

GEORGE KELLY

**KENDİ EVİNDE
MİSAFİR**

özelkitapgrubu

**Çeviren
Dr. GÜNER ÖZTUNA**

**KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
YAYINLARI**

GEORGE KELLY

KENDİ EVİNDE MİSAFİR

**Çeviren
Dr. GÜNER ÖZTUNA**

**KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI YAYINLARI : 552
TERCÜME ESERLERİ DİZİSİ : 31**

Onay : 7.3.1983 gün ve 831.0-222 sayı.

Birinci baskı, Mayıs 1983

Baskı sayısı : 10.000

Başbakanlık Basımevi — A N K A R A

Ö N S Ö Z

1920'lerde Amerikan oyun yazarları arasında adı duyulmaya başlamış olan, George Kelly (1887 - 1974) oyunlarının konularını genellikle Amerikan orta sınıfının yaşayışından almış ve onları seyirciyi etkileyen ve düşündüren bir üslup ve yorumla işlemiştir.

İlk başarılı oyunu : *The Show - Off* 1924'te yazılmış ve sahneye konmuştur. Kelly bu eseri ile bir oyun yazarı olarak Amerikan tiyatrosunda dikkati çekmiş ve 1925 yılında yazdığı ve Türkçeye *Kendi Evinde Misafir* başlığı ile Dr. Güner Öztuna tarafından çevrilmiş olan *Craig's Wife* başlıklı oyunuyla tiyatro çevrelerinde başarılı bir yazar olarak kendini kabul ettirmiş ve bu eseri ile 1926'da Pulitzer Prize'ı kazanmıştır. Kelly'nin diğer bazı oyunları şunlardır : *The Torchbearers* (1923), *The Show - Off* (1924), *Behold Bridegroom* (1927), *Maggie the Magnificent* (1929), *Reflected Glory* (1937), *The Fatal Weakness* (1947).

Kendisi bir süre aktörlük de yapmış olan George Kelly, Monaco Prensesi Grace (Kelly)'in amcasının oğluydu.

Burada tercümesi verilen eserde Kelly, evinin düzenine ve eşyalarına hastalık derecesinde bir düşkünlük gösteren ve bu yüzden de eşi ve çevresindekilerle ciddi bir çatışma durumuna girmekte olan Bn. Graig'in davranışlarını ele almaktadır. Oyun akıcı bir üslupla yazılmıştır.

Kelly bu oyunu için *World* dergisinde şöyle yazmıştı : «Herkes ömründe muhakkak birkaç Bn. Graig tanımıştır. Ben yüzlercesini gördüm. Oyundaki kadın bütün bunların özelliklerinin bir sentezidir». *Telegram*'da çıkan bir yazıda ise şöyle denmektedir : «Yazar bu oyununda bize bir aile ortamını anahtar deliğinden göstermektedir».

Kendi Evinde Misafir insan davranışlarını ve aşırı derecede titiz bir kadının çevresi ile olan ilişkilerini gerçekçi bir gözle incelemekte ve akıcı bir üslup içinde yansıtmaktadır. Karakterler inandırıcı ve canlıdır. Dünyanın her tarafında, her toplumda Bn. Graig gibi kadınlara rastlanabileceğini düşünürsek yazarın evrensel bir konu seçmiş ve bunu da başarılı bir şekilde işlemiş olduğu sonucuna varabiliriz.

Prof. Dr. Ahmet Edip UYSAL

ŞAHISLAR

**Bn. HARRIET CRAIG VE
B. WALTER CRAIG**

: Karı - koca

Bn. AUSTEN

: B. Craig'in teyzesi

**Bn. HAROLD VE
MAZIE**

: Evde çalışanlar

ETHEL

: Bn. Craig'in yeğeni

Bn. FRAZIER

: Komşu

B. FREDERICKS

: Ethel'in sözlüsü

*OYUN TÜMÜYLE AKŞAM BEŞ-BUÇUK İLE ERTESİ
GÜN SABAH DOKUZ ARASINDA EVİN OTURMA SALO-
NUNDA GEÇER.*

B İ R İ N C İ P E R D E

Oyunun tamamı Bay Walter Craig'in evinin oturma odasında, akşam saat beş - buçuk ile ertesi sabah saat dokuz arasında geçer. Bu salon, diğer odalar gibi evin hanımının pek ince zevkini ve hastalık derecesine varan titizliğini yansıtır. Evin içi pırıl pırıl cilalı koyu renk möblelerle sanki dondurulmuş bir ihtişam içindedir. Yerlere serilmiş göz alıcı altın renkli halılar, zengin ipek saten perdeler ağır basmaktadır. Piyano örtüsü ve dikdörtgen biçimindeki orta masasının örtüsü kanarya sarısı renginde, soldaki cumbanın perdeleri ve arkadaki merdiven sahanlığına bakan pencerenin perdeleri koyu yeşildir. Bu kavisli pencerenin içine güzel yastıklarla döşenmiş bir yer yapılmıştır; merdivenlerin sağında, merdiven korkuluğunun başladığı yerde de aynı biçimde oturacak diğer bir yer vardır. Odanın sağında geride kalan kısmında kahverengi kadife perdelerle örtülü geniş bir kapı vardır. Ayrıca odanın sağında, kullanılmayan, fakat süs olarak hazırlanmış bir şömine ile üzerinde süslü bir ayna vardır. Bu şöminenin önünde gösterişli yüksek arkalı güzel bir koltuk vardır. Orta masasının solunda diğer bir büyük koltuk, piyanonun yanında küçük süslü bir sandalye ve sahnenin önünde odanın iki yanında birer sandalye görünür. Biri orta masasının hemen arkasında diğeri de önünde olmak üzere iki süslü kanepeler vardır. Masa ile öndeki kanepeler arasında geçişi temin edecek kadar yer bırakılmıştır. Yukarı solda, bir kapısı odaya öteki kapısı ön terasa açılan bir camlı giriş vardır. Bn. Craig'in, bu salona uygun biçimde giyinmiş olduğu, içeri girerken farkedilir. Son derece modaya uygun açık sarımsı kahverenginde bir takım elbise, kahverengi terlik ve çoraplar ve

küçük, koyu kahverengi kadife ve kenarsız bir şapka giymektedir. Kahverengi bir deri el çantası ve kahverengi ipek bir şemsiye taşımaktadır.

Bn. Austen merdivenlerden aceleyle iner ve sağdaki kadife perdeli kapıdan çıkar. Bn. Harold da soldaki kapıdan elinde akşam gazeteleri ve işlemeli tabure örtüleriyle girer ve orta masasına doğru yürür.

Bn. HAROLD : *(Masaya giderken yarı yolda durup Bn. Austen'in arkasından bakarak)* İstedığınız bir şey mi vardı, Bn. Austen?

Bn. AUSTEN : Hayır, teşekkür ederim canım, yalnız geçen gün getirttiğim şu patronu arıyorum. Bn. Frazier'e göstermek istemiştim.

Bn. HAROLD : Oradaki eliş masasının kapağını kaldırın, Bn. Austen; bu sabah orada bir patron görmüştüm galiba. *(Masaya doğru yürümeye devam ederek gazete ve örtüleri yerleştirir.)*

Bn. AUSTEN : Evet, işte buldum. *(Sağdan bir ses gelir.)* Burada bir yerlerde bıraktığımı biliyordum zaten. *(Aceleyle kadife perdeler arasından geçip merdivenlerden yukarı doğru yönelir.)*

Bn. HAROLD : *(Soldaki kapıya doğru giderek)* Onun getirdiği gülleri, suya koymasına için Mazie'ye verdim.

Bn. AUSTEN : Öyle mi? Çok çok teşekkür ederim.

Bn. HAROLD : Onları koymak için bir vazoya bulup, getirecek.

Bn. AUSTEN : Ne kadar güzel güller, değil mi?

Bn. HAROLD : Evet, şahane.

(Tekrar terasa çıkar, Mazie kadife perdeler arasından bir vazoya pembe güller görünür ve onları soldaki küçük kuyruklu piyanonun üst köşesine yerleştirir.)

MAZIE : (*Fransız tipi, kapı gibi açılan uzun pencerelerden Bn. Harold'a seslenerek*) Gazeteler geldi mi, Bn. Harold?

Bn. HAROLD : Evet, şimdi getirdim, masanın üzerindeler.

(*Mazie dönüp masaya gelir, gazeteyi alır, ileri doğru yürür, sanki sağdaki pencereden gelen ışıktan faydalanmak ister gibi tutar.*)

MAZIE : Yarın gene yağmur var.

Bn. HAROLD : (*Terastan ona cevap vererek*) Öyle mi yazıyor?

MAZIE : Bu akşam ve cuma kesin değil - belki de fırtınayla, gök gürültüsüyle yağar. Orta şiddette rüzgârlı olacakmış ve biraz daha serinleyecekmiş hava.

Bn. HAROLD : (*İçeri girerek*) Bu kadar yağmur nereden gelir bilmem.

MAZIE : Bn. Craig için pek de hoş bir hava değil, değil mi?

Bn. HAROLD : (*Piyanoya doğru ilerleyerek*) Hiç belli olmaz; Albany'de belki de yağmur yoktur. Şu güller ne kadar güzel, değil mi?

MAZIE : Evet, şahane.

(*Bn. Harold gülleri koklar.*)

Bn. HAROLD : (*Merdiven dibine giderek*) Bn. Austen'a anlatırken duydum, bahçesinde iki yüzden fazla gül ağacı varmış.

MAZIE : (*Bn. Harold'a dönüp bakarak*) Hâlâ yukarıda mı?

Bn. HAROLD : Yaa! Herhalde çenesiyle zavallı Bn. Austen'ı mahvetmiştir. (*Mazie güler ve gazetesine döner, Bn. Harold da odada etrafa göz atar.*) Gazeteyi dışarı çıkarken getir Mazie; buralarda durmasın.

MAZIE : Peki.

Bn. HAROLD : *(Soldaki kapıya doğru gider ve dışarı bakar.)*
Her zamanki gibi hanımefendi üstümüze gelebilir. *(Mazie birdenbire dönüp ona bakar.)*

MAZIE : Bn. Craig'i mi kastediyorsun?

Bn. HAROLD : Gelebilir, belli olmaz.

MAZIE : Cumartesiden önce gelmez dememiş miydin?

Bn. HAROLD : *(Masaya gelir ve örtüleri toplar.)* Giderken bana öyle söylemişti. Fakat, Bn. Craig gibi bir kadının gelişinden bir iki gün önce hazırlık yapmalı. *(Mazie örtülerle masanın tozlarını alarak)* Şayet orada, burada bir iğnenin bile yerinden oynatıldığı fikri aklına gelirse, Albany'den kalkan ilk trene biner buraya gelir. *(Mazie eğlendiğini belirten sesler çıkarır ve gazetesine döner. Bn. Harold sağdaki kapıya yönelir.)* Ah, öyleleri çok; onun gibi üç tane sinin yanında çalıştım; evlerine neredeyse taparlar. *(Öteki odaya gider.)*

MAZIE : Bn. Harold, bir zamanlar Willows Caddesinde çalıştığınızı söylememiş miydiniz?

Bn. HAROLD : *(Öteki odadan seslenerek)* Evet, iki yıl çalıştım orada, Doktor Nicholson'larda.

MAZIE : O taraflarda, Passmore'lar diye birilerini tanıyor musunuz?

Bn. HAROLD : *(Kadifelerden görünerek)* Adları ne dedin?

MAZIE : Passmore. «P» ile başlıyor. Sonra «a» - çift «s» ve «more». B. J. Fergus Passmore ve karısı.

Bn. HAROLD : *(Sağdan ileri doğru gelerek)* Hayır, öyle birilerini hatırlamıyorum; neden sordun?

MAZIE : Hiç. Gazetede bu sabah her ikisinin de evlerinde ölü bulunduklarını yazıyor.

Bn. HAROLD : Aman Tanrım! Tanrı günahlarını affetsin!
Ne olmuş onlara?

MAZIE : *(Okuyarak)* Bak ne diyor! «Lüks Willows Caddesinde Çifte Trajedi Sahnesi. Şehir sosyetesinin tanınmış kişilerinden J. Fergus Passmore ve eşinin cesetleri evlerinin kütüphanesinde tabancayla vurulmuş olarak bulundu. Boş tabanca şöminenin yanındaydı. Ölüm sebebi bilinmiyor. Polis gece yarısından hemen sonra evden otomobili ile ayrılan, erkek bir ziyaretçinin kimliğini bulmaya çalışıyor». *(Mazie korkuyla başını kederli kederli sallamakta olan Bn. Harold'a bakar)* «Bu sabah saat sekiz civarında, B. J. Fergus Passmore'un 2214 Willows Caddesindeki evinin kütüphanesine giren zenci hizmetçi, Bn. Selma Coates»

Bn. HAROLD : 2214 göl tarafına yakın olmalı.

(Ön kapı zili ısrarla çalar.) Kim geldi bak, Mazie. *(Bn. Harold öteki odaya yönelir ve Mazie geçerken elindeki gazeteleri masaya bırakarak soldaki kapıya gider.)*

Bn. CRAIG : *(Dışarıda)* Eşyaları hemen buraya bırakabiliriz, Ethel. Mazie içeriye taşır onları.

MAZIE : O buyurun, hoşgeldiniz, nasılsınız, Bn. Craig.

Bn. CRAIG : Merhaba, Mazie.

MAZIE : *(Dışarı çıkarak)* Biraz erken döndünüz. *(Bn. Harold, ön terasa bakarak, kadife perdelerden içeri girer.)*

Bn. CRAIG : Evet, biraz. Şunları getirir misin, Mazie?

MAZIE : Peki, hanımcığım.

(Bn. Harold gelenin Bn. Craig olduğunu görür, odayı çabucak gözden geçirir, masadan gazeteleri hızla alır ve sağ omuzu üzerinden ön kapıya doğru bir kez daha bakar ve odaya girip gözden kaybolur.)

Bn. CRAIG : Mazie, bir bakar mısın? Tel kapının sürgüsü çekilmiş mi?

MAZIE : Peki, hanımefendi.

Bn. CRAIG : (*Kapıda görünerek*) Ben geldiğimde aralıktı. (*Odaya girer, gözlerini kısarak ortalığı inceler, çanta ve şemsiyesini koymak üzere masaya geçer. Ethel de arkasından içeri dalar ve piyanonun üst köşesine yakın bir yerde durur. Tel kapı dışarıdan kapanır.*) Üstünü başını çıkar canım, otur; yorgun görünüyorsun. (*Sağdaki şömine üstündeki aynaya doğru yürür ve Ethel çantasını piyano üstüne koyar, ceket ve şapkasını çıkarmaya koyulur.*) Dünyada tren yolculuğu kadar yorucu bir şey olduğunu sanmıyorum. (*Mazie, bir bayan çantası ve bir valizle içeri girer. Bn. Craig ona döner.*) O şeyleri hemen yukarı götürebilirsin, Mazie.

MAZIE : Peki hanımefendi.

Bn. CRAIG : (*Ethel'e doğru sahneyi geçerek*) Şu valizi köşedeki odaya koy, Mazie - Bn. Landreth birkaç gün o odada kalacak.

MAZIE : (*Merdivenlerden çıkarak*) Peki, hanımefendi.

Bn. CRAIG : (*Ethel'in şapka ve ceketini alarak*) Bunları alayım, canım.

ETHEL : Teşekkür ederim.

Bn. CRAIG : Mazie onları senin odana çıkarır. (*Onları masaya dikkatlice koyar. Ethel de aynaya doğru gider, saçını düzeltir.*)

ETHEL : Berbat görünüyorum, değil mi?

Bn. CRAIG : (*Karşıya geçer. Ethel'in çantasını piyanodan alır.*) Hayır, canım, iyi görünüyorsun. Bir şey içmek ister misin?

ETHEL : Bir bardak su içmek isterim, eğer zahmet olmazsa.

(Bn. Harold kadife perdelerin arasından görünür.)

Bn. CRAIG : Merhaba. Bn. Harold.

Bn. HAROLD : Bakıyorum geri dönmüşsünüz.

Bn. CRAIG : Ethel, bak! Bu Bn. Harold.

ETHEL : Nasılsınız.

(Bn. Harold eğilerek selamlar ve Ethel gene piyanonun üstündeki güllere doğru gider.)

Bn. CRAIG : Bn. Landreth burada bizde kalacak, bir iki hafta, Bn. Harold. Onun için, o köşe odasında her şeyin hazır ve düzenli olup olmadığına bakarsınız inşallah.

Bn. HAROLD : Pekala, bakarım.

(Mazie merdivenlerden iner.)

Bn. CRAIG : *(Aynaya doğru yürüyerek, paltosunu çıkarır).*
Bir de, lütfen bir bardak su getirir misiniz, Bn. Harold.

Bn. HAROLD : Peki efendim. Sadece bir bardak mı?

Bn. CRAIG : Evet, ben istemiyorum.

(Bn. Harold tekrar dışarı çıkar.)

ETHEL : Şu güller ne şahane, değil mi?

(Bn. Craig, Ethel'in eşyalarını masadan toplayıp kaldıran Mazie'den gözlerini ayırıp, bakışlarını güllere çevirir.)
Hiç bu kadar güzel güller gördüğümü sanmıyorum.

Bn. CRAIG : Evet, güzel güller. Onları yukarı çıkar, Mazie.

MAZIE : *(Merdivenlere doğru yönelerek)* Evet, efendim, götürüyorum.

Bn. CRAIG : Her zaman şu arka taraftaki merdivenlerden inip çıkmanızı istiyorum, Mazie.

MAZIE : *(Tekrar aşağı inerek)* Hep de unutuyorum.

(Ethel dönüp Mazie'ye bakar, Bn Craig de yanından geçerken Mazie'nin omuzuna paltosunu koyar ve merdivenleri yakından incelemek için yukarı doğru çıkar.)

Bn. CRAIG : Bu merdivenler yakında gene eskiye dönecek. Herkes her beş dakikada bir aşağı yukarı işlerse. *(Özür diler gibi bir gülümsemeyle Ethel'e döner ve eldivenlerini çıkarmaya koyulur.)* Evde arka merdivenleri kullanmayı kimse akıl etmiyor, Ethel. Ne kadar komik bir şey gerçekten, değil mi? Bari hiç arka merdivenler olmasaydı. Kaç kere inip çıksalar, ille de bu ön taraftaki merdivenleri yıpratacaklar. Birkaç defa böyle hoyratça kullanılıncaya merdivenler neye benzer tahmin edersin. *(Bn. Harold, küçük gümüş bir tepsi üzerinde bir bardak su ile içeri girer.)* Teşekkürler, Bn. Harold.

ETHEL : *(Piyanodan çerçeveli bir fotoğraf alarak)* Bu annemin resmi, değil mi, Harriet teyze?
(Bn. Harold çıkar.)

Bn. CRAIG : *(Ethel'e doğru giderek)* Evet, annenin resmi.

ETHEL : Onu andıran bir yanı olduğu biraz anlaşılıyor.

Bn. CRAIG : *(Resmi alarak)* Lakewood'da bir yaz günü çek-tirmişti, her zaman hoşuma gider. Bu elbisesini de çok severim hiç modası geçmeyen bir biçim.

ETHEL : *(Ağlamak üzere)* Şimdiki durumuna pek benzemiyor, değil mi? *(Piyanonun yanındaki sandalyeye doğru gider ve oturur.)*

Bn. CRAIG : *(Resmi piyanodaki yerine koyarak)* Ethel, canım, yine başlama şimdi bu konuya. Annen aynı şeyleri daha önce birçok defa geçirdi.

ETHEL : Ama, benim orada olmam gerekir, Harriet Teyze. Ya bir şey olursa.

Bn. CRAIG : Ama hiçbir şey olmayacak, sevgili yavrum. Annenin, bu durumu da, aynen daha öncekileri atlattığı gibi atlatacağından hiç şüphem yok.

ETHEL : Daha öncekiler bu seferki kadar ciddi değildi ama.

Bn. CRAIG : Dinle, Ethelciğim, ben anneni en az on on beş ke-re kesinlikle ölmüş dedikleri zamanlarda gördüm, her seferinde de iyileşti.

ETHEL : Peki, Doktor Wood çok ciddi bir durumda olduğunu sanmıyorsa neden beni istetti?

Bn. CRAIG : Çünkü canım, sanıyorum annen, seni çağırmasını söyledi ona; nasıl beni çağırmasını istediye. Ama doktorun, senin benimle gitmeni teklif etmesi, şüphe yok ki annenin durumunun çok ciddi olduğunu düşündüğünden değildir.

ETHEL : Bunu teklif eden doktor değil, gece hemşiresiydi Harriet Teyze. Doktora söylediğini duydum. Hemşire, beni görmekle, annemin çok yorulduğunu ve orada olduğum sürece beni görmek isteyeceğini söyledi.

Bn. CRAIG : A, bak bu çok doğru canım; çünkü sen içeri girince nasıl ağladığını biliyorsun. Dünyada ağlamak kadar da kalbi yoran bir şey yoktur.

ETHEL : Ama, benim orada olmam gerekir; annemi o durumda yüzüstü bırakıp, çekip gitmek çok kötü geliyor bana.

Bn. CRAIG : Fakat, kalsan da ne yapabilirdin yavrum?

ETHEL : (*Çaresizlik içinde*) Hiç olmazsa ne olup bittiğinden haberim olurdu.

Bn. CRAIG : *(Suyu vererek elini onun omuzlarına koyar.)*
Kendini üzme şimdi, Ethel. Al bir yudum su iç. Annenin durumunun ciddiyetini büyüttüğünden şüphem yok, canım. Ben kendim, elbette ki bırakıp gelmezdim, ne var ki aynı durumu defalarca gördüm. *(Döner ve fotoğrafı piyanonun üstüne koyar.)* Üstelik, kalsaydık da yapacağımız tek bir şey bile yoktu; o hemşireler izin vermezler. *(Ethel'den bardağı alarak)* Doktor zaten bana da anneni yordugumu söyledi, yaptığım şey de sadece ona söylemesini gerekli gördüğüm birkaç şey söylemektir. *(Masaya gider ve bardağı koyar.)*

ETHEL : Benim de ona söylemek istediğim bir şey vardı, fakat doktor beklememi tavsiye etti.

Bn. CRAIG : Senin yerinde ben olsam hemen söylerdim.

ETHEL : Söylemediğime pişmanım şimdi, sanıyorum, söyleyeceklerim onun içini rahatlatırdı.

Bn. CRAIG : *(Çantasından mendilini çıkararak)* Önemli bir şey miydi?

ETHEL : Okuldaki, Profesör Fredericks ile ilgiliydi. Annem geçen yıl mezuniyet gününde onunla tanışmış ve çok beğenmişti. Eve geldiğimizde, o bana bir şey teklif ederse şayet, benim de onu onunla evlenecek kadar sevebilirsem memnun olacağını söyledi. Benim geleceğim bakımından içinin rahat edeceğini, kendisine şayet bir şey olursa gözü arkada kalmayacağını söyledi. Ben de şimdi ona söylemek istedim...

Bn. CRAIG : Yani, Profesör Fredericks sana bir şey söyledi mi?

ETHEL : Evet, Paskalya'dan hemen sonra kendisiyle evlenmemi istedi. Ama ben bu konuda anneme hiçbir şey yazmadım; hazıranda benim mezuniyetim için oraya gelmesini beklemeyi ve o zaman söylemeyi düşünmüştüm.

Bn. CRAIG : Annenin senin geleceğin hakkında neden bu kadar endişe etmesi gerektiğini anlayamıyorum, Ethel; daha on dokuz yaşındasın.

ETHEL : Yalnız olmadığımı düşünmek, evlenebileceğim birisi olduğunu şimdiden bilmek istiyor ama.

Bn. CRAIG : Bir insanın başka birine neden ihtiyacı olsun, canım, yaşayacak yeterli parası olduktan sonra? (*Döner ve şapkasını çıkartmak üzere aynaya yönelir.*) Üstelik, gerçek olan şu ki, ona bir şey olsa bile öyle pek de tamamen çaresiz ve yalnız kalmayacaksın. Her zaman için ben varım. Ben annenin kardeşiyim. Böyle olunca, gerçekten Ethel, eğer annen endişe ediyor diye alelacele evlenirsen çok aptallık edersin, Ethel. Ancak elbette, çok çok avantajlı (!) bir evlilik söz konusu olursa başka.

ETHEL : Beni acele ettirmek istemedi. O sadece yuva kurmanın benim için daha iyi olacağını düşündüğünü söyledi.

Bn. CRAIG : (*Şapkasını masaya geri getirerek ve çantasından bir pudriyer alarak*) A, tabii, bunu anlıyorum, elbette. Fakat, aslında, sadece yerleşmek, evlenmek her şey demek değildir, Ethel. Bir kız evlendiği zaman, özgür olduğu durumdan çok daha kötü bir durumda olabilir. Ve şahsen, bir üniversite hocasıyla evlenmekten daha kötü bir şey düşünemem doğrusu. Poughkeepsie veya Northampton gibi berbat bir yerde meteliksiz tıkılıp kalmak. Tabii kendi paranı harcarsan bir diyeceğim yok. Gazetelerde, devamlı, üniversite hocalarının ne kadar az para aldıklarına dair yazılar okuyorum. Ve senin onlardan biriyle evlenmen durumu biraz zor düzeltir. (*Çantayı masaya geri fırlatır, orta ön kısımdaki küçük, süs gibi sıraya doğru gider ve orada diz çöker.*) Sana evlilik teklif ettiğinde, kabul ettin mi bu adamı?

ETHEL : Aslında, evet. Yaz aylarında evlenmeyi düşünüyoruz...

Bn. CRAIG : Öyleyse, onunla nişanlı olduğunu söylemek istiyorsun.

ETHEL : Evet. Annemin onu beğendiğini biliyordum, çünkü öyle söylemişti. Tek bir şey vardı o da, benim onu beğenip beğenmediğimden tamamıyla emin olmamı istemişti.

Bn. CRAIG : Yaa! Bütün bunlar iyi hoş. Ethel, ama iş bir adamı sadece beğenmekle bitmiyor ki.

ETHEL : Ama, benim kendi param var, Harriet Teyze.

Bn. CRAIG : Biliyorum sevgili çocuğum, fakat inşallah seninle bunun için evlenmiyor?

ETHEL : Hayır, elbette değil; bu konuda hiçbir şey bilmiyor.

Bn. CRAIG : Evini senin paranla idare etmeyi ümit etmiyordur inşallah. Bir adam bir kızla evlendiğinde, hiç olmazsa onu geçindirebilmesi gerektiğini düşünebilmelidir.

ETHEL : O, beni geçindirmesi gerektiğini biliyor elbette.

Bn. CRAIG : Nasıl ama canım? Bir profesör maaşıyla mı?

ETHEL : Neden olmasın, Harriet Teyze, evli bir sürü profesör var.

Bn. CRAIG : Fakat onların karıları senin alıştığın şekilde yaşamıyorlar, Ethel; hiç değilse genç profesörlerin karıları öyle. Ve sanıyorum ki bu adam genç, değil mi?

ETHEL : Yirmi yedi yaşında.

Bn. CRAIG : İşte, gördün mü! Ayda iki yüz dolar alıyorsa çok olağanüstü bir hoca demektir. Yirmi yedi yaşında da o kadar yükselememiştir.

ETHEL : Romans dilleri okutuyor.

Bn. CRAIG : Aa, evet. Ve sanıyorum ki sana, bütün o dillerin her birinde, seni seviyorum demiştir.

ETHEL : Eğer bu adama hiç olmazsa aşık olmasaydım, elbette ki evlenmeyi hiç düşünmezdim, Harriet Teyze.

(Bn. Craig sanki hoşlanmış gibi zoraki bir gülümsemeyle Ethel'e doğru gider.)

Bn. CRAIG : Bu senin yaşının icabı, Ethel sevgilim; hepimiz o dönemleri geçiririz. Aşk tuzacıdır bu. İleride bunların ne saçma duygular olduğunu anlarız. *(Piyano örtüsünü aşırı bir dikkatle düzeltir.)* Yalnız, kadınların çoğu maalesef bu tuzaca düşerler ve böylece, hemen hemen ilkel bir biçimde kendilerini yüzyıllardır kurtarmaya çalıştıkları koca evine döner ve emir altına girerler. *(Orta soldaki büyük koltuğa doğru gider ve onu düzeltir.)*

ETHEL : Ama, sen de evlenmişsin, Harriet Teyze.

Bn. CRAIG : *(Sandalyenin arkasına dayanarak)* Ama romantik düşlerle değil canım. Evliliğimin bana, bağımsızlığa götürecek bir yol açmasına dikkat ettim. Benim senin gibi kişisel servetim de yoktu, Ethel; üniversitedeyken öğrendiğim işe yaramaz birkaç teoriden başka bir dayanağım da yoktu. Benim için evlenmekten başka çıkar yol yoktu; benim için, görebildiğim, bağımsızlığa giden tek yol evlendiğim adamdan geçiyordu. Farkındayım, sana bütün bunlar pek fazla maddeci düşünceler gibi geliyor, özellikle Romans dilleri hocasını dinledikten sonra;- fakat aslında değil; çünkü para yönünden bağımsızlık değil sözünü ettiğim, özellikle. Biliyorum ki bu, bir başka tür bağımsızlık yoluyla gelecek; bu da otorite bağımsızlığıdır. Yani evlendiğim adam üzerinde hakimiyet kurmak istiyorum. Ve bu da erkeğe karşı mutlaka sahte davranışlarla elde edilmez. Bay Craig'i tümüyle takdir ederim. Çok iyi bir adamdır; ama yine de bir kocadır işte. Ev sahibidir, benim sahibimdir. Ama ben bağımsız olmak için evlendim.

ETHEL : Kocandan da mı bağımsız olmak için?

Bn. CRAIG : Herkesten bağımsız olmak... Ben bir üvey anneye beraber oturdum, Ethel, hemen hemen on iki yıl. Annen evlendikten sonra beş yıldan fazla da onunla oturmuştum. Başka birinin annenle oturması ne demektir ben bilirim. Ben kendi bildiğimi okumak için evlendim, kelimenin tam anlamıyla. Henüz bu duruma tam erişemedim - ama yapılabileceğini biliyorum. *(Kimsenin dinlemediğinden emin olmak için, döner ve merdivenlerden yukarı ve perdelerden dışarı doğru bakar.)*

ETHEL : Tam olarak ne demek istediğini, anlayamıyorum, Harriet Teyze.

Bn. CRAIG : *(Tekrar Ethel'e dönerek)* Pazarlıktan alacağım payı sağlam kazığa bağlıyorum. Bay Craig bir eş ve yuva sahibi olmak istedi ve işte onlara sahip oldu. Onlara tam olarak güvenebilir, çünkü sahip olduğu eş, kocası ve evini aşağı yukarı temel varlıklar olarak görüyor. Ve pazarlığın bana düşen payı da bu varlıkların getirdiği güven ve koruma idi. Ve ben de bunlara sahibim. Ama, Bay Craig'den farklı olarak, bunlardan yüzde yüz emin olamam; çünkü biliyorum ki, büyük ölçüde, bunlar erkeğin mizacının göstereceği azizliklere (!) bağlıdır.

(Ukala bir tavırla gülümser.) Bir erkeğin huyunun hiç değişmeden ilelebet sürüp gideceğine inanacak kadar da budala değilim. Onun için bunun icabına bakmam lazım.

ETHEL : Nasıl?

Bn. CRAIG : Adamın yularını kendi elime almakla.

ETHEL : Böyle bir şeyi nasıl yapacaksın, Harriet Teyze.

Bn. CRAIG : Sen hiç Bay Fredericks'e istediğin bir şeyi yaptırtmadın mı?

ETHEL : Evet, ama ben istediğimi ona söylerim, o da yapar.

Bn. CRAIG : (*Büyük koltuğun koluna hafifçe oturarak*) Fakat erkeklere söylenemeyecek birtakım şeyler vardır, Ethel; bazı şeyleri anlamaz onlar; özellikle romantik erkekler ve Bay Craig iflah olmaz bir idealisttir.

ETHEL : Fakat, diyelim ki bir an geldi bir şey sezdi, o zaman ne olacak?

Bn. CRAIG : Ne sezecek?

ETHEL : Demin bana anlattığını. Yani adamın yularını eline almak istediğini.

Bn. CRAIG : Kişi hiçbir zaman yaratılışında olmayan bir şeyi anlamaz, canım. Diyelim ki anladı, ne olur yani? İspatlanması o kadar güç bir şey ki; yani, demek istiyorum ki, öyle insanın mahsus yapacağı veya söyleyeceği bir şey değil; bu bir çeşit yorum meselesidir. (*Hoşlanmıştı bu konulardan...*) İşte kadınların erkeklerden, üstünlüğü buradadır; çok az erkek böyle şeyleri yorumlayabilir (!) Ama, erkekler canları isterse her zaman kendilerini yorumlayabilirler ve eğer yorum romantik bir kocanın uyarılması içinse, bir kadın, meseleyi büyütmeden, o anın gerektirdiği biçimde, sınırlayabilir. (*Biraz güler ve Ethel'e yaklaşır, elini Ethel'in omuzuna koyarak*) Biliyorum içinden benim asaletten yoksun olduğumu düşünüyor ve hayıflanıyorsun.

ETHEL : Hayır, hiç de değil, Harriet Teyze.

Bn. CRAIG : Evet, öyle, yüzünden okunuyor. (*Orta masasının önüne geçer.*) Benim çok zalim bir kadın olduğumu sanıyorsun.

ETHEL : Hayır, öyle bir şey düşünmüyorum.

Bn. CRAIG : (*Ethel'e dönerek*) Pekala, ne düşünüyorsun o halde?

ETHEL: Vallahi samimiyetle söyleyeyim, Harriet Teyze, pek de bunun dürüst bir davranış olduğunu sanmıyorum.

Bn. CRAIG: Ama bu herkesin işine gelir, canım. Çünkü, dediğim gibi, eğer kadın mükemmel bir kadınsa, evinin geleceğini biçimlendirmek herhangi bir adamın elinde olacağına onun ellerinde olmalı. (*Bn. Harold perdelerden görünür.*) Beni mi görmek istemiştiniz, Bn. Harold?

Bn. HAROLD: Acelesi yok, Bn. Craig genç hanımın yukarı çıktığını sanmıştım.

Bn. CRAIG: Hayır, henüz çıkmadı, şimdi derhal çıkıyor. (*Ethel'e dönerek*) Öyle yapmanı istiyorum, Ethel. Yukarı çık, bir saat kadar yat; çok daha iyi hissedeceksin, iyi gelir. Yemek zamanı seni çağırırım. (*Ethel kalkar ve merdivenlere doğru yürür.*)

ETHEL: Yemek yiyebileceğimi sanmıyorum, Harriet Teyze.

Bn. CRAIG: (*Ethel'i merdivenlere doğru götürerek*) Bakalım, biraz dinlendikten sonra belki fikrini değiştirirsin.

ETHEL: Çok endişe ediyorum, Harriet Teyze.

Bn. CRAIG: Biliyorum, sevgili çocuğum, çok zor; fakat elimizden ne gelir ki. Üstelik, üzölmekle de ona yardımcı olamayız, canım, (*Bn. Craig, Ethel'le merdiven sahanlığına kadar gider, merdivenlerden çıkar.*)

ETHEL: Ah, üzölmemek elimden gelmiyor.

Bn. CRAIG: Elbette elinden gelmez, canım; işte bu nedenle bir süre uzanmanı istiyorum. Birkaç dakika sonra yukarıya çıkacağım burada işimi bitirir bitirmez. Odan holün sonunda, sağda. Mazie de herhalde oradadır şu anda. Üzölme canım.

(*Ethel merdiven başında kaybolur ve Bn. Craig üzerinde yeni çizikler olup olmadığını görmek için sahanlığı inceler. Bn. Harold sağdan girer.*) Beni niçin görmek istemiştiniz, Bn. Harold? (*Tekrar aşağıya salona gelir.*)

Bn. HAROLD : Aşçının perşembe günü işi bıraktığını söylemek için, Bn. Craig. O gün gitti ve bir daha da geri dönmedi.

Bn. CRAIG : Parasını almış mıydı?

Bn. HAROLD : Salı gününe kadar parasını ödemiştım.

Bn. CRAIG : Eşyalarını da götürmüş mü?

Bn. HAROLD : Zaten tek bir valizi ve bir de küçük pikabı vardı onları da götürdü. Ama benim aklıma bir şey gelmedi, çünkü zaten onları her perşembe götürürdü.

Bn. CRAIG : O zamandan beri yemek işini siz mi yapıyordunuz, Bn. Harold?

Bn. HAROLD : Evet, ikimiz aramızda idare ediyorduk işi. Mazie oldukça iyi bir aşçı. Cumartesi günü Camac acentesine telefon edip bize birini göndermelerini söyledim, fakat Bn. Hewlitt, önce sizi görmek istediğini söyledi. (*Bn. Craig ona bakar.*) Bir sürü aşçı gönderdim diyor, artık başkalarını göndermeden burada ne olup bittiğini anlamak istiyormuş...

Bn. CRAIG : (*Piyanoya doğru giderek*) Bize gelenlerin bir ikisi, keşke ona yemek pişirse de bir görse o zaman neymiş mesele anlardı. Bu güller nereden geldi, Bn. Harold?

Bn. HAROLD : Aa, şu karşıda oturan kadın getirdi onları, Bn. Austen'a.

Bn. CRAIG : Bn. Frazier mi yani?

Bn. HAROLD : Evet, hanımefendi, terasa getirdi onları. Bn. Austen oraya çıkmış dikiş dikiyordu.

Bn. CRAIG : Onları buradan dışarı çıkarsan iyi olacak, Bn. Harold; gül yaprakları bütün salona yayılacak. (*Bn. Harold güllere doğru gider ve Bn. Craig de piyanonun ötesinde cumbanın üzerindeki perdelerle ilgilenir.*)

Bn. HAROLD : Tahmin ettiğiniz kadar uzun süre evden uzak kalmanıza gerek kalmadı, değil mi?

Bn. CRAIG : Aslında herhalde hiç gelmeyebilirdim, eğer duygusallığa kendimi kaptırırsaydım. Fakat korkarım ki hasta insanlara fazla tahammülüm yok. Bn. Harold. (*Bn. Harold vazosuyla gülleri alır ve perdelerle doğru yönelir.*)

Bn. HAROLD : Eh çeşit çeşit insanlar var.

Bn. CRAIG : Herhalde.

Bn. HAROLD : (*Durur ve döner*) Bu güllerin nereye konmasını istiyorsunuz, Bn. Craig?

Bn. CRAIG : Nereye koyarsan koy benim için farketmez. Bn. Harold, buralarda bir yere koyma da; her iki dakikada bir yerden yaprak toplamak istemiyorum.

Bn. HAROLD : Belki de Bn. Austen onları odasına ister.

Bn. CRAIG : (*Vazonun konulmuş olduğu yeri incelemek üzere aşağı iner.*) Belki de ister; kendisine sorabilirsin. Yukarıda mı şimdi?

Bn. HAROLD : Evet, hanımefendi; Bn. Frazier ona bir patron hakkında bir şey gösteriyor. (*Bn. Craig ona bakar.*)

Bn. CRAIG : Yani, Bn. Frazier'in yukarıda olduğunu mu söylemek istiyorsun, Bn. Harold?

Bn. HAROLD : Evet, hanımefendi yukarıda.

Bn. CRAIG : Peki nasıl çıktı oraya?

Bn. HAROLD : Bilmiyorum Bn. Craig, belki Bn. Austen çağır-
mıştır onu.

Bn. CRAIG : Pekala. (*Merdivenlerin dibine doğru gider, yukarı bakar. Bn. Harold kadife perdelerden dışarı çıkar.*)
Ben yokken hiç mektup filan geldi mi ya da haber bırakan oldu mu, Bn. Harold?

Bn. HAROLD : A! Evet iki mektup vardı; odanıza koydum. (*Tekrar salona girerek*) Biri bu sabah, biri de salı günü geldi. Bir de Bay Craig'i dün akşam sekiz sıralarında bir bey aradı, ama evde değildi. Ben de ona Bay Craig'in kendisini arayan olursa vermemi söylediği telefon numarasını verdim.

Bn. CRAIG : Kimdi o bey? Adını sordun mu?

Bn. HAROLD : Evet, hanımefendi, adının Birkmire olduğunu söyledi.

Bn. CRAIG : Bay Craig'i bulup bulmadığını biliyor musun?

Bn. HAROLD : Evet, hanımefendi, bulmuş; çünkü bu sabah Bay Craig'e böyle birinin aradığını söyleyince, tamam dedi, dün gece onunla görüşmüş. (*Bn. Craig başını sallar ve orta masasına doğru gider.*) Ve sonra da bugün öğleden sonra dört buçukta gene aradı.
(*Bn. Craig döner ve ona bakar.*)

Bn. CRAIG : Bay Birkmire mi?

Bn. HAROLD : Evet, hanımefendi; Bay Craig'in gelir gelmez kendisini aramasını söyledi.

Bn. CRAIG : Bay Craig'in dün akşam Bay Birkmire'e verilmek üzere sana verdiği numara neydi, Bn. Harold?

Bn. HAROLD : Ay! Levering üç yüz. Unutmamak için bir kâğıda yazdım.

Bn. CRAIG : Pekala, Bn. Harold, gelince kendisine söylerim.
(*Bn. Harold çıkar.*) O gülleri yukarı götürmeden başka bir vazoya koyar mısın, Bn. Harold?

Bn. HAROLD : Pekala olur.

Bn. CRAIG : O elindeki vazo buranın vazosu. (*Kalkar ve sessizce bir saniye düşünür; merdivenlerden yukarı ve Bn. Harold'un arkasından dışarı bir göz attıktan sonra, telefona gider ve ahizeyi kaldırır.*) Danışmayı verir misiniz, lütfen. (*Öteki odaya ve merdivenlerden yukarı göz gezdirerek bekler. Mazie merdivenlerden aşağı iner.*)

MAZIE : Bn. Landreth çantasını almam için beni aşağı yolladı.

Bn. CRAIG : Orada masanın üstünde. (*Mazie masadan çantayı alır ve merdivenlere yönelir tekrar. Bn. Craig ısrarla ona bakarken ve konuşmak üzereyken, Mazie bir an duraklar ve düşünür sonra döner, kadife perdelere doğru ilerler.*) Şu bardağı da dışarı götür, Mazie.

MAZIE : (*Giderken masadan bardağı alarak*) Peki, hanımefendi.

Bn. CRAIG : (*Telefonda*) Danışma mı? Lütfen Levering üç yüz numaralı telefonun adresini verir misiniz? O, yok mu? Pekala, önemli değil. Çok teşekkürler. (*Bir saniye düşünerek ayakta durur. Sonra dışarıdaki tel kapı gürültüyle kapanır. Telefonu yerine koyar ve kapıya doğru gider. Bay Craig hızlı adımlarla içeri girer, başında bir panama şapka, elinde de bir gazete vardır.*)

CRAIG : O! Kim gelmiş, pırıl pırıl ve tebessüm dolu biri. (*Şapkasını çıkararak ilerler, Bn. Craig de bir iki adım ona doğru yürür.*)

Bn. CRAIG : Neredeyse benden evvel gelecekmişsin eve.

CRAIG : Nasıl oldu? (*Sevgiyle öper.*) Ne zaman geldin, Harriet?

Bn. CRAIG : (*Şapka ve gazetesini alıp masaya koyarak*) Birkaç dakika önce. Albany'den öğleyin çıktım.

CRAIG : (*Eldivenlerini piyanoya fırlatarak*) Nasıl oldu da telgraf falan çekmedin?

Bn. CRAIG : (*Masadan kendi eldivenlerini alıp, parmak kısımlarını düzelterek*) Doğrusu ya, hiç aklıma gelmedi; orada yapılacak o kadar çok iş vardı ki, Ethel'in eşyalarını toplamak, şu iş bu iş.

CRAIG : Ethel orada mıydı?

Bn. CRAIG : Evet, Estelle geçen cumartesi çağırılması için ısrar etti. Vallahi, neden böyle bir şey yaptığını da hiç bilmiyorum; çünkü gelişi de onu pek perişan etti. Bu nedenle doktor da yapılacak en iyi şeyin birkaç gün Ethel'i ondan uzaklaştırmak olacağını söyledi. Onun için ben de onu beraberimde getirdim. Yukarıda yatıyor.

CRAIG : Estelle nasıl?

Bn. CRAIG : Vallahi, ne zoru olduğunu keşfedemedim, her zamankinden değişik bir şeyi yok. Fakat mektubuna bakarsan sanki ölmek üzere. Ben de evimden çıkıp, koca bir hafta evimi terkedip, Albany'ye koşturmaya mecbur oldum.

CRAIG : Özel hemşiresi var mı?

Bn. CRAIG : (*Onun şapkasını masadan alarak*) Sevgilim, iki tane var yanında, altı haftadan fazla bir süredir... Ama, o diplomalı özel hemşirelerin ne olduğunu bilirsin.

CRAIG : Estelle'in durumunun pek kötü olduğuna üzüldüm.

Bn. CRAIG : (*Ona şapkasını vererek*) Al şunu, Walter.

CRAIG : *(Onu tekrar kollarına alarak)* Ama senin döndüğünce memnun oldum.

Bn. CRAIG : *(Hafifçe gülerek)* Dur yapma, Walter.

CRAIG : Bir hafta değil de sanki bir ay uzaktaymışsın gibi geldi bana.

(Bn. Craig'i yanağından öper.)

Bn. CRAIG : Kemiklerimi kıracaksın, Walter!

CRAIG : Bazen, öyle yapmayı düşünüyorum.

Bn. CRAIG : *(Gülerek)* Bırak şimdi. *(Bırakır, Bn. Craig doğrulur, saçlarını düzeltir.)* Dur. Al şu şapkayı ve yeri neresiyse oraya koy. *(Şapkayı alır, kadife perdelere doğru gider.)* Şu gazeteyi de buradan al götür; bu oda iyice benzemiş... *(Bir adım geri gelir, gazeteyi alır ve dışarıda öteki odaya gider.)* Teyzenin konuğu burasını böyle görürse hayret edecek.

CRAIG : *(Öteki odadan)* Austen Teyzemin konuğu mu var?

Bn. CRAIG : *(Merdivenlerin sağındaki süslü köşedeki yastıkları düzenlemek üzere o tarafa giderek)* Bn. Harold öyle diyor. Yukarıda yanındaymış...

CRAIG : *(Tekrar içeri girerek, doğrudan soldaki cumbaya doğru geçer)* Kimmiş o?

Bn. CRAIG : Şu gülleri olan hanım, karşımızdaki evde oturuyor.

CRAIG : Bn. Frazier?

Bn. CRAIG : Evet. Pek insanlara yaklaştırmaya başladı.

CRAIG : Onun gerçekten çok güzel gülleri var değil mi?

Bn. CRAIG : Tabii olacak; onlara bakmaktan başka işi mi var?

CRAIG : O aşağıda, yandaki çardak gülleri oraya ne büyük bir güzellik veriyor, değil mi?

Bn. CRAIG : Bir hafta sonra gör sen onları.

CRAIG : (*Ona dönerek*) Niçin?

Bn. CRAIG : Bütün her yer yaprakla kaplanacak.

CRAIG : Şimdi olduğundan da güzel olacak desene.

Bn. CRAIG : Ama, onları sen süpürecek olsaydın, böyle düşünmezdin.

CRAIG : (*İç cebinden bazı kâğıtlar alarak, piyanonun yanındaki sandalyeye gider.*) Ben süpürmezdim onları. (*Bn. Craig pek çok eğlendiğini belirleyen bir ses çıkarır.*) Çayırırlar üzerinde her tarafa dökülmüş gül yapraklarından daha güzel bir şey düşünemem. (*Oturur.*)

Bn. CRAIG : (*Şöminenin önündeki koltuğu düzelterek*) O zaman ne de güzel bir yeriniz olacak.

CRAIG : Austen Teyzeme oradan birkaç gül getirmediğine şaşıyorum.

Bn. CRAIG : Sanıyorum, bizim, gül isteseydik kendimizin yetiştirebileceğimizi bilecek kadar kafası çalışıyordu. (*Ona doğru yönelir, orta masasının ilerisinde, merdiven başına bakarak*) dinle; her an aşağı inebilir, Walter, senin yerinde olsam o aşağı inince orada olmak istemezdim; çünkü, eğer seni görürse, bütün hayat hikâyesini anlatmadan ondan kurtulamazsın. Ben iki defa kaçtım (*Bn. Craig masadan eşyalarını toplar.*)

CRAIG : Onunla birkaç kere konuştum, garajdan eve gelirken.

Bn. CRAIG : Yani seninle mi konuştu?

CRAIG : Hayır, ben oradan geçerken bahçede güllerle uğraşıyordu.

Bn. CRAIG : Oo! Elbette. Zaten zamanının çoğunu orada geçirir. *(Sanki bir sır söylüyormuş gibi masanın yanından geçerek ona doğru ilerler.)* İşin komik tarafı ne biliyor musun, Walter, aslında herkesin, onun neden böyle yaptığını bilmediğini sanıyor. Gerçekten, hayatımda gördüğüm en anlamı açık-seçik davranış bu.

CRAIG : Neden böyle yapıyor dersin?

Bn. CRAIG : Ben mi ne düşünüyorum?

CRAIG : Evet, sen.

(Bn. Craig'in yüzünde eğlendiğini gösteren ani bir tebessüm belirir.)

Bn. CRAIG : Peki Walter, niçin bazı kadınlar hep ellerinde ya bir çocuk ya da bir köpekle gezerler. Kendilerine başkalarının yaklaşmasını kolaylaştırmak için. *(Masaya döner ve eldivenlerini çantasına koyar, Craig şaşkın şaşkın ona bakarak oturur.)* Yukarıdaki hanım da aynı maksatla güllerini kullanıyor... İşte böyle, senin yerinde olsam o aşağı indiğinde burada olmak istemezdim, Walter; biliyorsun ki insanlara yakın olmakta her zaman tehlike vardır.

CRAIG : *(Mektuplarına dönerek)* Herhalde, isteseydi, pek çok adam elde edebilirdi.

Bn. CRAIG : Fakat, istediğini bulamazdı... Ve sen tipi olabilirsin. *(Craig ona bakar ve güler.)* Ve bu çiçeklerle süslenmiş küçük ziyaret önceden ince ince düşünülmüş bir savaşın sadece ilk hücumu olabilir.

CRAIG : Bugün öğleden sonra biraz çiçek mi getirdi dedin?

Bn. CRAIG : «İnce ince düşünülmüş»... Dedim ki, zannederim onunla konuşmak için birçok kere orada durduğunu bana söylemiştin.

CRAIG : Aslında, iki defa durdum.

Bn. CRAIG : Ve güllerine hayran oldun, ha.

CRAIG : Konuşacak pek başka bir konu yoktu.

Bn. CRAIG : Elbette yoktu; zaten önemli olan da bu. Ve eğer o güller hiç olmasaydı, konuşacak hiçbir şey olmayacaktı. Ve sen de durup konuşmazdın. (*Dik dik ona bakar ve gülümser.*) Ama sen durduğuna göre, herhalde senin, belki de, gülleri çok sevdiğini düşünmüş olabileceği akla gelebilir. Ve karın kentte olmadığı zaman sen de onun bazen birkaç tane de buraya teyzene getirmesini pek nazik küçük bir jest olarak düşünebilirsin.

CRAIG : (*Piyanoya dayanıp mektuplarına bakar.*) Ne yapmak istiyorsun, Harriet, benimle matrak mı geçiyorsun?

Bn. CRAIG : Hiç de değil. Piyanoya öyle dayanma, Walter, çizilir.

CRAIG : Ceketim çizmez ki.

Bn. CRAIG : (*Aceleyle karşıya geçerek*) Olsun, cebinde çizecek bir şey olabilir, o çizer. (*Piyanodan öteye iter onu.*) Şimdi, doğru otur bakalım. (*Sırtına hafifçe vurur.*) Oraya otur. (*Orta masasının solundaki büyük koltuğu gösterir, Craig uslu uslu kalkar ve oraya geçer. Sonra Bn. Craig piyanoda onun dayandığı yeri incelemekle meşgul olur ve piyano örtüsünü dikkatle düzeltir.*)

CRAIG : Evet efendim, sanıyorum yapmak istediğin bu, Harriet, sadece benimle matrak geçmek.

Bn. CRAIG : Ama, dur bakalım, bütün söylediklerimin olmayacak şeyler olduğunu mu sanıyorsun?

CRAIG : Hayır, öyle bir şey demedim; ama söylediklerini çok komik buluyorum.

Bn. CRAIG : (*Tekrar masaya geçip, bütün her şeyini toplayarak*) Ben geldiğimde çiçekler piyanonun üstündeydi.

CRAIG : Evet öyle, ama onlar Austen Teyzem için gelmişti.

Bn. CRAIG : Belki de öyleydi. Zaten ben de odasına yollamıştım onları. Böylece, Bn. Frazier, belki de benim onların Austen Teyze için geldiğini sandığımı düşünebilir.

(Sağdaki kadife perdelere yönelir, Craig arkasından bakar ve güler. O da dönüp ona bakar.) Kime gülüyorsun?

CRAIG : Sana.

Bn. CRAIG : Sahi mi?

CRAIG : Bu akşam beni çok eğlendiriyorsun.

Bn. CRAIG : *(Masanın sağına doğru ilerleyerek)* Sen de biraz işi azıtlıyorsun Walter. Orada oturmuş daha da üstüme varıyorsun.

CRAIG : Biliyor musun, Harriet, galiba beni kıskanmaya başlıyorsun.

Bn. CRAIG : *(Eğlendiğini gösteren biçimde)* Hayır hiç de değil, sevgili delikanlı; sadece, zengin, orta-yaşlı, yola yakın yerlerde gül yetiştirmekte uzmanlaşmış, boşanmış hanımlardan kuşkulanırm... *(Şemsiyesine abanır.)*

CRAIG : Bn. Frazier boşanmış değil ki.

Bn. CRAIG : Değil mi?

CRAIG : Hayır, kocası 1915'te bir trafik kazasında ölmüş. Kendisi böyle söyledi bana. O da arabada onun yanında daymış.

Bn. CRAIG : Peki nasıl olmuş da o da ölmemiş?

CRAIG : *(Biraz gülerek)* Aman, yahu, herkesin araba kazasında mı ölmesi lazım yani.

Bn. CRAIG : Yook, kocaları, Galveston sel baskını da öldürebilir. Sen pek masum bir genç adamsın, Walter; kafanın biraz daha çabuk çalışmadığı için üzgünüm.

CRAIG : Aslında kafam oldukça esaslı çalışır, ama işi kavramak şartıyla.

Bn. CRAIG : Seni öyle bir duruma düşürebilirler ki kafanın çalışması hiç para etmez.

CRAIG : Biliyor musun, bu akşam senin aklından neler geçtiğini bilmek isterdim.

Bn. CRAIG : Eğer istersen, komşularımızın çoğunun akıllarından da bugünlerde benimkine benzer şeyler geçtiğini anlayabilirsin.

CRAIG : Bununla ne demek istiyorsun yani?

Bn. CRAIG : Herkesin gözleri var, Walter ve herkes de onları kullanıyor. Keşke sen de gözlerini kullansan. Sonra bir de keşke Levering üç yüz numarasının kimin telefon numarası olduğunu da bana söyleyen.

CRAIG : Fergus Passmore, ne olmuş yani?

Bn. CRAIG : Hiç, sadece merak ettim de. Bn. Harold, dün akşam «birisi ararsa» diye, ona bu numarayı verdiğini söyledi de, neresi diye merak ediyordum. (*Tekrar kapıya doğru gider.*)

CRAIG : Fergus Passmore'un. Dün akşam orada kâğıt oynadım. Dün, First National Bankası önünde ona rastladım, beni evine davet etti, ufaktan bir poker oynamak için.

Bn. CRAIG : Billy Birkmire seni ne diye aradı?

CRAIG : Niçin?

Bn. CRAIG : Bn. Harold seni aradığını söyledi.

CRAIG : Evet, Fergus ona da haber vermemi ve oraya getirmemi söyledi; ben de haber verdim; ama sonra beni ara-

dığında babasının St. Paul'dan aniden geldiğini ve bunun için gelemeyeceğini söyledi. Telefon ettiğinde burada değildim, oradan konuştum kendisiyle.

Bn. CRAIG : İnşallah bir daha böyle kart oyunlarına katılmazsın, Walter.

CRAIG : Niçin, oyunu hiçbir zaman bırakmadım ki.

Bn. CRAIG : Ama neredeyse bir yıldır oyun oynamadın.

CRAIG : O! Herhalde sen kendin oyun oynamadığın için. Arkadaşlarımın çoğu da bunu bildiğinden, beni çağırıyorlar. Fergus da dün akşam beni çağırmazdı herhalde, ama ben senin burada olmadığını söylemiştim.

Bn. CRAIG : Karısı orada mıydı?

CRAIG : Bir ara oradaydı, ama oyun oynamadı; bir yere gidiyordu.

Bn. CRAIG : Herhalde bunun için Fergus seni davet etmiştir, değil mi?

CRAIG : Ne demek istiyorsun?

Bn. CRAIG : Ne mi, karısını ne kadar delice kıskanır bilmez misin?

CRAIG : O! Eminim ki benden hiç kıskanmamıştır.

Bn. CRAIG : Görebildiğim kadarıyla onu herkesten kıskanıyor.

CRAIG : Aman, aptalca laf etme, Harriet.

Bn. CRAIG : Aman Walter, kıskansa bile sen nereden bilecektin?

CRAIG : Aman, bilemeyeceğime sevindim.

Bn. CRAIG : Bahse girerim ki, bunun için, Billy Birkmire, bu işten kaçtı. Bahse girerim ki seni bunu söylemek için aradı.

CRAIG : Öyle bir şey söylemek için aramadı beni, Harriet; beni sadece babasının beklemediği bir anda çıkageldiğini söylemek için aradı.

Bn. CRAIG : Dün akşamkini demek istemiyorum; bugünkü telefonundan söz ediyorum.

CRAIG : Beni bugün aramadı ki.

Bn. CRAIG : Evet aradı, bugün öğleden sonra, saat dört civarında aradı.

CRAIG : Buraya mı telefon etti?

Bn. CRAIG : Bn. Harold söyledi. Gelir gelmez kendisini aramanı söylemiş.

CRAIG : (*Kalkar ve telefona gider.*) Neden dairede aramadı acaba?

Bn. CRAIG : (*Kadife perdelere doğru yürüyerek*) Belki de aramıştır, sen çıktıktan sonra.

CRAIG : Birkmire'in telefonu kaç, biliyor musun?

Bn. CRAIG : (*Kapıda dönerek*) Park 840, değil mi? Değişmediyse.

CRAIG : Sanıyorum o numara.

Bn. CRAIG : (*Sesini alçaltarak*) Bak ciddi konuşuyorum, Walter, o yukarıdaki kadın konusunda.

CRAIG : (*Telefonda*) Park 840. (*Bn. Frazier'in, merdivenlerin başında güldüğü duyulur.*)

Bn. CRAIG : Senin yerinde olsam, o aşağı indiğinde burada bulunmazdım. (*Craig sus işareti yapar; Bn. Craig merdivenlerin başına bir göz atar ve sağdan dışarı çıkar.*)

Bn. FRAZIER : Ben de onları ilk kullandığımda epeyce güçlük çekmiştim.

CRAIG : Alo! Park 840?

Bn. AUSTEN : (*Merdivenlerin başında*) Evet, şimdi artık anladım galiba.

CRAIG : Bay Birkmire orada mı? (*Bn. Frazier ve Bn. Austen merdivenlerden aşağı inerler.*) O! Ne yazık henüz çıktı, öyle mi? Kaçırdım.

Bn. FRAZIER : Eğer anlamadığınız bir şey olursa lütfen bana haber vermekten çekinmeyin Bn. Austen.

CRAIG : Evet, ben Bay Craig.

Bn. AUSTEN : Olur, haber veririm.

Bn. FRAZIER : Çünkü, zaten, yapacak başka tek bir işim de yok. (*Telefonda, Bay Craig'i konuşurken görünü, parmağını dudaklarına koyarak Bn. Austen'e döner.*)

CRAIG : Öyleyse, çok geçmez burada olur. (*Bn. Frazier aşağıya salona iner ve Bn. Austen Bay Craig'e bakarak, merdiven başında durur.*) Teşekkürler. Çok güzel hakikaten çok teşekkürler ederim.

Bn. AUSTEN : Merhaba, Walter.

CRAIG : Merhaba, teyzeciğim. Nasılsın?

Bn. AUSTEN : (*Aşağı gelerek*) Eve geldiğini bilmiyordum.

CRAIG : Henüz geldim. Nasılsınız, iyi günler Bn. Frazier.

Bn. FRAZIER : İyi günler, Bay Craig.

Bn. AUSTEN : Bn. Frazier çok nazik, yukarı kadar gelip, yeni aldığım örnek üzerine bana bir şey gösterdi.

CRAIG : Öyle mi?

Bn. AUSTEN : Bn. Harold, Harriet'in geldiğini söyledi.

CRAIG : Evet, benden biraz önce gelmiş.

Bn. AUSTEN : Bn. Landreth'in nasıl olduğunu söyledi mi?

CRAIG : Dedikinden anladığıma göre oldukça kötüymüş galiba.

Bn. AUSTEN : Harriet nerede, yukarıda mı?

CRAIG : Evet, yukarıya eşyalarını götürdü.

Bn. FRAZIER : Bn. Austen, Bn. Craig'in kız kardeşinin kalbinden rahatsız olduğunu söylüyordu.

CRAIG : Evet, uzun zamandır öyle.

Bn. FRAZIER : Zavallı kadın.

Bn. AUSTEN : Neredeyse on sene.

Bn. FRAZIER : Ne talihsizlik. Herhalde, Bn. Craig çok üzgündür, değil mi?

CRAIG : Evet, sanıyorum öyle.

Bn. FRAZIER : Tek kardeşi o mu?

CRAIG : Evet, sadece iki kardeşler.

Bn. FRAZIER : Çok kötü. Fakat hayatın kuralları böyle, değil mi?

CRAIG : Evet, doğru.

Bn. AUSTEN : Walter, Bn. Frazier'in bana getirdiği şahane gülleri görmelisin.

(Bn. Frazier, gülümseyerek soldaki piyanoya doğru ilerler.)

CRAIG : A! Öyle mi?

Bn. AUSTEN : Doğrusu şahane güller.

Bn. FRAZIER : Korkarım ki, çok büyük bir şey sayılmaz bu yaptığım, bahçemde bunlardan o kadar çok var ki.

CRAIG ve Bn. AUSTEN *(Beraber konuşarak)*

- CRAIG : Bu davranışınız gerçekten çok güzel bir şey. Bn. Austen : Bizi hatırladığınızdan dolayı çok nazıksınız.
- Bn. FRAZIER : Bazen düşünüyorum da, bahçemde bu kadar çok gül olması biraz gereksiz, çünkü insanın çok zamanını alıyor.
- Bn. AUSTEN : Muhakkak; Walter'a bunu sık sık söylerim.
- Bn. FRAZIER : Evet, öyle. Fakat, biliyor musunuz, onları yetiştirmek, kocam hayattayken, ikimizin bir çeşit hobi-siydi ve galiba, her şeyden evvel, gerçekten, en çok duygusallığımdan dolayı onlarla uğraşıyorum.
- Bn. AUSTEN : Eşiniz öleli ne kadar oldu, Bn. Frazier?
- Bn. FRAZIER : Gelecek kasımda on yıl olacak. Evet. Evet, 1915'te, kasımın yirmi üçünde öldü. Aniden olan bir otomobil kazasında yaralandı. Pride kavşağında, Massachusetts'de; Bar Harbor'dan dönüyorduk Bay Craig'e bunları anlatmıştım. Kazadan sonra yirmi üç kasıma kadar yaşadı. Onun için, kederli günler benim için gerçekten kederli günlerdir.
- Bn. AUSTEN : Muhakkak, anlıyorum.
- Bn. FRAZIER : Evet, o ayda mutlaka bir yere gitmeliyim. Nereye olursa olsun farketmiyor, fakat bir yere mutlaka gitmeliyim; burada kalmaya tahammül edemiyorum; çok hatıralarım var. Bundan dolayı, kasım gelir gelmez, valizimi toplar Dayton, Ohio'ya giderim. Orada oturan evli bir kızım var; kocası hesap makinaları fabrikasında çalışıyor. Ve kızım, benim bu Dayton'a her yıl taşınmalarımın alay edip durur. Herkesin nisan geldiği için İngiltere'ye gitmesi gibi, ben de kasım geldiği için Dayton'a gidiyormuşum... (*Hafifçe güler.*) Çok eğleniriz bu konuda. Ama, elbette, kocasının işi orada. Ve ben de bazen kızımınla daha

çok beraber olmam gerektiğini düşünürüm; ikimize de sanırım iyi geliyor. Ama endişe ettiğim nokta şu, oraya gittiğimde, oradan ayrılmak benim için pek zor oluyor. Çok tatlı bir bebeği, var; henüz on beş aylık; anneanne-sini de dünyada her şeyden çok seviyor. Ve elbette, ben de dünyada onun gibi başka biri olmadığına inanıyorum. Aslında, gerçeği söylemek gerekirse, doğduğunda hiç mi hiç istememiştim. Beni büyükanne yapacağı için. Fakat beni tamamıyla elde etti ve sanıyorum ki bütün öteki büyü-kanneler gibi aptalca seviyorum onu.

Bn. AUSTEN : Tek kızınız mı var, Bn. Frazier?

Bn. FRAZIER : Evet, tek çocuğum o.

CRAIG : Öyleyse, burada yalnız oturuyorsunuz, Bn. Frazier?

Bn. FRAZIER : Tamamıyla yalnız, evet.

Bn. AUSTEN : Öyle mi?

Bn. FRAZIER : Evet, neredeyse dört yıl oldu kızım evlendiğinden beri. Elli yaşında yapayalnız bir kimse (*Hafifçe gülümser.*) Oldukça zamansız bir yalnızlık, değil mi? (*Tekrar hafifçe gülümser.*)

CRAIG : Elbette, öyle.

Bn. AUSTEN : Doğruya ne denir.

Bn. FRAZIER : Yıllar önce o konuda bir hikâye okuduğumu hatırlıyorum. O zaman şöyle düşündüğümü hatırlıyorum, ne kötü bir şey olurdu bu, yalnız başına kalmak, özellikle bir kadın için. Şuna bakın ki daha ellisine basmadan aynı şey kendi başıma geldi.

Bn. AUSTEN : Peki, Bn. Frazier, hiç gidip kızınızla beraber oturmayı düşünmediniz mi?

Bn. FRAZIER : Aa! Elbette. Öyle yapmam için beni inandırmaya çalışmaktan hiçbir zaman vazgeçmedi; ama ben her

zaman ona şöyle derim, «hayır, sevgili yavrum, ben günlerimi babarın evinde geçirmek isterim. O orada olmasa da. Hiç olmazsa hatıralarım var ve bunları benim elimden kimse alamaz» derim hep. Tabii o hep benim çok duygusal olduğumu söyler. (Güler.) Ama öyle değilim gerçekten, hiç öyle değilim. Çünkü eğer öyle olsaydım, herhalde tekrar evlenirdim; ama benim duygularım...

CRAIG : Ben sizin tekrar evleneceğinizi sanırdım, Bn. Frazier.

Bn. FRAZIER : Evet, galiba öyle yapmak mantıklı bir şey olurdu, Bay Craig; ama, bilmiyorum. Herhalde ben tek bir adama bağlanan kadınlardanım. Öyle kadınlar vardır, bilirsiniz.

Bn. AUSTEN : Tabii, gerçekten vardır.

Bn. FRAZIER : Tıpkı tek kadına bağlı erkekler olduğu gibi. Ve işin kötüsü böyle bir insanın bağlandığı kişiye bir şey olursa ölüm, umduğunu bulamama v.b., her neyse bir daha yeri hiç doldurulamaz. Böyle bir insan tekrar aynı biçimde bağlanamaz, hiçbir şeye...

Bn. AUSTEN : (*Dışarı uzağa bakarak*) Çok doğru, Bn. Frazier.

Bn. FRAZIER : (*Duygulanarak*) Hiçbir zaman... (*Başını sağa sola yavaş yavaş sallar; sonra başlar.*) Ah! Sanırım gitsem iyi olacak, yoksa benim duygusal olduğum konusunda kızım ile birleşeceksiniz. (*Onu kapıya doğru geçirirler.*)

Bn. AUSTEN ve CRAIG : (*Birlikte konuşarak*)

Bn. AUSTEN : Oo, hiç de öyle değil, Bn. Frazier; sizinle tamamiyle aynı fikirdeyim.

CRAIG : Sanıyorum bazen bir parça duygusal olmak hoş bir şey.

Bn. FRAZIER : (*Kapıya dönerek*) Herhalde, Bn. Craig'e de, kızkardeşinin nasıl olduğunu sorduğumu, söylersiniz.

CRAIG : Söylerim Bn. Frazier, çok teşekkürler.

Bn. FRAZIER : İnşallah yakında iyileşir. İyi günler, Bay Craig.
(*Dışarı çıkar.*)

CRAIG : İyi günler, Bn. Frazier. Yakında gene bekleriz İnşallah.

Bn. FRAZIER : (*Cevap verir.*) Çok teşekkürler ederim, memnuniyetle gelirim.

Bn. AUSTEN : (*Arkasından dışarı çıkarak*) Güllere tekrar çok teşekkürler. (*Craig kapıdan geri döner ve merdivenlerden yukarı çıkar. Bn. Craig, Bn. Frazier'in bahçeden geçişinin görünebildiği soldaki cumbaya kızgın bir suratla bakarak, kadife perdeler arasından görünür.*)

Bn. FRAZIER : Aa, sözünü etmeye değmez canım, bunların iki mislini getirmeliydim sana.

Bn. AUSTEN : Patronlarda anlamadığım bir yer olursa gene, sana haber veririm.

Bn. FRAZIER : Mutlaka haber ver Bn. Austen, lütfen; hiç çekinme, hemen beni çağır.

Bn. AUSTEN : Olur, çağırırım.

Bn. FRAZIER : Allahaismarladık.

Bn. AUSTEN : Güle güle, Bn. Frazier. (*Sürmeli kapı gürültüyle kapanır. Bn. Craig sağdaki şöminenin üst tarafındaki aynaya doğru ilerler.*)

Bn. CRAIG : Sersem şey. (*Aynaya bakıp, saçını düzelterek ayakta durur. Bn. Austen içeri girer.*)

Bn. AUSTEN : (*Kapıdan içeri girer ve hemen orada durur.*)
Aa, Harriet, ben de şimdi senin odana çıkıyordum. Kardeşini ne durumda buldun? Bn. Harold demin söyledi döndüğünü.

- Bn. CRAIG : (*Dönmeksizin*) Evet, döndüm. (*İddialı bir havayla dönerek*) Şimdiye kadar çoktan dönmeliydim, değil mi?
- Bn. AUSTEN : Niçin öyle dedin canım.
- Bn. CRAIG : Niçin?
- Bn. AUSTEN : Evet, ne demek istediğini anlamadım.
- Bn. CRAIG : Baksana her yer neye dönmüş eğer daha çok kal saydım, döndüğümde herhalde evimi bütün mahallenin cümbüş yeri haline gelmiş bulacaktım.
- Bn. AUSTEN : Bn. Frazier'in burada oluşunu mu kastediyorsun?
- Bn. CRAIG : Ne demek istediğimi pekala biliyorsun Austen Teyzeciğim. Lütfen öyle masum görünmeye çalışma. (*Bay Craig'in işitemeyeceğinden emin olmak için merdiven başına doğru gider. Bn. Austen gözlerini kısarak ona uzun uzun bakar ve piyanonun sağına doğru ilerler. Bir duraklama olur; sonra Bn. Craig müthiş kızgın bir tavırla orta masasına doğru gelir.*) Öteden beri o kadının yapmak istediği şey bu ve ben arkamı döner dönmez, sen onun bu işi başarmasına fırsat veriyorsun, gereksiz gevezelikler yapmak için. Nasıl oldu da geldi buraya?
- Bn. AUSTEN : Onu ben içeri aldım elbette; kendiliğinden girdiğini sanmıyorsun herhalde.
- Bn. CRAIG : Benim burada olmadığımı bilseydi, hemen sorgusuz sualsiz girerdi. (*Bn. Austen ona bakar.*) Bn. Frazier gibilerini senden iyi bilirim. (*Masadaki şeyleri düzeltir.*) Ne yaptın; gidip çağırdın mı?
- Bn. AUSTEN : Hayır. Teraşa dikiş dikiyordum, o da bana biraz gül getirdi, çok düşünceli bir davranış.
- Bn. CRAIG : Çok düşünceli.

Bn. AUSTEN : Ben de diktiğim elbiseden söz ettim, geçen gün aldığım patronu iyice anlayamamıştım. Tarifimden nasıl bir patron olduğunu anladı ve eksik olmasın yardım etmek istedi.

Bn. CRAIG : Elbette, sen de hemen bu tuzığa düştün.

Bn. AUSTEN : (*Ona dönerek*) Peki ama neden buraya gelmeye pek meraklı olduğunu sanıyorsun, Harriet?

Bn. CRAIG : Mahalledeki birçok kadın buraya niçin gelmek istiyorsa o da aynı sebepten buraya gelmek istiyordu yani meraklarını gidermek ve onu bunu görebilmek için.

Bn. AUSTEN : Peki, ne olur görürlerse burayı, neden endişeleniyorsun?

Bn. CRAIG : Onları eğlendirecek değilim. Bir sürü işsiz güçsüz komşu kadının ziyaretlerini istemiyorum. Kendi evlerine baksınlar, eminim yapacak pek çok iş bulurlar. Şu saçma gülleri yetiştirmek için bir sürü zaman harcayacaklarına! (*Tekrar aşağıya aynaya doğru gider.*) Bn. Frazier bir demet gülle, köşelerdeki tozları gizleyen ev kadınlarındandır!

Bn. AUSTEN : Sen onun evini hiç görmedin ki, Harriet.

Bn. CRAIG : Bahçesi neye benziyor biliyorum, bu da yeter benim için (*Dönerek*), onu bir de yukarı çıkartman şart mıydı, aşağıda gördüklerinin yetmeyeceğinden mi korktun.

Bn. AUSTEN : Kadının, senin evinde ne olduğunun farkında bile olduğunu sanmıyorum, Harriet.

Bn. CRAIG : Aman, Austen Teyze! Komşuların ziyaretleri konusundaki geniş yürekliliğin keşke bazı başka konularda da olsaydı ne kadar iyi olurdu.

Bn. AUSTEN : İyi bir komşu bazen çok iyi bir şeydir, Harriet.

- Bn. CRAIG : Aman, onlar senin olsun; bana gelip gitmelerini istemiyorum.
- Bn. AUSTEN : Hatırladığım kadarıyla şimdiye kadar hiçbiri sana gelip gitmedi.
- Bn. CRAIG : Biri daha demin gitti.
- Bn. AUSTEN : Seni görmeye gelmemiştii.
- Bn. CRAIG : Benim evimdeydi, öyle değil mi?
- Bn. AUSTEN : Ve kocanın evinde.
- Bn. CRAIG : Ah! (*Mutsuz bir tavırla biraz gülümseyerek*) Kocamı görmeye gelmemiştii, inşallah?
(*Bn. Austen bir an öylece bakar.*)
- Bn. AUSTEN : Hayır, onun için gelmemiştii. Eğer Walter'ın biraz olsun buna inanacağını sansan... eminim ki sen öyle bir yorum yapmaya kalkacaktın. İnsanları, Tanrıçanın mabedinden kovmak gibi, aşırı hareketler, senin için pek de iyi olmayacak sanırım Harriet. Tanrıçanın halının üstünde yürürken pabuçlarınızı çıkartmamızı istemediğine şaşıyorum. (*Bay Craig yukarıda bir yerlerde öksürür ve Bn. Craig aniden merdiven dibine gider ve yukarıya bakar.*) Bn. Frazier buraya beni görmeye gelmişti, kocanın teyzesini. Ve ben de onu buyur ettim; Walter ile birlikte onu tekrar davet ettik. Walter senin böyle düşündüğünü duysa doğru bulacağını sanmam.
- Bn. CRAIG : Ee, belki de sen söylersin ona.
- Bn. AUSTEN : Ah, ona söyleyecek çok şeyim var, Harriet.
- Bn. CRAIG : Bundan eminim.
- Bn. AUSTEN : Geçen iki yıl içinde yukarıda odamda bu konuları düşünecek çok zamanım oldu. Ve senin gittiğin bu son hafta içinde her şey oldukça belirgin bir duruma

geldi. İşte bunun için Walter'a anlatmaya karar verdim; (*Bn. Craig birden döner ve ona bakar.*) Çünkü sanıyorum onun bilmesi gerekir. Yalnız senin burada olmanı istiyorum ben onunla konuşurken, böyle olunca söylediklerimi evirip çeviremezsin.

Bn. CRAIG : (*Masaya doğru gelerek*) Hakkımda çok iyi fikirlerin var, değil mi, Austen Teyzeciğim?

Bn. AUSTEN : Senin hakkında fikirlerim değil, Harriet; sen meydandasın.

Bn. CRAIG : Her neyse, bütün bunları dinlemek zorunda değilim. Ve senin şunu bilmeni isterim ki, Bn. Frazier'i buraya getirmene çok sinirlendim.

Bn. AUSTEN : (*Öte tarafa dönerek*) Hiç olmazsa doğruyu söyle, Harriet!

Bn. CRAIG : Ne demek istiyorsun?

Bn. AUSTEN : Niye bu kadar Bn. Frazier üzerinde duruyorsun?

Bn. CRAIG : Çünkü onu istemiyorum burada.

Bn. AUSTEN : Sen hiç kimseyi istemiyorsun burada.

Bn. CRAIG : Yalnız onu istemiyorum. (*Parmaklarıyla masaya vurur.*)

Bn. AUSTEN : (*Ona dik dik bakarak*) Sen kocanı da istemiyorsun (*Bn. Craig yavaşça doğrulur ve sonra hareketsiz durur.*) Fakat burayı döndürmek için gerekiyor onun varlığı. Ama eğer onsuz burayı nasıl idare edeceğini bilebilsen, onun buradaki yeri şu yastıklardan birinin yeri kadar sağlam olamazdı. (*Merdivenin sağında oturacak yerdeki yastıkları işaret eder.*)

Bn. CRAIG : Bn. Austen, doğrusu bana çok güzel sözler söylüyorsunuz.

Bn. AUSTEN : Dinlemek işine gelir veya gelmez, ama gerçek bu. Sen evini istiyorsun, Harriet ve bütün istediğin de bu. Sonunda da yalnız buna sahip olacaksın, tutumunu değiştirmedikçe. Kendileri için yaşayan insanlar, sonunda kendi kendilerine kalırlar, Harriet; çünkü senin bu aşırı ev süsleme ve döşeme tutkun yüzünden diğer insanlar, sürekli perişan olup gidemezler.

Bn. CRAIG : Ama sen bu duruma dayanmakta bir hayli başarılıydın!

Bn. AUSTEN : Walter'ın hatırı için yaptım; çünkü biliyordum ki benim burada olmamı istiyordu ve ben de durumu güçleştirmek istemedim. Ama buraya geldiğimizden beri, hemen hemen kapalı kaldım, o yukarıdaki odamda; o Tanrıçanın merdivenlerini çizmemek için, ya da o kutsal halılarda ayak izi bırakmamak için, sadece... Ben böyle sersemce tutumlara alışık değilim. Ben ev içinde yaşamaya alışığım; *(Bay Craig merdivenlerden aşağı sessizce iner ve ne oluyor der gibilerden karısına ve teyzesine bakar, Bn. Craig göz ucuyla onu görür. Ve sağdaki aynaya doğru gider.)* Ve sanıyorum ki rahatım söz konusu olunca, evin, eşyaların nasıl görüneceğinden çok kendi rahatıma bakarım. Bunun için bir değişiklik yapmaya bakarım. Bunun için bir değişiklik yapmaya karar verdim. Ama gitmeden önce neden bu karara vardığımı Walter'm açık - seçik bilmesini isterim. Sanıyorum ki böyle yapmam boynumun borcudur benim olduğu kadar onun da iyiliği için. *(Bn. Austen Craig'in merdiven dibinde olduğunu farkeder ve ona döner bakar. Ölü bir sessizlik olur. Sonra öteye döner ve Craig salona iner, masanın soluna doğru ilerler.)*

CRAIG : Ne oldu?

- Bn. CRAIG : Benim en ufak bir fikrim yok. Fakat Austen Teyzeciğimin söylediğine göre, sorun olan bir hayli şey var.
- CRAIG : Ne oldu, teyzeciğim?
- Bn. CRAIG : Bizden ayrılacağını söyledi bana. (*Karısına bakar, sonra teyzesine.*)
- Bn. AUSTEN : Yeni bir şey değil, Walter.
- CRAIG : (*Karısına*) Evden mi ayrılacak demek istiyorsun?
- Bn. CRAIG : Öyle diyor (*Austen teyzeye bakar tekrar.*)
- CRAIG : Öyle bir şey söylemedin, değil mi, teyzeciğim?
- Bn. CRAIG : Öyle dediğini sana daha demin söylemedim mi?
- Bn. AUSTEN : Yarın gidiyorum, Walter.
- CRAIG : Ama, neden? Ne oldu?
- Bn. CRAIG : Benim burada işleri idare edişimi çekilmez buluyormuş.
- Bn. AUSTEN : Harriet, niçin gittiğimi açıklamama izin verirsen, sana müteşekkir kalacağım; senden iyi bilirim onları...
- Bn. CRAIG : (*Şöminenin önündeki büyük koltuğa yönelir ve oturur.*) Görebildiğim kadar gitmen için hiçbir sebep yok; tek sebebi kadınların büyüttükleri erkeklerin karıların kiskanmalarıdır.
- Bn. AUSTEN : Ben gittikten sonra buradan ayrılışımın sebebi hakkında canının istediği gibi konuşmak için bol bol zamanın olacak.
- Bn. CRAIG : Pekala, otur öyleyse senin ağzından dinleyelim bunun sebebini.
- Bn. AUSTEN : Ayakta durmayı tercih ederim, teşekkür ederim.

Bn. CRAIG : Nasıl istersen.

Bn. AUSTEN : (*Piyanonun beri tarafında, soldaki koltuğa doğru bakarak*) Bu koltuklardan birine nasıl oturulduğunu bildiğimden emin değilim.

CRAIG : Niçin, ne demek istiyorsun, teyzeciğim? Kimseyle herhangi bir sorunun olduğuna inanamıyorum ve özellikle seni dünyalar kadar seven Harriet'le. (*Bn. Austen ince bir alayla güler.*) Biliyorum öyle teyzeciğim Harriet seni benim kadar sever. (*Karısına dönerek*) Başka türlü inanamılmaz bir şey, eminim.

Bn. CRAIG : Burada olduğuna ve konunun birazını işittiğine memnun oldum.

CRAIG : Herhalde zaman zaman ev içinde küçük tatsızlıklar olur, başka herhangi bir yerde olduğu gibi; fakat eminim ki, teyzeciğim, senin gibi olgun bir kadın böyle şeylerden evini terketmez. Sensiz burada ne yaparız. Hiç evimiz yokmuş gibi gelir bana. Teyzeme ne söyledin, Harriet?

Bn. CRAIG : Ben ona bir şey söylemedim, elbette; o sadece hayaller kuruyor.

CRAIG : Öyleyse, bu Harriet'in sana söylemiş olduğu bir şey değil, teyzeciğim.

Bn. AUSTEN : Yok, hayır. Harriet hiçbir zaman bir şey söylemez. Sadece yapar; yorum yapmayı sana bırakır eğer yapabilirsen. Anlaması da uzun bir zaman alır, anahtarı buluncaya kadar. Bundan sonra her şey basittir ve çok acayip ve inanılmayacak kadar bencil. Öyle bir yere varır ki bu, Walter, evini terketmekte haklı olduğunu seni asla inandıramam.

CRAIG : Peki, Harriet ne yaptı, teyzeciğim?

Bn. CRAIG : Ne yaptığımı söyleyeyim, Walter. Ben yokken Austen Teyzenin şu karşıda oturan kadını buraya getirişine itiraz ettim.

CRAIG : Bn. Frazier'i mi kastediyorsun?

Bn. CRAIG : Evet, Bn. Frazier'i kastediyorum.

CRAIG : Neden, nesi var, Bn. Frazier'in?

Bn. CRAIG : Kaba, ukala, dedikoducunun biri. Buraya geldiğimizden beri, buraya, içeri girmeye çalışıyor.

CRAIG : Ne demek istiyorsun buraya girmeye çalışıyor demekle?

Bn. CRAIG : Sana anlatmaya kalksam bile anlamazsın ki, Walter. Bu, kadınların, başka kadınların evleri hakkında sahip olduğu öyle bir çeşit merak ki, erkekler bunu anlayamaz.

Bn. AUSTEN : Harriet, bir an için normal kişiliğinin dışına çıkıverdi. Bn. Frazier'i her zamanki numarasıyla saf dışı bırakmayı tercih ederdi. Bu metot buraya gelen her kadın ve erkeğe uygulanmıştır. Ama acemice davrandığından, şimdi kendisini haklı göstermek için, Bn. Frazier'i âdi ve gevezeden tut da her türlü şey olmakla suçluyor ve hatta bugün öğleden sonra buraya gelmesinin sebebinin de sana olan ilgisi olduğunu söylemek ister bir hali var.

Bn. CRAIG : Ben öyle bir şey söylemek istemedim. Ben sadece senin sözün üzerine bir soru sordum.

Bn. AUSTEN : Teferruat önemli değil, Harriet; kuralı biliyorum.

Bn. CRAIG : Pekala, ama hiç olmazsa doğru dürüst anlat.

Bn. AUSTEN : Benim de yapacağım aynen öyle zaten; Walter'ın gözünden düşme pahasına da olsa.

- CRAIG : Nasıl böyle bir şey yapacağımı düşünebilirsin, teyzeciğim.
- Bn. AUSTEN : Sen bir erkeksin, Walter ve karını seviyorsun. Ve bu gibi durumlarda işe karışmanın ne türlü sonuçlanacağım bilebilirim.
- CRAIG : Teyzeciğim, eğer seni üzen bir durum varsa, inşallah cezamı çekerim.
- Bn. AUSTEN : Kendi derdimi anlatmaya uğraşmıyorum; sen benim durumuma boşver. Ben burada olmayacağım. Ama çok önem verdiğim bir kişinin mahvedilmesine tanık olmak istemem, onu tehlikeye karşı uyarmadan edemem.
- CRAIG : Ne dediğini anlayamıyorum, teyzeciğim.
- Bn. AUSTEN : Zaten anlamaman da belki tehlikenin en büyük kısmı, Walter. Şayet farketseydin seni uyarmaya hiç gerek kalmayacaktı.
- CRAIG : Ne hakkında? *(Bir duraklama olur Bn. Austen dik dik Craig'in gözlerine bakar.)*
- Bn. AUSTEN : Karın. *(Bn. Austen'in anlamsız gelen imâsı üzerine, Bn. Craig acı acı gülmeye başlar. Craig döner ve ona bakar.)*
- CRAIG : Neye gülüyorsun, Harriet?
- Bn. CRAIG : Neden gülmeyeyim, sana gülünç gelmedi mi?
- CRAIG : Gülünç olduğunu hiç sanmıyorum.
- Bn. CRAIG : Sonunu işitinceye kadar sabret; belki de fikrini değiştirirsin.
- Bn. AUSTEN : *(Israrla Bn. Craig'e bakarak)* Harriet aslında gülmüyor, Walter.
- Bn. CRAIG : Ya ne yapıyorum, ağlıyor muyum?

Bn. AUSTEN : Karanlıkta ıslık çalıyorsun.

Bn. CRAIG : (*Bundan hoşlanmışçasına çok eğleniyormuşçasına kalkarak*) Aman, aman! (*Ayna karşısında saçını düzeltir.*)

Bn. AUSTEN : Foyan meydana çıkınca dehşete kapıldın. (*Bn. Craig birdenbire döner ve ona bakar.*)

Bn. CRAIG : Öyle mi? Peki neymiş benim gizlediğim.

Bn. AUSTEN : Sana bunu söylememin hiç de gerektiğini sanmıyorum, Harriet.

Bn. CRAIG : Fakat, ben işitmek istiyorum.

Bn. AUSTEN : Öyleyse ben Walter'a anlatırken dinleyebilirsin.

Bn. CRAIG : Pekala.

Bn. AUSTEN : Fakat, ona durumu anlatmadan önce, şunu billesin ki, bu durumu ben senin şurada demin birkaç dakika önce Bn. Frazier için koparttığın patırtıdan öğrenmiş değilim; durumu neredeyse Walter'ın annesi öğrendiği zaman ben de biliyordum. (*Bir duraklama olur : Sonra Bn. Craig kocasına doğru birkaç adım yaklaşır.*)

Bn. CRAIG : (*Esrarlı bir ifadeyle*) Benim seni gizli gizli zehirlediğimi söylemek istiyor, Walter.

Bn. AUSTEN : O kadar gizli de değil, Harriet. (*Bn. Craig hafifçe güler.*)

Bn. CRAIG : (*Kadife perdelere doğru giderek*) Evet, özür dilerim ama, gitmem gerekiyor, çünkü eminim ki bu iş pek eğlendirici olacak.

Bn. AUSTEN : Harriet'e burada kalmasını söylemiştim, Walter. (*Bn. Craig sert bir tavırla kadife perdelere doğru yönelir.*)

Bn. CRAIG : Evet ama, benim kalmaya niyetim yok.

Bn. AUSTEN : Kalacağını sanmıyordum zaten.

CRAIG : Neden, Harriet?

Bn. CRAIG : Çünkü, yapacak daha önemli işim var, bir sürü saçmalık dinleyeceğime.

Bn. AUSTEN : Demek gitmekle bu saçmalıkların doğruluğunu kabul ediyorsun.

Bn. CRAIG : Sen nasıl istersen öyle anla. Yalnız, inşallah beni tartışmayı bitirince, Walter'a son iki yıl içinde benim neler katlandığımı da olduğu gibi anlattırısın. (*Kadife perdelerden dışarı çıkar.*)

Bn. AUSTEN : Mazlum rolünü oynuyor her zamanki gibi. (*Craig kadife perdelere doğru bir iki adım yürür ve Bn. Craig'in arkasından bir saniye durup bakarlar. Sonra Craig döner ve teyzesine bakar.*) Şu son sözleri neredeyse gerçekten onun için kullanabilirdim, Walter; ama onu o kadar iyi tanıyorum ki.

CRAIG : (*Masanın ön tarafına gelerek*) Burada ne olup bittiğini bana anlatmanı isterdim, teyzeciğim.

Bn. AUSTEN : (*Ona doğru gelerek*) Bir erkeğe bunu söylemek o kadar kolay değil, Walter; biraz açıklamak gerekiyor.

CRAIG : Ne peki?

Bn. AUSTEN : Walter, annen ölürken neden acaba sana evlenince beni yanına alacağına dair söz verdirtti?

CRAIG : Neden, bu çok normal bir istekti, teyzeciğim, hastalığı esnasında sen bizim ikimiz için her şeydin.

Bn. AUSTEN : Fakat, benim bir aile yuvasına ihtiyacım olacağından değil, benim seyahat etmeyi tercih ettiğimi bilirdi,

ilk defa yatağa düştüğü zamanlarda benim planlarım bu merkezdeydi. Sana hiç söylemedim ama, Walter, annen, sen beni beraber oturmaya davet ettiğinde, bunu kabul etmem hususunda bana söz verdirtti. Anlıyor musun, o kadını anlamıştı, Walter, senin evleneceğin kadını.

CRAIG : Annemin Harriet'i sevmediğini mi söylemek istiyorsun?

Bn. AUSTEN : Kimse Harriet'i sevemez, Walter; sevmelerini istemez ki.

CRAIG : Ben onu severim.

Bn. AUSTEN : Suratının güzelliği senin gözlerini kör etmiş, oğlum, bütün öteki erkeklerin kör edildiği gibi.

CRAIG : Peki, Harriet ne yaptı?

Bn. AUSTEN : Seni hemen hemen bütün arkadaşlarından etti, bir defa; çünkü arkadaşlarının seni ziyareti sana önem kazandırır ve bu da onun planına ters düşer; bundan dolayı evine gelmemelerini onlara çeşitli davranışlarıyla imâ etti. Çünkü burası onun evi, anlıyor musun, Walter; senin değil bu konuda hiçbir hata yapma. Harriet'in evlendiği bu evdir, sen değil. Sen sadece evle gelen bir şeysin, neredeyse esefle kabullenilen bir gereklilik. Ve sen işlere karışmamalısın; çünkü evin, yalnız kendine mahsus olmasını ister. Böylece, seni, burada, mümkün olduğu kadar önemsiz bir şey haline getirdi.

CRAIG : Gerçekten böyle düşünmüyorsun teyzeciğim, değil mi?

Bn. AUSTEN : Senin hakkındaki planı bu, Walter, sana söylüyorum işte. Bunun için arkadaşlarının ziyaretleri hoş karşılanmadı.

CRAIG : Harriet'in benim arkadaşlarımı hoş karşılamayacağını düşünemiyorum, teyzeciğim.

Bn. AUSTEN : Hiçbiri buraya geliyor mu?

CRAIG : Neden, birçoğunun arasına geldiği olmuştur, değil mi?

Bn. AUSTEN : Sen on sekiz ay içinde değil ve sen evleneli sadece iki yıl oldu

CRAIG : Peki, neden gerçekten Harriet benim arkadaşlarımın buraya gelmesini istemesin?

Bn. AUSTEN : O oldum olası hiç kimseyi istemez. Çünkü o son derece bencil bir kadın ve bu bencil kafasının verdiği kibirle, o başından bütün dünyayı uzaklaştırmak istiyor. Kendi küçük hayat görüşünü dünyaya kabul ettiremediğinden. Ve bu dört duvar, onun bencilliğinin sembolüdür.

CRAIG : (*Öteye dönerek ve sağa doğru geçerek*) Buna inanamıyorum, teyzeciğim.

Bn. AUSTEN : (*Kollarını ön kapıya doğru uzatarak*) Hiç kimsenin şu kapıya gölgesinin düştüğünü hatırlayabiliyor musun, bugüne kadar - Bn. Frazier gelene kadar - ve bunun sonucunu gördün. Ve neden acaba insanlar seni ziyaret etmekten birdenbire vazgeçti? Her zaman sana, eve uğrarlardı. İki yılda, sende büyük çapta bir değişiklik olmuş olamaz. Ve eminim ki burada hoş vakit geçiren bütün o ilginç hoş genç erkek ve hanımlar evlendiğin zaman da senin evinin aranan bir toplanma yeri olacağını sanıyorlardı. Fakat evin hanımını hesaba katmak istemiyorlar, Walter, aynı şekilde seni de hesaba katmamaya başlıyorlar. (*Craig döner ve ona bakar.*) Sen de artık hiç dışarı çıkmıyorsun. Kimse sana bir yere gidelim demiyor. Onu getireceğinden korkuyorlar ve onu istemiyorlar. Çünkü o onları istemediğini apaçık belli etti. (*Craig tekrar yavaşça öteye döner.*) Arkadaşların seni özel hayatlarında ihmal ettikleri gibi, yakında iş hayatında da seni düşünmemeye baş-

layacaklar. (*Craig tekrar ona bakar ve o da Craig'e doğru yürür.*) Walter-Neden acaba mahallî bankanın müdürlerinden biriyle yapacağın görüşme gerçekleşmedi?

CRAIG: Neden mi, galiba Littlefield bu işi önledi; son günlerde bana biraz yukarıdan bakıyordu.

Bn. AUSTEN: Çünkü Harriet onun hanımına burada hakaret etti; ben şahit oldum bu duruma.

CRAIG: Ne zaman?

Bn. AUSTEN: Yılbaşından bir hafta sonra, Bn. Littlefield buraya ziyarete geldiğinde.

CRAIG: Harriet ne yaptı?

Bn. AUSTEN: Hiç Harriet her zaman ne yaparsa onu. Adi, haince bir kurnazlıktı. Bir erkeğin kulağına hiç inanılmayacak bir şey gibi gelir bu. Fakat Bn. Littlefield değerlendirdi bunu, bütün saçmalığına rağmen. Değerlendirdiğini gördüm. Ve sen o işe tayin olunmadın. (*Craig uzağa bakar.*) Ve sana şehirde geçen gün gördüğüm başka bir şeyi anlatmak istiyorum, daha ziyade işittiğim bir şeyi... Colonnade'de öğle yemeği yiyordum ve senin o eskiden her perşembe akşamı toplanan poker grubundan iki kişi oraya geldi ve benim konuşmaları işitebileceğim kadar yakında bir masaya oturdular. Ve aynı zamanda başka bir adamla karısı oraya gelip başka bir masaya oturdular. Ve karısı hemen adama nasıl oturmuş olduğunu; o anda nasıl oturması gerektiğini, eğri oturmamasını ve bunun gibi şeyler söylemeye başladı. Ve ben senin arkadaşlarından birinin ötekine şöyle dediğini açıkça işittim, «bak şurada, Craig'in karısını dinle». (*Craig başını döndürür ve Bn. Austen'in gözlerine dik dik bakar. Kısa bir sessizlik olur. Sonra onun önünden geçer ve soldaki piyanoya doğru ilerler. Bn. Austen da, sola doğru gider, masanın baş tarafına doğru.*) Bu

küçük bir saman çöpü, Walter, bunun sana rüzgârın ne yöne estiğini göstermesi gerekir. Arkadaşların nereye ve nasıl oturacaklarının söylenmesinden bıkmıyorlar; işte bunun için böyle bir duruma düşmekten kaçınıyorlar; aynen benim de kurtulmak isteyeceğim gibi. Fakat sen kaçamazsın, bununla başa çıkmalısın.

CRAIG : Nasıl? Nasıl başa çıkacağım?

Bn. AUSTEN : (*Masanın solundaki sandalyenin arkasını tutarak*) Karına, bu evin bir kadını olduğu gibi bir erkeği de olduğu gerçeğini belirtmekle ve o erkeğin de sen olduğunu. Ve şayet böyle yapmazsan, Walter, bencil bir kadının hükmü altına giren bir kılıbık erkeğin durumuna düşeceksin. Onun çarpık düşüncelerinin silik bir yankısı olmak; onunla tanışmadan önce tanıştığın her arkadaşının seni mahvolmaya sürüklediğine, onun seni kurtardığına, seni adam ettiğine inanmak. (*Acı bir gülüş duyulur. Bn. Austen'dan, sonra merdivenlerin dibine yönelir.*) Olmayacak bir şey ama, oluyormuş.

CRAIG : (*Geriye sağa doğru geçerek*) Harriet hiçbir zaman benim arkadaşlarımla aramı açamaz.

Bn. AUSTEN : (*Merdivenlerin dibine dönerek ve aynı kararlılıkla konuşarak*) Walter, onlar, erkekleri, kendilerini besleyip büyüten analarının kendilerinin en büyük düşmanı olduğuna inandırabilirler. (*Aniden ileri doğru gelir ve sol elini masa üzerine koyar.*) İşte bunun için seni uyarıyorum. Çünkü, erkek olarak benliğini kurtarmaya uğraşıyorsun, Walter ve ben burada, bile bile, konuya ışık tutmadan, bu evi terkedemem ve seni neye karşı savaştığın konusunda aydınlatmadan... (*Merdivenlere yönelir ve Craig birdenbire döner ve onu izler.*)

CRAIG : Teyzeciğim, senin evi bırakmana dayanamam!

Bn. AUSTEN: (*İkinci basamakta durarak*) Fakat, burada mutlu değilsem.

CRAIG: Ah, senin mutlu olmadığını görmeyecek kadar niçin gözlerim kör oldu, niçin her şeyi mutlu olacağın biçimde ayarlamadım!

Bn. AUSTEN: (*Sessizce*) Çünkü sen karını görmedin, Walter.

CRAIG: Ah, seninle Harriet arasında büyük bir anlaşmazlık olduğuna bir türlü inanamıyorum. (*Bn. Austen gözlerini kapar ve başını sağa sola sallar.*) Ah! Acayip davranışları olduğu konusunu tartışmıyorum, onun hakkında bütün senin dediklerin doğru olabilir; fakat senin evi terketmenin gerekliliğini gerçekten anlayamıyorum; bunun bir çözüm yolu olmalı. (*Bn. Austen sağ elini onun omuzuna koyar.*)

Bn. AUSTEN: Aynı erkekle ilgili iki kadın asla bir çatı altına sığmaz, Walter.

CRAIG: (*Sol tarafa geçerek*) Eğer sen buradan ayrılırsan bir dakika bile rahat edemeyeceğim; kendimi suçlayacağım.

Bn. AUSTEN: Kendini suçlaman için hiçbir sebep yok, Walter; sen bana karşı her zaman kibar ve iyi davrandın.

CRAIG: Eğer buradan ayrılırsan ne yapacaksın?

Bn. AUSTEN: Her zaman yapmayı istediğim şeyi; seyahatı, dünyanın her tarafına, uzaklara gideceğim, böylece dar görüşlü bir kimse olmayacağım (!) Bu iki yıl içinde küçük ve dar kafalı bir insan olmaktan öyle korktum ki.

CRAIG: Fakat, anneme burasının, benim evimin senin de devamlı evin olacağı konusunda söz verdim ve sen de gidersen, bu sözümü tutmamış gibi olacağım.

Bn. AUSTEN: Beni buyur edecek bir evin yok senin, Walter. (*Craig ona bakar.*) Senin sadece pek belirgin durumlar

için kullanılabilecek, içinde mobilya dolu bir evin var. Bu salonlara baktıkça, sanki, cansız salonların bir plana göre düzenlenmiş oldukları izlenimi uyanıyor bende. *(Döner ve merdivenlerden yukarı çıkmaya başlar.)*

CRAIG : Evet, her ne iseler, sen gittikten sonra daha da kötü görünecekler. Ayrılan annem olsaydı bundan daha kötü hissedeceğimi sanmıyorum. *(Bn. Austen eli trabzanda döner.)*

Bn. AUSTEN : Annen olmadığımı şükret, Walter; o olsaydı çoktan buradan giderdi. *(Merdivenlerden yukarı çıkmaya devam eder ve Craig arkasından bakarak ayakta durur. Ön kapı zili çalar. Döner ve Fransız tipi pencerelerden dışarı bakar, sonra salonun ortasına doğru yürür ve kadife perdelerden dışarı bakar. Zil tekrar çalar; sonra Mazie merdivenlerden aşağı iner.)*

CRAIG : Ön kapıda küçük bir çocuk var, Mazie.

MAZIE : Evet efendim, zili işittim.

CRAIG : Ben de bir bayı bekliyorum Mazie, birkaç dakika içinde gelir; ben yukarıdayım.

MAZIE : Pekala, Bay Craig, geldiğinde sizi çağırırım.

(Mazie kapıya bakmak için dışarı çıkar ve Craig merdivenlerden yukarı çıkar. Yarı yolda durur ve düşünür.)

BİR ERKEK ÇOCUK SESİ : *(Ön kapıda.)* Yukarı tarafta, köşede oturan Christine, eğer bu akşam cemiyet toplantısına gidiyorsan, onun aidatını da öder misin diyor; o bu gece gidemeyecekmiş.

MAZIE : Aa! Tabii. Memnuniyetle veririm dedi de.

ÇOCUK SESİ : Kartının, parayla birlikte zarfın içinde olduğunu söyledi.

(Bn. Harold kadife perdelerden içeri girer ve kapıya doğru geçer merakla dışarı bakarak)

MAZIE : Pekala, canım, o işi hallederim dedi de. *(Sürmeli kapı çarpar ve Mazie içeri gelir.)*

Bn. HAROLD : Kapıya baktın mı, Mazie?

MAZIE : *(Masanın aşağısından geçerek şömineye gelir.)*
Evet, köşedeki terzinin küçük oğluydu. Christine'nin cemiyet aidatını getirmiş. Christine bu gece gidemeyecekmiş diyor.

Bn. HAROLD : Bu gece cemiyet gecesi mi gene çabucak?

MAZIE : *(Şöminenin üstünde ortada duran süsün arkasına bir zarf koyarak)* Bugün ayın üçüncü cuması.

Bn. HAROLD : Bu bizim emektar cemiyetin işlerini de hiç izleyemiyorum.

MAZIE : Senin aidatını da ödememi ister misin?

Bn. HAROLD : *(Merdivenlerin dibine doğru giderek)* Hayır, canım, temmuzun birine kadar ödendi benim ki. *(Mazie şömineden döner ve Bn. Harold'a doğru ilerler.)* Bay Craig nereye gitti? Yukarı mı?

MAZIE : Sanırım, ancak dışarı terasa falan çıkmadıysa.

Bn. HAROLD : *(Ön terasa bakarak ve Mazie'ye doğru bir iki adım giderek)* Hayır, orada değil.

MAZIE : Neden, ne oldu?

Bn. HAROLD : *(Elini Mazie'nin koluna koyarak ve sesini alçaltarak)* Sanıyorum büyük hanım buradan gidiyor. *(Kadife perdelerle doğru ayak uçlarında gider, Mazie onu gözler.)*

MAZIE : Bn. Austen mi?

(Bn. Harold başını sallar ve sonra birbirine bitişik odalardan dışarı bakar.)

Bn. HAROLD : (Mazie'ye dönerek) Hanım, Bn. Frazier neden buraya geldi diye tutturdu. Söylemedik bırakmadı. (Tekrar dışarı bakar.)

MAZIE : Öyle mi?

Bn. HAROLD : (Geri gelerek) Müthiş öfkelenmişti. Salondan çiçekleri çıkarmamı söylediğinde yüzünden patırtının geleceğini anlamıştım. Ondan sonra Bn. Frazier'in gittiğini işitir işitmez, hemen kütüphaneye gittim; biliyorsun orada radyatörün yanından her söz aynen işitilir.

MAZIE : Evet, biliyorum, işitilir. Bay Craig burada mıydı?

Bn. HAROLD : Önce değildi, fakat, galiba, onlar giriştikleri zaman aşağı inmiş olacak. Bn. Craig'in, evinin, mahalleli için, yol geçen hanı olmadığını söylediğini işittim.

MAZIE : Düşünebiliyor musun, sanki buraya hiç kimse gel-yormuş gibi.

Bn. HAROLD : Benim de içimden öyle demek geldi. Fakat Bn. Austen söyledi ona.

MAZIE : Söyledi mi?

Bn. HAROLD : Hem de nasıl. Bn. Austen başlayınca Bn. Craig içeride pek uzun kalamadan gitti. (Yukarıda bir kapı kapanır ve Mazie orta masasına doğru fırlar ve masa örtüsünü düzeltir. Bn. Harold şöminenin önündeki büyük koltuğa gider ve onu düzeltir görünür. Mazie sağ omuzundan yukarı merdivenlere bakar, sonra merdivenlerin dibine gider ve yukarı bakar. Sonra tekrar Bn. Harold'a aceleyle gider, giderken kadife perdelerden dışarı bakarak)

MAZIE : Bn. Craig ne yaptı, odadan çıkıp gitti mi?

Bn. HAROLD : Evet. Bir sürü saçmalık dinleyeceğine yapacak başka işi olduğunu söyledi (*Mazie Allah Allah der gibi gözlerini havaya kaldırır.*) Ne işi varmış ki diyeceğim geldi.

MAZIE : Ben de öyle derdim.

Bn. HAROLD : Ben buraya geleli neredeyse bir yıl oldu ve daha onu bir şey yaparken görmedim yalnız başkası bir işi bitirdikten sonra burnunu sokar ve laf eder.

MAZIE : Bn. Austen madem söylendi, bunu da söyleseydi keşke.

Bn. HAROLD : (*Elini kaldırarak, biraz ihtiyatlı*) Yeterince söyledi. (*Merdivenlerin dibine gider ve yukarı bakar.*)

MAZIE : Peki, Bay Craig hiçbir şey söylemedi mi?

Bn. HAROLD : Pek değil; Bn. Austen yaptı konuşmanın çoğunu. (*Mazie'nin soluna gelir, gizlilikle*) Ona eğer kısa zamanda bir şey yapmazsa, karısı onun canını çıkaracakmış dedi.

MAZIE : Yapar da ha!

Bn. HAROLD : O da acayip bir tutumu olduğunu kabul etti ama Bn. Austen'in onu anlamadığını söyledi. Ee, benim de, eğer onu Bn. Austen anlamazsa, ben anlarım demek geldi içimden. Ve yakında onu ne kadar iyi anladığımı ben de söyleyeceğim ona, ama yanıma sokulmuyor.

MAZIE : Bazen de beye acıyorum ama.

Bn. HAROLD : Evet, ona yazık. (*Sesini alçaltarak ve büyük bir kesinlikle.*) Bn. Craig, kulağına bir kuş yuvası yapar da, beyin hiç haberi bile olmaz. (*Masaya döner ve çeşitli süsleri düzeltir.*)

MAZIE : Ömrümde bunun kadar güç hiçbir kadının yanında çalışmadım.

Bn. HAROLD : Oo, memnun edilmesi güç mü kolay mı bilmem, Mazie, çünkü hiç kendisini memnun etmeye çalışmadım. İşini görürüm ve eğer beğenmezse ağzı var dili var; tezelden bana söyleyebilir ve ben de başka bir yere giderim. Ben uzun süre işsiz kalmayacak kadar çok evde çalıştım şimdiye dek. (*Düzelterek ve sol elini masaya koyarak*) Geçen hafta benden yemek salonunun önündeki ağacın yapraklarının tozunu almamı istediğini anlattım mı sana?

MAZIE : Yaprakların tozunu almak mı?

Bn. HAROLD : (*Şahit arar gibi havalara bakarak*) Tanrı şahididir ki doğru. Ve o zaman da romatizmam vardı.

MAZIE : Hiç öyle şey olur mu?

Bn. HAROLD : Ee, ne yaptım, bilmiyor musun?

MAZIE : Ne dedin ona?

Bn. HAROLD : Hemen şöyle çıkıştım : Dedim ki, «hiç kimse bana hiçbir ağacın tozunu aldıramaz».

MAZIE : İyi yaptın.

Bn. HAROLD : Dedi ki, «tozunu almayı reddediyor musun?» - «Evet», dedim, «reddediyorum ve» dedim, «dahası var, fikrimi değiştirmem». «Pekala» dedi, «tozunun alınması lazım, sen alırsın veya almazsın o başka mesele». «Pekala» dedim, «lazımsa lazım,» dedim. Dedim ki, «birazcık toz zehirlemez onu». Dedim ki, «biz hepimiz bir gün toz olacağız, eğer suda boğulmazsak». (*Kadife perdelere doğru gider.*)

MAZIE : İyi yaptın.

Bn. HAROLD : Oo, hepsini söyledim. (*Salonlardan dışarı bakar.*)

MAZIE : Bir işçi kızın yanında çalışacağı en kötü kadın, evinin delisi olan kadındır.

Bn. HAROLD : Benden de al o kadar; çünkü bunlar yarı yarıya delidirler. Biliyorsun, Mazie, aynı başka sebeplerden olduğu gibi ev için de deli olunuyor.

MAZIE : Elbette.

Bn. HAROLD : Doktor Nicholson'un karısı da onlardan biriydi; bunun kadar cömert olmasa da.

MAZIE : Evet, Bn. Craig hakkında inkâr edilmeyecek bir şey bu; cimri değil.

Bn. HAROLD : Hayır, bu doğru, değildir.

MAZIE : Burası gibi, çalışanlara da ötekiler kadar iyi yemek çıkan bir evde çalıştığımı sanmıyorum.

Bn. HAROLD : Doğru onlar ne yerse onu yersin.

MAZIE : Paranı da geciktirmez. (*Kapı zili çalar.*)

Bn. HAROLD : Yo, o yönden de çok iyidir.

MAZIE : (*Kapıya bakmaya giderek ve kep ve önlüğünü düzelterek*) Herhalde Bay Craig'in beklediği bey geldi.

Bn. HAROLD : Dönünce dışarı gel, Mazie. (*Kadife perdelerden dışarı çıkar. Bay Craig merdivenlerden iner.*)

BIRKMIRE : (*Ön kapıda*) İyi akşamlar. Bay Craig evde mi?

MAZIE : Evet, efendim, evde. (*Sürmeli kapının kapandığı duyulur ve Birkmire içeri girer.*)

CRAIG : (*İçeri girerek*) Merhaba, Billy, nasılsın?

BIRKMIRE : (*İçtenlikle el sıkarak*) Merhaba, Walt. (*Craig'in gözlerinin içine bakar.*)

CRAIG: Biraz önce evini aradım; (*Birkmire yağmurluğu ve şapkasıyla piyanoya döner.*) Ben buraya geldiğimde senden bir mesaj olduğunu söylediler.

(*Mazie içeri girer ve kadife perdelere doğru gider.*)

BIRKMIRE: Evet, saat dörtten beri seni bulmaya çalışıyorum.

CRAIG: Şunları elinden alayım.

(*Mazie kadife perdelere yakın durur ve geriye bakar, Birkmire'in eşyalarını almasını istiyorlar mı diye.*)

BIRKMIRE: Hayır, teşekkür ederim, Walter, hemen eve dönmem gerek.

(*Mazie dışarı çıkar ve Craig aşağı masaya doğru iner.*)

CRAIG: Baban hâlâ burada mı?

BIRKMIRE: Evet, bir iki gün daha burada olacak.

(*Kadife perdelerden dikkatle dışarı bakar, salonun üst tarafına doğru yürüyerek*)

CRAIG: (*Merakla onu seyrederek*) Ne oldu? (*Birkmire sus işareti yapar, Mazie'nin işitebilecek bir yerde olabileceğini imâ ederek*) Ne oldu?

BIRKMIRE: (*Craig'e yakın gelerek ve elini koluna koyarak*) Ne dersin bu işe, Walt?

CRAIG: Ne konuda?

BIRKMIRE: Fergus ve karısı. Dün gece sen oradaydın, değil mi?

CRAIG: Evet. Oradan seninle konuştum.

BIRKMIRE: Aman Allahım, ne oldu orada, Walter?

CRAIG: Ne demek istiyorsun?

BIRKMIRE: Akşam gazetelerini görmedin mi?

CRAIG : Yoo, henüz görmedim. Neden?

BIRKMIRE : *(Boğuk bir nidayla (bağırtyyla) cebinden bir akşam gazetesini çıkarmak üzere piyanoya giderek)* Allahım, nasıl görmedin!

CRAIG : Neden, ne oldu?

BIRKMIRE : Fergus ve karısı ölmüş.

CRAIG : Ne!

BIRKMIRE : Bu sabah kütüphanede bulmuşlar.

CRAIG : Passmore'ları diyorsun?

BIRKMIRE : *(Gazeteyi ona vererek)* İşte Telegraph'ın ilk sayfasında.

CRAIG : *(Aşağı sağa doğru geçerek)* Ne diyorsun, Billy?

BIRKMIRE : *(Kadife perdelere doğru giderek ve dışarı bakarak)* Şehirdeki bütün gazeteler yazıyor.

CRAIG : Nerede?

BIRKMIRE : *(Craig'in soluna gelerek ve belli bir başlığı işaret ederek)* Fergus Passmore ve karısı kütüphanede ölü bulundu.

CRAIG : Aman Allahım!

BIRKMIRE : Saat dört sıralarında, tapu dairesi binasından asansörle aşağı inerken, bir adamın okuduğu gazetede tesadüfen gördüm ve neredeyse kalbim duracaktı. *(Sola döner ve bir kutudan bir sigara alır.)* O zamandan beri seni telefonda bulmaya çalışıyorum. Ve onu, ben kendim Ritz' de dün gece on ikide gördüm. Bn. Passmore'la konuştum. Filimden sonra bizim ihtiyarı biraz bir şeyler yemek için oraya götürmüştüm ve o da orada son günlerde beraber olduğu askerî kişi ile beraberdi. *(Birdenbire elini Craig'in*

koluna koyarak) Bu konuda tahminim benim şu, Walter. Sanıyorum ki, o, bu üniformalı adamlar, biraz fazla düşüp kalkıyordu son zamanlarda ve Fergus bunu duydu ve belki de dün gece, o eve geldiğinde, söyledi ve ortalık karıştı. Biliyorsun, her zaman onu deli gibi kıskanırdı. (*Geriyeye doğru bir iki adım atar ve kadife perdelerden dışarı bakar*).

CRAIG : Bu işte bir yanlışlık var bir yerde, Billy.

BIRKMIRE : (*İleri doğru gelerek tekrar*) Nasıl bir şey olabilir, Walter? Böyle bir şeyi şaka olsun diye basacaklarını mı sanıyorsun.

CRAIG : Aman Allahım, ben saat on ikiye kadar oradaydım dün gece.

BIRKMIRE : (*Sigarayı parmakları arasından çekerek*) Elbette bu olay sen oradan ayrıldıktan sonra oldu. Sen dün gece oradan ayrılmadan önce, o, eve geldi mi?

CRAIG : (*Gazeteden başını kaldırarak*) Ne?

BIRKMIRE : Dedim ki, Adelaide sen oradan ayrılmadan eve geldi mi dün gece?

CRAIG : Hayır, fakat ben oraya gittiğimde oradaydı, dokuz sıralarında. Dışarı bir yere gidiyordu.

BIRKMIRE : Evet ve kiminle dışarı gittiğini de ben biliyorum; o adamlar (kuşlar) onu, üçüncü defadır beraber görüyorum son zamanlarda. Ve onun adının ne olduğunu hemen bulmak da istiyorum, çünkü o, bu işin içinde olabilir.

CRAIG : Oraya gittin mi?

BIRKMIRE : Fergus'a mı diyorsun?

CRAIG : Evet.

BIRKMIRE : Elbette, okuduktan hemen sonra atladım oraya gittim; fakat sen oralara gidemezsin.

CRAIG : Sanıyorum hemen polis merkeziyle irtibata geçmeliyim, Billy.

BIRKMIRE : Peki, işte onun için ben seni bulmak istedim. Orada diyor ki, evi gece yarısından sonra terkeden bir adamı arıyorlar.

CRAIG : Elbette, o benim.

BIRKMIRE : Ama, sen olmayabilirsin, Walter.

CRAIG : O saatte oradan ayrıldım.

BIRKMIRE : Bu bir şey ifade etmez. Yalnız onlara hemen haber vermek iyi olur kanımsdayım.

CRAIG : *(Birdenbire dönerek ve telefona giderek)* Elbette, hemen telefon edeceğim.

BIRKMIRE : *(Onu izler)* Bir dakika, şimdi, Walter, çok acele hareket etme; böyle bir şey biliyorsun bin bir türlü yön değiştirebilir ve biz de herhangi yanlış bir hareket yapmak istemiyoruz. Biliyorsun, böyle bir şey gazeteciler için bulunmaz bir fırsat olur ve bizim oraya kâğıt oynamak için davet edildiğimiz gerçeği pek iyi bir gazete haberi olmaz.

CRAIG : Oo, sen orada değildin.

BIRKMIRE : Onu biliyorum; fakat bu işte geriye köşeme çekilecek değilim, biliyorsun, Walter. Tesadüfen ben orada değildim. Fakat seninle telefonla konuştum orada dün gece, benim evimden ve böyle bir durumda telefon konuşmalarını ve her şeyi izlerler.

CRAIG : *(Tekrar gazeteye bakarak)* Aman Allahım, bu çok fena bir şey ama, değil mi, Billy.

BIRKMIRE : *(Sola dönerek ve eliyle alnını sıvayarak)* Hâlâ aklım almıyor.

CRAIG : Korkunç.

BIRKMIRE : Karın duyunca cıngar çıkarır, değil mi?

CRAIG : Berbat.

BIRKMIRE : Muhakkak ki Albany'de gazetelerde görür.

CRAIG : Albany'den döndü.

BIRKMIRE : Döndü mü?

CRAIG : Biraz önce geldi.

BIRKMIRE : Peki, bu konuda henüz hiçbir şey bilmiyor, değil mi?

CRAIG : Sanmıyorum; yalnız eve getirdiğim gazeteyi bulmadıysa. O gazetede yazıyor galiba.

BIRKMIRE : Elbette vardır, bütün gazetelerde var.

CRAIG : Henüz yeni aldım çocuktan ve cebime koydum.

BIRKMIRE : Harriet nerede?

CRAIG : Yukarıda.

BIRKMIRE : *(Sesini alçaltarak)* Dün gece orada olduğunu biliyor mu?

CRAIG : Bilmem, herhalde biliyor. Evet, sanıyorum bir ara bahsettim.

BIRKMIRE : *(Craig'in yanına yürüyerek ve elini onun koluna koyarak)* Peki, şimdi, dinle, Walter. Eğer gazeteyi görmemişse, bilmediği şey onu tedirgin etmez. Ve bu iş sabaha kadar açıklığa kavuşur. Belki de şimdi açıklığa kavuşmuştur, tüm bildiklerimize göre; çünkü sanıyorum polis bütün gün bu iş üzerinde çalışmıştır. Fakat, sanıyorum bi-

zim için en akıllıca davranış oraya gitmek ve ne olup bittiğini anlamaya çalışmak ve eğer henüz bir şey bulmamışlarsa, polis merkeziyle irtibata geçip bizim nerede olduğumuzu bildirmek olacak.

CRAIG : *(Gazeteyi telefon masasının yanındaki koltuğa atarak)* Evet, öyle yapalım. Bekle şapkamı alayım. *(Kadife perdelerden içeri girer.)*

BIRKMIRE : *(Eşyalarını almak için piyanoya doğru giderek)* Arabam burada; parktan kestirme geçip, oraya on dakikada gidebiliriz. *(Yağmurluğunu koluna alır, şapkasını alır ve aceleyle Craig'in koltuk üzerinde bıraktığı gazeteyi almak üzere gider. Merdivenlerden yukarı ve kadife perdelerden dışarı bir göz atar. Sonra yandaki salondan Craig'in geldiğini görür ve ön kapıya yönelir.)*

CRAIG : *(Şapkasını giyer elinde getirdiği gazeteyle içeri girer)*
Bu gazeteyi de yanıma alacağım, gözden uzak olsun.

BIRKMIRE : Ötekini de ben cebime koydum, *(Birkmire dışarı çıkar.)*

CRAIG : *(Ön kapıya giderken salona göz gezdirerek)* Öğleden sonra biz 'Globe' alırız, fakat burada hiçbir yerde görünmüyor. *(Dışarı çıkar.)*

BIRKMIRE : *(Dışarıda)* Araba hemen dışarıda.

CRAIG : *(Dışarıda)* Galiba en çabuğu parktan geçmek olacak.

BIRKMIRE : Evet, on dakikada oraya varabiliriz.

(Ölü bir sessizlik olur. Sonra sağda dışarıda bir yerde saat altı buçuğu çalar, yumuşak bir gong sesiyle. Bir başka kısa sessizlik olur ve sonra Bn. Craig kadife perdelerden içeri süzülür, elinde açık bir gazete vardır. Salonda kimse olmadığını görür ve ilerideki pencereye koşar Craig'in oralarda olup olmadığını anlamak için. Sonra ön kapıya yönelir, fakat fikrini değiştirir ve merdivenlerin dibine gider.)

Bn. CRAIG : (*Merdivenlerden yukarı seslenerek*) Walter! Walter! Yukarıda mısın, Walter? (*Tekrar salona aceleyle iner ve kadife perdelere yönelir.*) Mazie! Mazie! (*Ön kapıya ve dışarı koşar. Mazie kadife perdelerden içeri girer ve etrafa bakar, sonra ön kapıya yönelir. Bn. Craig tekrar acele eder.*)

MAZIE : Beni mi çağırıyordunuz, Bn. Craig?

Bn. CRAIG : Evet, Mazie. Bay Craig'i gördün mü hiç?

MAZIE : Birkaç dakika önce buradaydı, bir beyle birlikte.

Bn. CRAIG : Hangi bey? Kim?

MAZIE : Kim olduğunu bilmiyorum, Bn. Craig; daha önce hiç görmediğim biri.

Bn. CRAIG : Adını duymadın mı?

MAZIE : Hayır, hanımcığım, duymadım. Bir arabayla geldi.

Bn. CRAIG : Peki, Bay Craig onunla mı gitti?

MAZIE : Gidip gitmediğini bilmiyorum, Bn. Craig. Gittiğini bilmiyorum.

Bn. CRAIG : (*Mazie'yi çabucak omuzundan tutup kadife perdelerine doğru iterek*) Bak bakalım, Bay Craig'in şapkası orada askıda mı?

MAZIE : (*Acele dışarı çıkarak*) Yukarıda odasmda değil mi?

Bn. CRAIG : Hayır değil. (*Nefes nefese döner ve soldaki cum-baya bakar.*) Aman Allahım! (*Tekrar kadife perdelerine dönerek*) Orada mı?

MAZIE : (*Dışarıda sağda bir yerden*) Hayır, hanımcığım yok.

Bn. CRAIG : Peki, dinle, Mazie, garaja koş orada mı bak! Hayır, hayır, buradan git, daha yakın.

(Mazie kadife perdelerden dönüp ön kapıya gidinceye kadar sabırsızlıkla bekler.) Ve eğer oradaysa derhal buraya gelmesini söyle; onu görmek istiyorum.

MAZIE : Peki, hanımcığım.

(Sürmeli kapı arkasından kapanır ve soldaki cumbalı pencereyi aceleyle geçer.)

En. CRAIG : Acele et, Mazie. Hemen kendisini istediğimi söyle.

(Kapıya döner ve pervaza dayanır, doğrudan dışarı bakar, gözleri hayretle açılmış ve gazeteyi göğsüne bastırmış olarak tutarak) Aman, Allahım! (Orta masasının üst tarafına doğru yürür ve aşağıya sağdaki pencereye geçer), Aman Allahım! (Pencereye doğru merakla sola doğru bakar, sanki Mazie'yi yoldan aşağı giderken izler gibi.)

PERDE YAVAŞÇA İNER

İ K İ N C İ P E R D E

(On dakika sonra)

Bn. Craig pencerede sahnenin ön kısmında gazete okumaktadır. Okumayı bırakıp, pencereden dışarı bakar. Ve kendini toparlayarak soldaki cumbalı pencereye gider ve tekrar merakla dışarı bakar. Bn. Harold sağdan içeri girer.

Bn. HAROLD : Mazie burada mı, Bn. Craig? *(Bn. Craig sinirli bir biçimde döner.)*

Bn. CRAIG : Hayır, değil, Bn. Harold; bir işe yolladım; bir dakikada gelir.

Bn. HAROLD : *(Tekrar dışarı çıkmak üzeredir)* Sizin çağırdığınızı sandığımı, söylemiştim ona. *(Telefon çalar.)*

Bn. CRAIG : Kimmiş bakar mısın, lütfen, Bn. Harold. *(Bn. Harold geri gelir ve telefona bakar.)*

Bn. Harold : Alo? Alo?

Bn. CRAIG : Ne oldu? Cevap vermiyorlar mı?

Bn. HAROLD : Hayır, hanımcığım, henüz cevap vermediler. Alo!

Bn. CRAIG : *(Tekrar pencereye dönerek)* Aldırma, Bn. Harold; belki de yanlış numaradır.

Bn. Harold : *(Telefonu yerine koyarak)* Şehirlerarası olunca bazen böyle yapıyor.

(Bn. Craig aniden döner.)

Bn. CRAIG : Şehirlerarası demediler değil mi?

Bn. HAROLD : Hayır, hanımcığım, hiçbir şey söylemediler; hiç ses çıkmadı.

Bn. CRAIG : Neyse, isterlerse gene ararlar.

Bn. HAROLD : Mazie'ye lütfen söyler misiniz, Bn. Craig, geldiğinde beni görsün.

Bn. CRAIG : Evet, gelir gelmez sana gönderirim.

(Bn. Harold kadife perdelerden dışarı çıkar ve Bn. Craig ileriye pencereye doğru yönelir ve dışarı bakar. Garajdan Mazie'nin aceleyle döndüğünü görür ve çabucak, soldaki kapı yanına, yukarı çıkar. Mazie'nin geriye koşarak geldiği, cumbalı pencereden görünür. Sürmeli kapı kapanır ve Mazie içeri dalar.) Orada değil, mi, Mazie?

MAZIE : Hayır, hanımcığım, her tarafa baktım.

Bn. CRAIG : Arka tarafa dolaştın mı?

MAZIE : Evet, hanımcığım, her yere baktım. İhtiyar Bay Foster oralardaydı ona sordum Bay Craig'i görüp görmediğini, fakat o da görmediğini söyledi.

Bn. CRAIG : Garaj kilitli mi?

MAZIE : Evet, hanımcığım, kapıya baktım.

Bn. CRAIG : Peki, arabanın içeride olup olmadığını görebildin mi?

MAZIE : Evet, hanımcığım, ikisi de orada, küçük araba da; camdan içeri baktım. *(Bn. Craig öteye sağa döner, endişeli bir ifade ile ve aşağıya aynaya doğru döner ve Mazie sağdaki kapıya doğru gider. Bn. Craig pencereden dışarı, ileri bakar.)* Herhalde, belki de, buraya gelen beyle gitmiş olmalı.

- Bn. CRAIG : Belki de. O bey bir arabayla mı geldi demiştin, Mazie?
- MAZIE : Evet, hanımcığım, sanırım kendi arabası; ona kapıyı açtığımda tam kapının önünde duruyordu arabası.
- Bn. CRAIG : Pekala, Mazie. Bn. Harold seni istiyor bir şey için.
- MAZIE : (*Dışarı çıkarak*) A, öyle mi? (*Bn. Craig şömineye dayanır ve derin düşünceye dalar. Telefon çalar. Döner ve telefona bakar; tekrar çalar telefon. Sonra telefona bakmaya gider. Mazie içeri girer.*)
- Bn. CRAIG : Ben bakarım, Mazie.
- MAZIE : Aa, peki,
(*O gider ve Bn. Craig telefonu kaldırmaya başlar.*)
- Bn. CRAIG : (*Alçak sesle*) Mazie,
- MAZIE : Evet, hanımcığım?
- Bn. CRAIG : Bir dakika buraya gel. (*Mazie kadife perdelerde görünür.*) Yukarı çık ve Bn. Landreth'in kapısını kapat.
- MAZIE : Pekala. (*Telefon zili tekrar çalar.*)
- Bn. CRAIG : Alo!... Evet, Pekala. (*Yukarı merdivenlere doğru bakar ve sonra, bekler.*) Alo!, Evet. (*Daha yüksek sesle*) Alo! Evet, Bn. Craig benim. Bay Craig'i arıyorsanız burada değil şimdi. Oo! Bn. Landreth şimdi uzanıyor. Kiminle görüşüyorum, lütfen? Oo! Anladım. Hiçbir şeyi yok, Bay Fredericks, yalnız çok yorgun. Albany'den henüz döndük ve ben yukarı çıkıp biraz uzanmasını önerdim. Evet; ne yapacak mıyım? Hayır, ne dediğinizi anlamadım, Bay Fredericks. Aa, evet, elbette, önceden bilmediğimiz herhangi bir gelişme olursa onunla geri gelirim, annesinin doktordan bir haber bekliyoruz. Evet, elbette eminim. Neden, niçin kendinizi sıkıntıya sokacaksınız, Bay Fredericks?

Buraya gelseniz de sizin yapacağınız bir şey yok ki. Oo! Onu çağırmamayı tercih ederim, eğer sizin için bir mahzuru yoksa; yatıyor. Peki, ona ne söylemek istediğinizi bana söyleyemez misiniz? Ve ben de mesajı ona iletirim. Ama, belki de öyle olur, Bay Fredericks; onu merak ettiğiniz için çok nazıksınız, fakat şimdi onu rahatsız etmek istemiyorum. Özür dilerim. *(Telefonu sertçe kapatır ve merdivenlerin başına göz atar. Mazie kadife perdelerden görünür.)*

MAZIE : Kapı kapalıydı, Bn Craig.

Bn. CRAIG : Pekala, Mazie, *(Mazie çekilir ve Bn. Craig düşünceli bir halde ileri doğru gider. Ön kapı zili çalar. Mazie döner ve kapıya bakmaya gider. Bn. Craig dikkatle ön kapıya doğru bakar.)* Bu beylerin ne istediğini sor bakalım, Mazie.

MAZIE : Peki, hanımcığım.

CATELLA : *(Ön kapıda)* Bay Craig evde mi?

MAZIE : Hayır, efendim, şu anda evde yok; yirmi dakika önce dışarı çıktı.

CATELLA : Ne zaman gelecek?

MAZIE : Emin değilim; fakat akşam yemeğine gelir herhalde, yedi sıralarında.

CATELLA : Hanımı evde mi?

MAZIE : Evet, efendim, evde.

CATELLA : Mümkünse bir dakika kendisiyle görüşmek istiyorum, *(Bn. Craig, kımıldamadan dinlerken, kadife perdeler girer kaybolur, omuzunun üzerinden anlamak için kapıya bakarak.)*

MAZIE : Evet, efendim. İçeri buyurmaz mısınız? (*Sürmeli kapı kapanır ve acele Mazie içeri dalar.*) Bir dakika bir yere oturunuz, ben kendisine haber vereyim. (*Catella içeri girer, şapkasını çıkararak, Harry onu takip etmektedir; o da orta yerde şapkasını çıkarır. Catella aşağıya doğru, ortamasasına ilerler, şapkasını koyar ve iç cebinden küçük deri kaplı bir not defteri çıkarır ve Harry ileri doğru gelir ve piyanonun yanındaki yere oturur. Bir duraklama olur.*)

HARRY : Bu yeri bir paket çaya satın almadılar tabii!

CATELLA : Çok paraya! Phoenix Yangın Sigortası sahipleri. Bu evin genç sahibinin babası şirketin başıydı. On iki yıl kadar önce öldü. Sanırım bu genç adam ihtiyarın yerine geçmek için sırada, eğer ömrü yeterse. (*Bn. Craig kadife perdelerden girer. Harry ayağa kalkar ve Catella ona döner.*)

Bn. CRAIG : İyi akşamlar.

HARRY : İyi akşamlar.

CATELLA : İyi akşamlar, hanımefendi. Bay Craig'i görmek için geldim.

Bn. CRAIG : Bay Craig şimdi evde değil, maalesef.

CATELLA : Siz Bn. Craig misiniz?

Bn. CRAIG : Evet.

CATELLA : Bay Craig'in ne zaman geleceğini biliyor musunuz?

Bn. CRAIG : Her an gelebilir; gideli daha yarım saat oluyor. Ben yukarıda iken buradaydı. Onun için civarda bir yerde olmalı.

CATELLA : (*Saatine bakarak*) Anlıyorum.

Bn. CRAIG : Tekrar aramak isterseniz akşam yemeğine mutlaka gelir, yedide.

CATELLA : Fakat, benim kentin karşı tarafında olmam gerekiyor, saat yedide, bu durumda belki de siz Bay Craig yerine benim istediğim bilgiyi bana verebilirsiniz. Bir saniye oturur musunuz?

Bn. CRAIG : Evet, tabii. (*Şöminenin önündeki koltuğa döner ve oturur Harry piyanonun yanındaki eski yerini alır ve Catella tam orta masasının üst tarafında küçük bir pufa oturur.*)

CATELLA : İlk önce Bay Craig'le görüşmeyi düşünmüştüm. fakat çok büyük bir fark edeceğini sanmıyorum.

Bn. CRAIG : Garajdadır belki diye düşünmüştüm; birkaç dakika önce ben kendim onu aradım; fakat hizmetçi orada olmadığını söyledi.

CATELLA : Pekala, niçin kendisini görmek istediğimi size anlatacağım, Bn. Craig. Sanırım gazetelerde Willows Caddesinde vuku bulan acı olayı görmüşsünüzdür?

Bn. CRAIG : Şu vurulma olayı mı?

CATELLA : Evet, Passmore'ların evinde.

Bn. CRAIG : Evet, ne korkunç bir şey değil mi! Daha demin onu okuyordum burada.

CATELLA : Evet, çok acı bir olay.

Bn. CRAIG : İkisi de ölmüş, değil mi?

CATELLA : Evet, ikisi de ölü.

Bn. CRAIG : Ne feci değil mi? Kocamı bunun için görmek istedim; o adamı tanıyıp tanımadığını sormak istedim.

CATELLA : Belki de tanıyordu onlar şehrin çok tanınmış insanlarıydı.

Bn. CRAIG : Evet, öyle olmalılar, gazeteye bakılırsa. Hepsini okuyamadım henüz, Albany'den yeni döndüm.

CATELLA : Biraz tuhaf bir olay.

Bn. CRAIG : Hırsızlık falan mıydı?

CATELLA : Hayır, hiçbir şey alınmamış. Tabii, başarısızlığa uğramış bir hırsızlık teşebbüsü olabilir, fakat bu da gene bazı öteki durumları aydınlatmaz.

Bn. CRAIG : Siz bu olay üzerinde mi çalışıyorsunuz baylar?

CATELLA : Evet, hanımefendi, biz polis merkezindeniz. Fakat, bu sizi paniğe kaptırmasın, Bn. Craig; bu durum ve bizim buraya gelişimiz arasında belli bir bağlantı yok.

Bn. CRAIG : Bunu öğrendiğime çok memnun oldum.

CATELLA : Hayır, bu Passmore olayı bana bir hayli açık bir biçimde kıskançlıkla ilgili görünüyor. Tabii, bir iki bağlantılı durum var, bu tür her olayda olduğu gibi, fakat asıl olayla ilgili bir şey ifade etmiyor. Gece yarısından hemen sonra evden otomobille bir adamın ayrıldığı görülmüş. Komşulardan biri onu tesadüfen görmüş fakat çok karanlık olduğu için kim olduğunun farkedilmesi imkânsızmış. Bundan başka, bu Bn. Passmore'un öldürülmesiyle ilgili olamaz; çünkü o, üçten önce eve gelmemiş ve bu adam oradan on iki ile bir arası ayrılmış.

Bn. CRAIG : Anlıyorum.

CATELLA : Fakat, tabii, anlayacağınız gibi, Bn. Craig, elimize geçen en ufak bir ipucunu, olaya ışık tutmak bakımından ek bir faydası olur diye, takip etmek bizim görevimizin icabıdır.

Bn. CRAIG : Evet, elbette.

CATELLA : İşte bunun için Bay Craig'i görmek istedim.

Bn. CRAIG : Dün gece oradan ayrıldığı görülen adamın Bay Craig olabileceğini sandığınızı mı söylemek istiyorsunuz?

CATELLA : Hayır, bu ihtimal gerçekten ciddi olarak düşünülüyor; öyle bir eve akşamleyin çeşitli ziyaretçiler gelmiş olabilir.

Bn. CRAIG : Bu çok doğru.

CATELLA : Fakat, bugün öğleden sonra geç vakit bir rapor elimize geçti, Bn. Craig, Lynnebrooke Telefon Şirketi'nden, onun için siz işin içine giriyorsunuz, bu akşam beşi yirmi yedi gece buradan bir telefon konuşması yapılmış ve Levering 31100 numaralı telefonun adresi sorulmuş ve bu telefon numarası da Bay Passmore'un ev telefon numarasıdır.

Bn. CRAIG : Buradan birisi mi telefon etmiş demek istiyorsunuz? *(Telefonu işaret eder.)*

CATELLA : Bu telefondan, evet hanımefendi. Oakdale 623. Bu sizin telefonun numarası, değil mi?

Bn. CRAIG : Evet, bizim numaramız.

CATELLA : Burada benim elimdeki numara da bu.

Bn. CRAIG : Fakat kimin aramış olacağını tasavvur edemiyorum.

CATELLA : Raporda bir kadın sesinin telefon ettiği yazıyor.

Bn. CRAIG : Kim rapor etti bunu, biliyor musunuz?

CATELLA : Size bunu söyleyemem, Bn. Craig.

Bn. CRAIG : Şunu demek istiyorum, raporu veren kişinin numarada bir yanlışlık yapmış olması mümkün mü acaba?

CATELLA : Hayır, bu konularda genellikle çok dikkatlidirler.

Bn. CRAIG : Ve telefon konuşması bu akşam beşte yapıldı diyorsunuz?

CATELLA : Beşı yirmi yedi geçe, elimdeki raporda. Telefon memuru adresi vermemiş, elbette; telefon şirketinin kurallarına aykırıdır bu. Ve arayan da kapatmış.

Bn. CRAIG : Çok acayip. Hizmetilerden biri olabilir mi acaba? Belki de akşam gazetesinde gördü olayı ve nerede olduğunu merak etti (*Kalkarak*). Onlara soracağım.

CATELLA : Ama, şayet adres basılmadıysa böyle bir merakılığı anlayabilirim; fakat basılı ve telefon numarası basılı değil. Ve benim ilgilendiğim nokta neden bugün birisinde bu telefon numarası olsun da adres olmasın? Bugün öğleden sonradan beri bütün gazetelerde vardı adres. Ve bu telefon saat beş olmadan yapılmamıştı.

Bn. CRAIG : Çok acayip görünüyor, değil mi?

CATELLA : Bir türlü işin içinden çıkamadım.

Bn. CRAIG : Fakat, eminim ki bunun çok kolay bir açıklama yolu olmalı.

CATELLA : Sizin bildiğiniz kadar, Bn. Craig, buradaki bu telefon, bugün öğleden sonra beşten beri hiç kullanıldı mı?

Bn. CRAIG : Oo, ben bir telefona cevap verdim, birkaç dakika önce Northampton, Massachusetts'ten gelen bir telefon.

CATELLA : Şehirlerarası diyorsunuz.

Bn. CRAIG : Evet. Bay Fredericks aradı, Smith Koleji'nden, yeğenimi arıyordu, annesini sormak için. Annesi Albany'de hasta.

CATELLA : Anlıyorum.

Bn. CRAIG : Oradan biz henüz geldik.

CRAIG : Beşten beri buraya dışarıdan birinin gelip gelmediğini biliyor musunuz?

Bn. CRAIG : Bildiğim kadarıyla hayır; yalnız caddenin karşı tarafında oturan bir komşu geldi, Bn. Frazier. Kocamın teyzesine biraz gül getirmiş. Ben geldiğimde buradaydı; fakat telefonu kullanmış olması uzak ihtimal. Fakat, isterseniz Bn. Austen'a sorarım.

CATELLA : Lütfen, sorar mısınız, zahmet olmazsa.

Bn. CRAIG : *(Merdivenlerin dibine giderek)* Rica ederim. Sanıyorum odasındadır.

CATELLA : Birkaç dakika için aşağı gelmesini söyler misiniz?

Bn. CRAIG : Evet, elbette. *(Çağırarak)* Bn. Austen! Bn. Austen!
(Yukarıda bir yerde bir kapının açıldığı duyulur.)

Bn. AUSTEN : *(Yukarıdan)* Beni birisi mi çağırıyor?

Bn. CRAIG : Evet, benim, Bn. Austen. Birkaç dakika aşağı gelir misiniz? Sizinle konuşmak istiyorum.

Bn. AUSTEN : Pekala, bir saniyede aşağıda olurum. *(Bn. Craig geri gelmek üzere döner.)*

Bn. CRAIG : Lütfen, gelin. Hemen geliyor.

CATELLA : Çok teşekkür ederim.

Bn. CRAIG : *(Kadife perdelerle doğru giderek)*, Hizmetçileri de çağırırsam galiba iyi olacak, değil mi? Belki de onlar bir şey biliyordur.

CATELLA : Evet, onları bir dakika görmek isterim.

Bn. CRAIG : *(Kadife perdelerden geçerek)* Onları hemen çağırayım. *(Catella saatine bakar ve kalkar.)*

CATELLA : *(Kadife perdelerle doğru geçerek)* Saatin kaç, Harry? *(Kadife perdelerden içeriyi dikkatle gözler.)*

Bn. CRAIG : Mazie!

HARRY : Tam yedi.

MAZIE : *(Dışarıda sağda)* Evet, hanımcıgım?

Bn. CRAIG : Bir dakika buraya gelir misin?

CATELLA : Telefonu kullanmama izin verir misiniz, Bn. Craig?

Bn. CRAIG : Hemen geliyorlar. *(İçeri girer.)*

CATELLA : Buradan bir dakika, telefon etmeme izin verir misiniz?

Bn. CRAIG : *(İleriye giderek)* Rica ederim buyurun. Ne dediğinizi işitmedim.

CATELLA : Yedide, bir telefon görüşmesi yapmam gerek.

Bn. CRAIG : Hiç önemi yok. *(Telefonu tutarak ayakta durur ve Bn. Craig dikkatle dinler.)*

CATELLA : *(Telefona)*, Spring 4000. Evet. *(Bir hareketsizlik olur : Sonra saat yediyi çalar, yumuşak bir gong sesiyle. Mazie üçüncü gongda içeri girer.)*

MAZIE : Beni mi istediniz, Bn. Craig? *(Bn. Craig ona susmasını işaret eder; Mazie tam bir şaşkınlıkla birinden ötekine bakarak ayakta durur.)*

CATELLA : Thielens? Catella. Öyle mi? Ben oradan altıdan önce ayrıldım. Nokta? Pekala, Chuck. Ne yapmak istiyorsun, Harry'nin kalbini kırmak mı? *(Oldukça kuru bir biçimde kısaca güler.)* Pekala, Chuck, hemen geliyorum. *(Telefonu kapatır ve şapkasını almak üzere masaya gider.)* Hemen oraya gitsek iyi olacak, Harry. *(Harry kalkar ve kapıya doğru yürür.)* Sizi daha fazla rahatsız etmem gerekmeyecek şu anda, Bn. Craig; biraz daha ek bilgi gelmiş merkeze, şimdilik bu biraz bizi oyalayacak.

Bn. CRAIG : *(Orta masasına doğru giderek)* Peki, Bay Craig'in sizinle irtibata geçmesini temin etmemi istiyor musunuz geldiğinde?

CATELLA: Hayır, eğer gerekirse biz irtibata geçeriz.

Bn. CRAIG: Ve buradaki öteki kişileri de sorguya çekmek istemiyor musunuz, şimdi? (*Harry dışarı çıkar.*)

CATELLA: Hemen şimdi değil, Bn. Craig, çok teşekkürler. (*Kapıya yönelir.*)

Bn. CRAIG: Rica ederim, bir şey değil. Tamam Mazie. (*Mazie gözleri Catella'nın üzerinde kenetlenmiş olarak isteksizce geri çekilir.*)

CATELLA: Sizi rahatsız ettiğimizden dolayı özür dilerim.

Bn. CRAIG: (*Onu kapıya kadar geçirerek*) Zararı yok.

CATELLA: (*Kapıya dönerek*) Durumu Bay. Craig'e açıklayabilirsiniz, isterseniz.

Bn. CRAIG: Evet, söyleyeceğim. Belki o da bir şey biliyordur.

CATELLA: (*Dışarı çıkarak*) Çok mümkündür.

Bn. CRAIG: Eğer o bilmiyorsa, ötekilerden biri biliyordur.

CATELLA: Pekala, çok teşekkürler, Bn. Craig.

Bn. CRAIG: Rica ederim, bir şey değil.

CATELLA: İyi akşamlar.

Bn. CRAIG: İyi akşamlar. (*Sürmeli kapı kapanır ve Bn. Craig yavaşça döner ve sıkılmış yumruklarını sessiz bir panik havasında yukarı kaldırır. Sonra ileriye gider aceleyle, pencereye iki dedektifin sokaktan aşağı gidişlerini gözler. Bn. Austen yavaşça merdivenlerden aşağı iner ve merdiven dibinde durur, ona bakarak*) özelkitapgrubu

Bn. AUSTEN: Beni görmek mi istedin bir konuda, Harriet? (*Bn. Craig yavaşça yürür ve döner.*)

Bn. CRAIG : *(Kadife perdelerden dışarı çıkarak)* Hayır, artık şimdi değil, Bn. Austen; gereği kalmadı. Sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim. *(Bn. Austen bir saniye arkasından bakarak ayakta durur; sonra pencereye doğru gider, Bn. Craig'in ilgisini çeken şeyin ne olduğunu görmek için. Sonra yukarı telefona doğru gider, kadife perdelerden dışarı bakarak)*

Bn. AUSTEN : *(Telefona)* Clearfield, altı, iki, altı, ikiyi verir misiniz, lütfen? *(Bekler, kadife perdeler ve pencereden dışarı bakarak),* Alo! Ekpres Nakliyatçılar Bürosu mu? Evet, yarın sabah en erken ne zaman eşyamı taşıtabilirim? Altı yüz seksen Belmont Villası. Evet, parktan bir göbek ötede. Peki, sekizde gelmeniz yeterli. Bn. Irene Austen. Evet, doğru. Teşekkür ederim. *(Telefonu kapatır ve yukarıya çıkar. Bn. Craig kadife perdelerden içeri gelir, merdivenlerin başına göz atar ve merdivenlerin dibine gider, yukarıya bakmak için. Sonra telefon masasına gider ve her şeyi tam yerli yerine koyar, düzenler, Mazie kadife perdelerin arasından görünür.)*

Bn. CRAIG : Ne var, Mazie?

MAZIE : Bn. Harold yemek servisini şimdi mi yapayım diyor.

Bn. CRAIG : *(İleriye giderek, düşünceli)* Bir müddet daha yapmamasını söyle, Bay Craig gelinceye kadar; her an gelebilir.

MAZIE : Evet, hanımcığım. *(Dışarıya gider ve Bn. Craig derin derin düşünerek bir saniye durur. Sürmeli kapı sertçe kapanır. Acele bir dönüş yapar, orta masasının ilerisine kapıya doğru Craig içeri girer, şapkasını çıkararak)*

Bn. CRAIG : Walter! Neredeydin?

CRAIG : Billy Birkmire ile dışarıda. Neden?

Bn. CRAIG : *(Cam antrenin, dış kapısını işaret ederek)* O kapıyı kapat. *(Döner, kapatır ve Bn. Craig merdivenlerin dibine doğru gider, yukarıya ve kadife perdelerden dışarı göz atarak.)*

CRAIG : *(Tekrar odaya gelerek)* Ne var, ne oldu? *(Bn. Craig döner ve ona doğru gelir.)*

Bn. CRAIG : Aman Allahım, Fergus Passmore ve karısı hakkında akşam gazetelerini görmedin mi!

CRAIG : Evet, gördüm.

Bn. CRAIG : Peki, ne olmuş, Walter?

CRAIG : *(Şapkasını piyanonun üstüne koyarak)* Bu konuda senden fazla bir şey bilmiyorum, Harriet.

Bn. CRAIG : Aman Allahım, korkunç bir şey, değil mi? Son yarım saatte neredeyse aklımı kaçıracaktım. Aşağı geldiğimde tesadüfen gazetede gördüm olayı ve ondan sonra seni bulamadım.

CRAIG : Birkmire ile dışarı çıkmıştık.

Bn. CRAIG : Buraya gelen Birkmire miydi?

CRAIG : Evet, beni bu konuda görmek istemiş.

Bn. CRAIG : Senin haberin olduğunu bile bilmiyordum; çünkü akşam geldiğinde bu konuda hiçbir şey söylememiştin.

CRAIG : Bu akşam geldiğimde durumu bilmiyordum.

Bn. CRAIG : *(Masadaki gazeteyi işaret ederek)* Orada, gazetenin ilk sayfasında.

CRAIG : Birkmire bana gösterene kadar akşam gazetesini görmemişim.

Bn. CRAIG : Peki, evden koşarak gideceğine neden beni çağırmadın o zaman?

CRAIG : Seni üzme istemedim.

Bn. CRAIG : *(İleriye ve orta masasının önüne giderek)* Şimdi üzüldüğümünden daha fazla üzülemezdim, muhakkak ki. *(Ona dönerek)* Mazie, buraya bir adam geldiğini ve senin onunla otomobiline binerek gittiğini söyledi; bundan dolayı, elbette ne düşüneceğimi bilemedim. Belki de tutuklandığını falan sandım. *(Craig keskin bir biçimde ona bakar.)*

CRAIG : Neden dolayı tutuklanacaktım?

Bn. CRAIG : Ne olacak, bu şeyle ilgili olarak, tabii. *(Ona doğru bir adım giderek)* Polisler seni arıyor; bunu biliyorsun, değil mi?

CRAIG : Kim demiş polisler beni arıyor diye?

Bn. CRAIG : Biraz evvel burada iki polis vardı. Onlar gideli daha beş dakika olmadı.

CRAIG : Polisler?

Bn. CRAIG : Polis merkezinden geldiklerini söylediler; bütün bildiğim bu.

CRAIG : Ve ne için arıyorlarmış beni?

Bn. CRAIG : Peki, sen acaba neden seni arıyorlar sanıyorsun, Walter?

CRAIG : Bilmiyorum.

Bn. CRAIG : Gazetede senin Passmore'ların evinden dün gece on ikide çıktığın yazmıyor mu?

CRAIG : Benim oradan çıktığımı yazmıyor.

Bn. CRAIG : Oradan çıkan bir adam olduğunu söylüyor ve bu da senden başka kim olabilirdi? Sen oradaydın, değil mi?

CRAIG : Evet.

Bn. CRAIG : Ee, bu kâfi, değil mi? (*Öteye soluna döner ve masanın yukarı tarafından kadife perdelere doğru geçer.*)

CRAIG : Fakat onlar bunu bilmiyor.

Bn. CRAIG : Oo, saçmalama, Walter.

CRAIG : Beni kim görmüş?

Bn. CRAIG : (*Ona doğru geri gelir*) Bu gibi durumlarda insanı daima bir gören olur.

CRAIG : Kim olabilir?

Bn. CRAIG : Seni uşak gördü, değil mi?

CRAIG : Gördüyse ne olmuş? Sarı çizmeli Mehmet ağa! Zaten gazetede de tanıyamadığını söylüyor değil mi?

Bn. CRAIG : Senin resmini tanıyamaz mıydı?

CRAIG : Benim resmimi ona kim verecek?

Bn. CRAIG : O kadar yüksek sesle konuşma. (*Kadife perdelere doğru geri gider, hizmetçilerden hiçbirinin dinlemediğinden emin olmak için.*)

CRAIG : (*Orta masasının solundan ilerler*) Her neyse, resmimi görse bile tanıyacağını sanmıyorum; o sadece kütüphaneye içecek bir şeyler getirmek için birkaç dakika geldi ve tekrar hemen çıktı. Ve benim adımı da bilmiyor, çünkü ben oraya gittiğimde Fergus bahçede oturuyordu ve beni kendisi aldı içeriye. Sonra uşak da ben oradan ayrılırken zaten yatmıştı.

Bn. CRAIG : (*Masanın sağından öne doğru gelerek*) Öteki hizmetçilerden hiçbiri seni görmedi mi?

CRAIG : Bildiğim kadarıyla hayır.

Bn. CRAIG : (*Ona çok yaklaşılarak ve sesini alçaltarak*) Sen bana o gece seni orada Billy Birkmire'in telefonla aradığını söylemedin mi?

CRAIG : Evet, onunla konuştum oradan.

Bn. CRAIG : Peki, uşak o zaman ismini işitmedi mi?

CRAIG : Hayır! Fergus telefona kendisi cevap verdi, kütüphane-
nedeki telefondan.

Bn. CRAIG : O adamlar buraya geldi, ama.

CRAIG : Peki, ne istiyorlardı.

Bn. CRAIG : Sana hemen şimdi söylemedim mi ne istedikleri-
ni. Seni görmek istediler.

CRAIG : Dün gece orada olanın ben olduğumu bildiklerini söy-
lediler mi?

Bn. CRAIG : Tam olarak ne söylediklerini hatırlamıyorum; çok
sarsılmıştım. Fakat nerede olduğunu bilmek istediler ve
tabii, ben buna cevap veremedim; çünkü ben salondan ay-
rıldığımda sen buradaydın ve sonra aniden kayboldun sen.
(*Sağa öteye dönerek*) Hayatımda hiç böyle bir durumda
bırakılmamıştım. Eminim ki bu adamlar benim kendileri-
ni aldattığımı sandılar. (*Tekrar ona dönerek*) Fakat ben
onlara ne diyeceğimi bilemedim. Sadece belki de civarda
yürüyüşe çıkmış olabileceğini söyledim; çünkü Mazie'yi
garaja gönderdim gazeteyi görür görmez ve o da iki araba-
nın birden orada olduğunu söyledi.

CRAIG : Birkmire'in arabasıyla gittim.

Bn. CRAIG : Nereye gittin onunla?

CRAIG : Fergus'un evine.

Bn. CRAIG : Peki ne diye böyle bir halt karıştırdın, Walter?

CRAIG : Niçin?

Bn. CRAIG : Ya orada birisiyle karşılaşıydın?

CRAIG : Karşılaşısam ne olurdu?

Bn. CRAIG : Adının bu işe karıştırılmasını istiyor musun?

CRAIG : Benim adım bu işe zaten karıştırılacak, öyle değil mi?

Bn. CRAIG : Neden öyle?

CRAIG : O adamların şimdiden buraya geldiğini söylüyorsun...

Bn. CRAIG : Geldilerse ne olmuş? Bu bir şey ifade etmez.

CRAIG : Bu şimdiden benim adımla bunun arasında bir bağlantı kurdular demektir, değil mi?

Bn. CRAIG : Hayır, böyle bir şey ifade etmez; onlar sadece bilgi arıyorlardı.

CRAIG : Fakat bu bilgiyi toplamak için geldikleri kişi bendim.

Bn. CRAIG : Çünkü sen Passmore'un bir arkadaşıydım.

CRAIG : Çok doğru. Ve çok mümkündür ki gene gelecekler buraya.

Bn. CRAIG : Fakat, senin onları aramak için dışarı gitmen gerekmez, değil mi?

CRAIG : *(Öteye dönerek ve yukarıya soldaki kapıya doğru giderek)* Böyle bir şeyle oyun oynayamazsın, Harriet.

Bn. CRAIG : *(Onu takip ederek)* Hayır ve sen de oralara koşup da kendini rezil etmek zorunda değilsin. Sanırım böyle bir şeye senin adınm şöyle bir karışmasının bile ne demek olduğunu kendin düşünebilirsin. *(Öteye dönerek ve orta masasına doğru yönelerek)* Ülkede bütün gazetelere geçer.

CRAIG : *(Piyanonun sağından ileri gelerek)* Bu bana vız gelir.

Bn. CRAIG : *(Şaşkın bir tavırla)* Seni rahatsız etmez mi?

CRAIG : Asla. Benim vicdanım temiz.

Bn. CRAIG : *(Onun tarafına gelerek)* Ah, öyle fazla romantik olma, Walter!

CRAIG : Hiç de romantiklik meselesi değil.

Bn. CRAIG : Hayır, bir vicdan meselesi de değil. Sadece tedbirlilik. Eğer bu işle hiçbir ilgin yoksa, karışmanın ne faydası var?

CRAIG : Ne demek istiyorsun, şayet hiçbir ilgim yoksa demekle?

Bn. CRAIG : (*Aniden kızarak*) Ay. Şimdi de her kelimemin üzerinde durup benim kusurumu bulmaya kalkma! (*Sola öteye döner ve orta masasının üst kısmından kadife perdelerine doğru geçer.*) Son on beş dakikada yeteri kadar sınavdan geçirildim zaten. (*Craig bir kutudan bir sigara alır ve kutuyu çarparak kapatır. Bn. Craig döner ve sigara içmeye hazırlandığını görür.*) Bak şimdi, bu salonda sigara içme, Walter. (*Sigarayı uzaktan şömineye atar. Bn. Craig şaşkınlıkla sigaraya bakar ve sonra ona*) Ah, onu atacak ne güzel bir yer buldun, doğrusu. (*Şömineye doğru gider ve sigarayı alır.*)

CRAIG : (*Piyanonun sağındaki koltuğa oturarak*) Oo, ne farkeder!

Bn. CRAIG : İstemiyor musun?

CRAIG : Neye yarar, içemeyecek olduktan sonra.

Bn. CRAIG : (*Masanın yukarı tarafından ön kapıya geçer, baş parmağı ve parmağı arasında sigarayı kendisinden uzak tutarak*) Evde sigara içecek bir sürü yer var, eğer sigara içmek istiyorsan.

CRAIG : Bunların mesele olduğunu bilmiyorum.

Bn. CRAIG : (*Kapıdan dışarı çıkarak*) Kendi ininde içebilirsin, değil mi?

CRAIG : Eğer kapıyı kapatırsam. (*Derin derin düşünerek oturur. Sürmeli kapı vurulur ve Bn. Craig tekrar içeri gelir, dikkatle kadife perdelerine doğru bakarak*) O adamlar buraya ne zaman döneceklerini söylediler mi?

Bn. CRAIG : Hatırlamıyorum, söylemiş olabilirler. Gerekirse sana haber vereceklerini söylediler. (*Onun tarafına geçerek ve sesini alçaltarak*) Fakat, eğer geri gelirlerse buraya, Walter, onlara benim verdiğimden daha fazla bilgi verme.

CRAIG : Elbette, Fergus'un bir arkadaşı olduğumu inkâr etmeyeceğim.

Bn. CRAIG : Onun bir arkadaşı olduğunu inkâr etmen gerekmiyor; fakat sırf onun arkadaşı olduğun için dedektiflerin seni bir sürü soru yağmuruna tutmalarına da boyun eğme. (*Öteye döner ve orta masasının ön tarafına geçer.*) Bırak gitsinler ve onun diğer arkadaşlarını sorguya çeksinler; tek arkadaşı sen değildin.

CRAIG : Sen neden kendin onların sorularına cevap vermeye razı oldun?

Bn. CRAIG : (*Ona dönerek*) Çünkü o zaman soru sormaya ne kadar hakları olduğunu bilmiyordum. Senin dün gece Passmore'larda olduğuna dair belki de bazı bilgileri vardır sandım. Kabullenir gibi olacak bir şey söylememek için neredeyse aklımı kaçıırıyordum. Kendilerine hemen Albany'den yeni geldiğimi söyledim, bundan dolayı benim senin dün gece nerede olduğunu bilmediğimi sandılar.

CRAIG : Burada ne kadar kaldılar?

Bn. CRAIG : On beş dakika kadar, galiba; fakat bir yıl gibi geldi.

CRAIG : Bütün bu süre zarfında neden söz ediyorlardı?

Bn. CRAIG : Senin hakkında ve Fergus Passmore ve nerede olduğun ne zaman geleceğin işte bunun gibi sorular (*Piyanoya doğru gider ve onun şapkasını kaldırır, piyano örtüsünü düzelterek*)

CRAIG : Fergus'un öteki arkadaşlarından birini görmeye gittiklerini söylediler mi?

Bn. CRAIG : Hatırlamıyorum, söylemiş olabilirler. Buramın tanınmış bir kişisi olduğu konusunda bir şey söylediler, onun için belki de gitmişlerdir. (*Craig bir saniye düşünür, sonra birden kalkar ve orta masasının aşağısına geçer ve telefona doğru gider.*)

CRAIG : Birkmire'e telefon edip onu görmeye gidip gitmediklerini soracağım.

Bn. CRAIG : (*Panik içinde bir hareketle ona doğru gider.*) Bak, bekle bir dakika, Walter! (*Yukarı tarafa çıkarken şapkasını masaya koyar.*) Öyle bir şey yapmayacaksın.

CRAIG : Neden?

Bn. CRAIG : (*Telefonu ondan alarak*) Bak şimdi, telefondan uzak dur. (*Onu kolundan çekerek telefondan uzaklaştırır.*) Sana bir şey söyleyeyim.

CRAIG : Ne var?

Bn. CRAIG : Bu telefonun dinlendiğini tahmin edemiyor musun? Belki Birkmire'inki bile dinleniyordur.

CRAIG : Kim dinliyor olabilir?

Bn. CRAIG : Kim olacak, polis, tabii. Bu olaydaki durumunu anlayabiliyor musun?

CRAIG : Herhalde senin kadar anlamıyorum.

Bn. CRAIG : Ama artık anlamaya başlarsan fena olmaz.

CRAIG : Öyle mi?

Bn. CRAIG : Evet, öyle.

CRAIG : Peki benim durumumu nasıl düşünüyorsun?

Bn. CRAIG : Bırak şimdi ne düşündüğümü; şimdi o önemli değil. Bildiğim bir şey varsa böyle bir durumda polisin yapacağı ilk şey telefonları dinlemektir.

CRAIG : Bu evden edilenleri değil.

Bn. CRAIG : Fergus'un evinden edilenleri demek istiyorum.

CRAIG : Fergus'un evine telefon edecek değildim.

Bn. CRAIG : Billy Birkmire'i arayacaktın, değil mi?

CRAIG : Kendi evinde.

Bn. CRAIG : Peki, ne farkeder, Walter? O dedektifler o kadar saf mı sanıyorsun? Birkmire seni dün gece Fassmore'lar-da aradı, değil mi?

CRAIG : Evet.

Bn. CRAIG : Ve şüphesiz ki bu konuşmanın bir kaydı vardır.

CRAIG : Bu benim adımlı işin içine karıştırır mı?

Bn. CRAIG : Eğer telefon memuru dinlemişse pekala karıştırır.

CRAIG : Başka işi yok da bütün telefon konuşmalarını mı dinliyor dersin?

Bn. CRAIG : Bu konuşmayı dinledi, değil mi?

CRAIG : Hangisini?

Bn. CRAIG : Ne? (*Aniden geri çekilir; ondan uzaklaşır tabii görünme gayretiyle saçını düzeltir.*) Ne dedin?

CRAIG : Hangi telefonu ,memurun dinlediğini söylüyorsun?

Bn. CRAIG : Hangisini dinlediğini bilmiyorum. Fakat birisi bir konuşmayı dinlemiş olmalı yoksa bu adamlar buraya gelmezlerdi, değil mi?

CRAIG : Telefon memurunun buradan yapılan bir konuşmayı kaydettiğini mi söylediler?

Bn. CRAIG : Ne dediklerini tam olarak hatırlamıyorum. Birisi bir telefon konuşması hakkında bir şeyler mırıldandı, fakat sanırım bu Birkmire'in seni dün gece Fergus'larda aradığı zamanki konuşmadır.

CRAIG : Konuşmanın ne zaman yapıldığını söylemediler mi?

Bn. CRAIG : Ne zaman yapıldığı ne farkeder, Walter?

CRAIG : Çok şey farkeder.

Bn. CRAIG : Şimdi bu telefonun dinlendiğini göstermez mi?

CRAIG : (*Etrafa dönüp, tekrar telefonu kaldırarak*) Pekala, niçin dinlendiğini bilmek istiyorum.

Bn. CRAIG : (*Yanına sıçrayarak ve telefonu kaparak*) Bak. Dinle beni, Walter Craig; bu telefonu kullanmamalısın. (*Dik dik gözlerine bakar, sonra geriye birkaç adım atar ve ona meydan okurcasına bakar.*) Benim adımlı alçakça bir skandala bulaştırmama izin vermeyeceğim.

CRAIG : (*Alıcıyı sertçe çekerek kulağına koyar*). Bu olayda durumumun ne olduğunu öğrenmem gerekiyor!

Bn. CRAIG : (*Tehdit edici bir ton ile.*) Eğer sen o telefonla konuşursan ben evi terkederim! (*Kulağından telefonu alır ve dik dik ona bakar. Bir duraklama olur.*) Ve biliyorsun, bu durumda bir konuşma üzerine neler kurulabilir. (*Telefonu yavaşça kapatır ve yerine küçük masanın üzerine koyar, ısrarla gözlerine bakarak yavaşça ona doğru gider.*)

CRAIG : Ne demek istiyorsun, bu evi terkedeceğim demekle?

Bn. CRAIG : (*Taş gibi*) Aynen söylediğimi demek istiyorum. Sanıyor musun ki ismim böyle bir şeye karıştığında bu evde yirmi dört saat kalabilirim?

CRAIG : Bu olayda ne olup bittiğini öğrenmem gerektiğini hiç takdir etmiyor musun?

- Bn. CRAIG : Susmak dışında hiçbir şeyin gerekliliğini duymuyorum.
- CRAIG : Fakat düşün ki dün gece benim orada olduğumu kesinlikle ispatlayan bir şey ortaya çıktı.
- Bn. CRAIG : Ne gelişme olabilir, şayet sesini çıkartmazsan.
- CRAIG : Fakat, düşün ki bir şey çıktı? Benim için açık olmuş olmak, baştan itibaren su yüzünde olmak çok daha iyi olmaz mı, bekleyip durmak yerine ve belki de hiç gereği yokken kuşku uyandıran bir tavır takınmak yerine?
- Bn. CRAIG : Kuşkulanmak için sebepler var, Walter; bilmezlikten gelme.
- CRAIG : Neymiş onlar?
- Bn. CRAIG : Gerçek şu ki dün gece sen oradaydın.
- CRAIG : Bu bir şey ifade etmez.
- Bn. CRAIG : Görünüyor ki sana bir şey ifade etmiyor.
- CRAIG : Sana bir şey ifade ediyor mu?
- Bn. CRAIG : Bana ne ifade ettiğinin ne önemi var? Senin suçluluk veya suçsuzluğunun derecesini tayin etmek benim işim değil. Beni ilgilendirmiyor.
- CRAIG : Seni ilgilendirmiyor mu?
- Bn. CRAIG : Ben sadece etrafta bırakacağı etki ile ilgiliyim. İçinde yaşamaya zorunlu olduğumuz toplumun saygısı ile.
- CRAIG : Benim bu işin içine karıştığımı bilmeyi ve fakat toplumun saygısını korumayı, benim durumun kurbanı olduğumu bilmeye ve toplumun saygısını kaybetmeye tercih mi edeceğini söylemek istiyorsun? *(Bn. Harold kadife perdelerden görünür. Bn. Craig onu Craig'in omuz hizası üzerinden görür ve aceleyle onun tarafına doğru geçer.)*
- Bn. CRAIG : Ne var, Bn. Harold?

- Bn. HAROLD: Rahatsız ettiğim için özür dilerim, Bn. Craig, fakat korkarım ki yemek iyice soğuyacak.
- Bn. CRAIG: (*Aynaya doğru giderek*) Pekala, Bn. Harold, sofraya koy; hemen geliyorum. (*Craig orta masasının yukarı sağ köşesine doğru ilerler.*)
- Bn. HAROLD: (*Çekilerek*) Pekala.
- CRAIG: Bn. Harold.
- Bn. HAROLD: (*Durarak*) Evet, efendim? (*Ona doğru bir iki adım gelir.*)
- CRAIG: Bn. Harold, şu sana dün akşam verdiğim telefon numarasına buradan bugün hiç kimse telefon etti mi?
- Bn. HAROLD: Sizin bana Bay Birkmire'in size telefon etmesi için verdiğiniz numarayı mı kastediyorsunuz?
- CRAIG: Evet, Levering 300
- Bn. HAROLD: Hayır efendim, kimsenin telefon edip etmediğini bilmiyorum. Sadece Bay Birkmire'e verdim, dün gece telefon ettiği zaman.
- CRAIG: Siz bugün bu numaraya telefon etmediniz, değil mi, Bn. Harold?
- Bn. HAROLD: Hayır efendim, etmedim, Bay Craig.
- CRAIG: Pekala, Bn. Harold, çok teşekkür ederim. (*Gitmeye yönelir, sonra durur ve tekrar döner.*)
- Bn. HAROLD: Bn. Craig bu akşam geldiğinde bana sorunca ya kadar, hiç aklıma gelmemiştir. (*Bir duraklama olur. Craig gözlerini karısına döndürür, karısı kolunu yavaşça kaldırıp aynanın önünde saçlarını düzeltir.*)
- CRAIG: Pekala, Bn. Harold, çok teşekkür ederim. (*Bn. Harold çekilir ve Craig kadife perdelere doğru yavaşça ilerler ve sözlerini işitemeyeceği bir uzaklığa gidinceye*

kadar onu gözler. Sonra döner ve karısına bakar. O hareketsiz durmaktadır. Birkaç adım gider ona doğru yavaşça.) O telefon konuşmasını yapan sendin. *(Karısı döner ve ona küstahça bakar.)* Ne yapıyordun, beni mi kontrol ediyordun?

Bn. CRAIG: *(Kadife perdelere doğru yönelerek)* Kendini o kadar önemseme, Walter.

CRAIG: Yaptığın oydu, değil mi?

Bn. CRAIG: Kendini o kadar önemseme. Benim kontrol etmeye tenezzül edeceğim adam daha anasından doğmadı.

CRAIG: Neden gerçeği söylemedin?

Bn. CRAIG: *(Ona doğru atlayarak)* Çünkü romantik tabiatınla bana hücum edeceğini tahmin etmiştim.

CRAIG: Kendini emniyete alıyordun; mesele buydu, değil mi?

Bn. CRAIG: Tam üstüne bastın!

CRAIG: Ve beni harcamak pahasına da olsa!

Bn. CRAIG: Seninle olunca bunun gerekli olduğunu biliyordum!

CRAIG: *(Sola geriye dönerek, orta masasının ön tarafına doğru geçerek)* Tanrım!

Bn. CRAIG: *(Onu takip ederek)* Eğer sana bu telefon konuşmasını yaptığımı söyleseydim, sen beş dakikada telefon başına geçip polise söyledin bunu.

CRAIG: *(Sertçe dönerek)* Bunu yapmaya niyet ettim zaten.

Bn. CRAIG: Seni sersem aptal!

CRAIG: Birkmire ile buradan ayrılıp, oraya gittik bu akşam polis merkezine.

Bn. CRAIG: *(Şaşkınlıkla)* Aa!

CRAIG : Ve onlara o zaman söylemememin tek sebebi bu işe bakan adamın akşam yemeğine gitmiş olması ve sekize kadar geri kelmeyeceği idi. Fakat döndüğünde ona haber verilecek! (*Yukarıya ön kapiya doğru atılır.*)

Bn. CRAIG : (*Orta masasının üzerinden eğilip ve tehdit eder bir tavırla.*) Pekala, eğer bunu yaparsan, seni neden terkettiğimi de açıklamak zorunda kalacaksın.

CRAIG : Bu beni zerre kadar endişelendirmez, Harriet.

Bn. CRAIG : Ama, onları endişelendirebilir. (*Craig birden döner ve ona korkuyla bakar.*)

CRAIG : (*Masaya geri gelerek*) Beni dinle, Harriet. Neden hiç olmazsa bu işte bana karşı dürüst olmadın ve neden eve gelen dedektiflerin ziyaretinden beni sorumlu göstermeye çalıştın?

Bn. CRAIG : Çünkü sana söyleseydim ne yapacağını biliyordum. Ve bu da benim neden telefon ettiğimi açıklamamı gerektirecekti ve ondan sonraki şey de polisin aradığı adamın sen olduğu gerçeğini kabullenmek olacaktı.

CRAIG : Fakat dedektiflerin aradığı kişi sensin.

Bn. CRAIG : Oo, işi bana çevirmen gerekmez! Dün gece bir sürü tutarsız insanla dışarıda kâğıt oynayacağına evde otursaydın hiçbirimizi aramayacaklardı. (*Aynaya doğru döner.*)

CRAIG : Fergus Passmore'un tutarsız ne tarafı vardı?

Bn. CRAIG : (*Ona dönerek, öfkeyle*) Bir bozuk tarafı vardı herhalde, yoksa bu olay olmazdı. Fergus Passmore'u tanıyan herkes karısını delicesine kıskandığını biliyordu ve sen de onları ziyarete gidersin. (*Masanın ayağı tarafına, piyanoya doğru geçer.*) Orada Albany'de kemiklerimde hissettim ben burada yokken bir şeyler olacağını Albany'de hissetmiştim. Bunun için orada gereğinden fazla kal-

madım. Ben arkamı döner dönmez tekrar arkadaşlarıyla dışarı çıkacağını biliyordum. (*Kaşlarının altından ona bakar ve bir duraklama olur.*)

CRAIG : Senin arkanı dönmenin benim arkadaşları ziyaretimle ne ilgisi var?

Bn. CRAIG : Boş ver ne ilgisi olduğunu; şu var ki ben burada olsaydım onları ziyarete gitmeyecektin.

CRAIG : Nasıl engel olacaktın bana?

Bn. CRAIG : Ne yapar yapar ben sana engel olurdum.

CRAIG : Ne yapardın? Kapıyı üstümden mi kitlerdin?

Bn. CRAIG : Kapıyı üstünden kitlemek gerekmezdi. (*Dönerek ve dik dik ona bakarak*) Son on sekiz aydır onları ziyaret etmiyordun, değil mi?

CRAIG : Hayır, etmiyordum.

Bn. CRAIG : Onlar da sana gelmiyorlardı değil mi?

CRAIG : Hayır, gelmiyorlardı.

Bn. CRAIG : (*Öteye dönerek*) Öyleyse...

CRAIG : (*Kısa bir duraklamadan sonra*) Buradan onları uzaklaştırdığını mı söylemek istiyorsun?

Bn. CRAIG : (*Tekrar ona dönerek ve tam gözlerinin içine bakarak*) Durum bunu gerektiriyordu; hiç olmazsa son on sekiz aydır kanunun pençesine düşmedin. (*Craig kısa bir süre karısının gözlerine bakar, sonra masanın ön tarafına doğru ilerler.*)

CRAIG : Gerçekten tam kurala göre davranıyorsun, Harriet.

Bn. CRAIG : Eğer öyle yapıyorsam memnunum bundan.

CRAIG : Teyzem bir müddet önce, burada, senin, benim bütün arkadaşlarımı uzaklaştırdığını söyledi.

Bn. CRAIG : (*Soğukkanlılıkla*) İnsanları evden uzaklaştırmadan onlardan kurtulmanın yolları vardır. (*Craig eğlendiğini belirten acı bir ses çıkarır.*)

CRAIG : Ben de senin aleyhine bazı hayaller kurduğunu sanıyordum.

Bn. CRAIG : Oo, biliyor musun, belki de onun anlama kabiliyeti, senin sandığından da yüksekmış. (*Craig döner ve ona suratını asarak bakar.*)

CRAIG : Belki de öyle; çünkü o başka bir şeyi daha anladı, Harriet, ki o da aynı oranda gerçek olabilir.

Bn. CRAIG : Öyle mi?

CRAIG : Senin benden de kurtulmaya uğraştığını söyledi (*Bn. Craig ona bir göz atar.*) Beni görünüşte evden uzaklaştırmadan. (*Bn. Craig alayla güler ve kadife perdelere doğru geçer. Craig sesini yükselterek onun arkasından gider.*) Ve bunun doğru olduğuna inanıyorum.

Bn. CRAIG : Çok bağırma! Evde herkesin seni işitmesini mi istiyorsun?

CRAIG : Bu olaydaki tutumunla, kabullendin sen bunu.

Bn. CRAIG : (*Ona bakarak ve şömineye doğru ilerleyerek.*) Neden söz ettiğini anlamıyorum.

CRAIG : (*İleri doğru gelip, masaya dayanarak.*) Sen benim neden söz ettiğimi pekala biliyorsun. Ve teyzemin de burada bir müddet önce ne hakkında konuşacağını biliyordun; onun için, o konuşmaya başlamadan, salonu terkettin.

Bn. CRAIG : Şimdi, burada kalmamış olduğum için üzgünüm.

CRAIG : Senin burada kalmanda hiçbir mahzur yoktu, Harriet; sadece tahammül edemedin. (*Bn. Craig güler ve Craig sola ileriye doğru gider.*) Aman Tanrım, o seni ne kadar doğru tanıyor, Harriet! Bütün bunları ona şayet yazılı olarak verseydin, seni bundan daha iyi anlayamazdı. Ve

ben de onu dinlerken belki de biraz yaşılanıyor ve şüpheli olmaya başlıyor diye bir hayli üzülmüştüm; özellikle senin benim arkadaşlarımı benden uzaklaştırdığını söylediği zaman.

Bn. CRAIG : Evimi bir meyhaneye dönüştürmek isteyeceğimi mi sanıyordun?

CRAIG : Benim arkadaşlarım annemin evini hiçbir zaman meyhaneye çevirmedi.

Bn. CRAIG : Sabahlara kadar poker oynamadılar annenin evinde.

CRAIG : Bilakis on yıl, her perşembe gecesi; ikilere kadar, her canları istediğinde oynamışlardır.

Bn. CRAIG : Evet, görünüyor ki senin annen ve ben ev konusunda farklı fikirlere sahibiz.

CRAIG : Çok farklı gerçekten, Harriet; bu evin içinde bin yıl yaşasak bile annemin evinin tek bir odasındaki ev havasını bulamayız.

Bn. CRAIG : Neden orada kalmadın öyleyse, madem çok çekici buluyordun?

CRAIG : İşte şimdi üstüne bastın, Harriet; neden öyle yapmadım ki. (*İlkin sola sonra birden geriye döner.*) Ama arkadaşlarımı sadece oyun oynadıklarından burada istemediğini sanmıyorum tabii; onlar buraya dua etmeye de gelseler gene istemezdi. Sen onları istemedin çünkü, teyzemin dediği gibi, onların beni ziyaretleri bana önem verdiklerini gösteriyordu ve bu da senin küçük planlarınla ters düşüyordu. Senin metodun beni, o karısının emrinde çıkmayan o kılıbıklardan birine döndürecekti. Hani o karısının iznini almadan bir kravat bile almaktan korkan tiplere. (*Ön kapıya doğru gider.*)

Bn. CRAIG : Sen de kendini öyle acındırma; bu pazarlıkta sen de kendi payını aldın. (*Birdenbire döner ve ona bakar, sonra tekrar masanın ön tarafına doğru gelir.*)

CRAIG : Bu olaya hiçbir zaman bir pazarlık gözüyle bakmamıştım.

Bn. CRAIG : Evlilik gibi önemli bir şeye gözlerim kapalı mı girdiğimi sanıyorsun?

CRAIG : Senin dürüstçe davranmanı istemiştim, benim yaptığım gibi - eşitlikle - ama sen başlangıçtan itibaren kendini güvenceye almaya baktın. (*Piyanoya doğru döner.*)

Bn. CRAIG : Hiç de öyle bir şey yapmıyordum.

CRAIG : Şimdi ne yaptığını bana anlatmaya kalkma; senin oyununu teyzemin gördüğü gibi açıkça görüyorum. (*Döner ve ona doğru gelir.*) Sen beni devamlı sıkıntıdan patlatıyordun, kendi güvenceni sağlamak için kullandığın kaypak küçük planınla. Ve şimdi de kalkmışsın kendini korumak için bu çifte cinayete beni karıştırmaya çalışıyorsun. (*Tekrar piyanoya geri döner.*)

Bn. CRAIG : (*Neredeyse ağlayarak*) Ben evimi korumaya çalışıyordum.

CRAIG : Evlendiğimiz günden beri senden duyduğum bu.

Bn. CRAIG : Benim gibi bir kadının evinden başka nesi olur?

CRAIG : (*Ona dönerek*) Kocasını yok mu?

Bn. CRAIG : Kocasını kaybedebilir, değil mi? Bir sürü kadının kaybettiği gibi.

CRAIG : Evini de kaybedemez mi?

Bn. CRAIG : Kaybetmez, eğer nasıl koruyacağını bilirse.

CRAIG : *(Parmagını ciddiyetle kaldırarak)* İşte kısaca mesele bundan ibaret, Harriet; tabii işi kendine göre ayarlayabiliyorsa. *(Döner ve ellerini piyanoya dayar.)*

Bn. CRAIG : Peki, ne olmuş her şeyi kendim için ayarlamışsam? Senin bir kaybın yok bunda, değil mi? Kendim için her şeyi ayarladım, senin için de ayarladım. Senin evin burası. Ve belki de işleri böyle sağlam tutmasaydım evin filan olmazdı. Ve ellerinden kontrollerini kaçırdığı için evini ve kocasını kaybeden ilk kadın ben olmayacaktım. *(Salonun gerilerine doğru ilerler, ağlayacakmış gibi.)* Kendi anneme ne olduğunu gördüm ve kendimin de o duruma düşmemesine karar verdim. *(Döner ve tekrar ileriye doğru gelir.)* O, «ben kocamın izinden giderim» diyen kadınlardan biriydi. Ve babamın dediği her şeye inanırdı. Babam hep annemin evini başka bir kadın yüzünden ipotek ettiriyordu. Annem bunu öğrendiği zaman, kendi gibi kadınların yapabileceği yegâne şeyi yaptı; yani kahrından altı ay içinde öldü ve öteki kadın da, Estelle ile bana üvey anne oldu. *(Şömineye döner)* Ve Estelle evlenebilecek çağa gelir gelmez bizi tabii defedecekti. Ama ev onun hiç üstüne ipotek edilmedi; sana garanti veririm bu konuda; çünkü babam eve el atmadan o kadın evi kendi üzerine yaptırmayı becermişti ve sonuna kadar evi elinden çıkarmadı. *(Tekrar salonun arkalarına doğru gider.)*

CRAIG : Neden benden bu evi senin üzerine yapmamı istemedin?

Bn. CRAIG : *(Hızla ona doğru dönerek)* Çünkü onu kendi adıma istemedim!

CRAIG : Daha dürüst bir tutum olurdu.

Bn. CRAIG : *(Masanın sağ tarafına doğru gelerek).* Dürüst olmayan hiçbir şey yapmadım!

CRAIG : Nereden biliyorsun, Harriet?

Bn. CRAIG : Sadece pratik olmaya çalıştım; fakat, sen her zamanki romantikliğine, beni bir suçlu gibi göstermek istiyorsun.

CRAIG : Seni hiç suçlamıyorum.

Bn. CRAIG : Beni suçlamaman gerekir; çünkü beni suçlayacak bir şey yok.

CRAIG : Sen sadece yanlış adam seçtin evlenmek için, Harriet.

Bn. CRAIG : (*Küçümseyerek*) Demek ben romantik bir sersemle evlenmişim! (*Craig ona dikkatle bakar ve Bn. Craig onun bakışını yakalar.*) Evet doğru. (*Öteye döner ve dışarı bakmak için kadife perdelere doğru gider.*) Ve bu gerçeği yaşadıkça her gün daha iyi anlıyorum. (*Bir duraklama olur. Sonra Craig zoraki bir kahkaha atar.*)

CRAIG : Şimdi birbirimizi ne kadar iyi anlıyoruz, değil mi, Harriet.

Bn. CRAIG : (*Tekrar şömineye doğru gelerek*) Ee, sen beni anlasan da anlamasan da ben seni anlıyorum, ya. (*Doğrudan doğruya ona*) Ve seni anladığım için Tanrı'ya şükretmelisin, yoksa eğer anlamasaydım sana ne olurdu bilmem. (*Şömineye döner ve aniden ortadaki süsün arkasına Mazie'nin bıraktığı kartı görür. İtina ile küçük zarfı alır, kartı çıkarıp okur. Craig ona buz gibi bakar ve bir duraklamadan sonra, soğuk ve tehditkâr bir eda ile konuşur.*)

CRAIG : Seni gidi küstah seni. Utanmaz, haddini bilmez. (*Bn. Craig ona bakar.*)

Bn. CRAIG : Neler diyorsun böyle?

CRAIG : Nasıl böyle olabildiğine şaşıyorum sadece.

Bn. CRAIG : Neden mi böyle oldum?

CRAIG : Ne de küstahça bir laf. Haddini bilmez sen de!

Bn. CRAIG : Ne söyledim yani? Neden benimle böyle konuşuyorsun?

CRAIG : *(Piyanodan yavaşça bir iki adım uzaklaşarak)* Sen ve senin gibi milyonlarcası, kocalarmıza tahakküm etmek için nenize güveniyorsunuz yani?

Bn. CRAIG : Tahakküm etmek isteyen filan yok.

CRAIG : Senin sözlerinden bu çıkmıyor mu?

Bn. CRAIG : *(Dönerek ve kadife perdelere doğru giderek)* Kafanı bozma.

CRAIG : Yani bana ne olacağını bilmiyorsun, ama, beni senden başka kimse de anlamıyor.

Bn. CRAIG : *(Kadife perdelerin arasından bakarak)* Ben de bilmiyorum.

CRAIG : Haddini bilmez, sen de.

Bn. CRAIG : Ne duruyorsun orada, Mazie?

MAZIE ve CRAIG *(Beraber konuşarak)*,

MAZIE : Bn. Harold yemeğe gelip gelmeyeceğinizi sormak için yolladı beni.

CRAIG : Sen bir adamın kaderini tayin edeceksin ha!

Bn. CRAIG : Evet, hemen geliyorum.

Bn. CRAIG ve CRAIG : *(Beraber konuşarak)*;

Bn. CRAIG : Fakat önce seni bir dakika görmek istiyorum, Mazie.

CRAIG : Sanki ben geri zekâlıymışım gibi.

MAZIE : Evet, hanımefendi.

Bn. CRAIG : *(Dönerek ve Craig'e doğru giderek; sesini alçaltarak ve onu bir işaretle susturmaya çalışarak)* Mazie'nin önünde kendini böyle küçük düşürme *(Mazie kadife per-*

delerden gelir ve Bn. Craig ona döner.) Mazie, bu kart ne burada?

MAZIE: Şey, Yardımsevenler Cemiyetinin kartı.

Bn. CRAIG: Peki burada ne işi var?

MAZIE: Şey, Christine göndermiş bir saat önce, terzinin küçük oğluyla, aidatını benim ödeyivermemi istiyormuş.

Bn. CRAIG: Sen de o biblonun arkasından başka yer bulamadın onu koyacak?

MAZIE: Şey ben...

Bn. CRAIG: Sana bin kere o şöminenin üstüne bir şey koymamanı söylediğim halde.

MAZIE: Evet, siz söylediniz bana, Bn. Craig, fakat ben içeri girdiğimde...

Bn. CRAIG: Öyleyse, neden onu oraya koydun? Sana kırk kere mi söyleyeceğim?

Pekala biliyorsun ki o şöminenin tozunu bile kimseye aldırtmayıp ben kendim alıyorum. O süsleri fırçalamak için özel küçük bir fırça bile aldım, başka hiç kimseye emniyet edemediğim için. Ve hâlâ sen ben arkamı döner dönmez, her şeyin içine atmadık bırakmıyorsun.

MAZIE: Bn. Harold, ben içeri girdiğimde benden bir iş istedi ve ...

Bn. CRAIG: Senden kimin ne istediği beni ilgilendirmez; bu seni affettirmez de. (*Mazie önlüğünün cebinden bir mendil alır ve gözlerini kurular.*) Sana o süslerin arkasına hiçbir zaman hiçbir şey koyma diye tekrar tekrar söyledim ve sen bile bile bana karşı geliyorsun. Sana söyleneni bile bile yapmıyorsun. Ve eğer bir kız söyleneni yapmıyorsa, onun yapacağı en iyi şey kendisinin söyleneni yapmaya mecbur edileceği bir yere gitmesidir. Bundan dolayı bu

gece eşyalarını toplayıp, bu evi yarın sabah terketmeni istiyorum. (*Mazie ona bakar, sonra odayı terketmek üzere öteye döner.*) İşte kart. Ve onu koymak için biblonun arkasından başka bir yer bul.

(*Mazie kartı alır ve çekilir.*) Ve Bn. Harold'a söyle sofrayı kursun; iki dakikada aşağıda olacağım; (*Merdivenlere doğru yürür.*) Yeğenim ne yemek istiyor gidip sorayım. (*Mağrur bir tavırla merdivenleri çıkar. Yarı yolda döner ve durmaksızın Craig'e soğuk bir biçimde hitap eder.*) Sen oraya gidip soğumadan yemeğini yesen iyi olur. (*Merdivenlerin başında kaybolur ve Craig yere bakarak ayakta durur. Gözleri merdivenlerden yukarı onun arkasından şaşkın şaşkın bakar ve sonra odanın sağ tarafına şöminenin üstündeki süse gözleri takılır ve ona dikkatle bakar; sonra yavaşça o tarafa geçer ve onu alır. Elinde tutar, merakla bakarak; sonra aniden havaya kaldırır ve şöminenin önündeki tuğlalar üzerinde parçalar. Dağılmış parçalara bir saniye ayakta durup bakar; sonra sigara kutusundan bir sigara alır ve salonun arka tarafına piyanoya doğru dolanır. Sigarayı sigaralığa vurur ve bir kibrit çıkarır ve yakar; yanan kibriti yere fırlatır. Sonra piyanoya dayanır ve düşünceli düşünceli sigara içer. Bn. Harold kadife perdelerden içeri aceleyle girer.*)

Bn. HAROLD: Burada bir şey mi kırıldı, Bay Craig? (*Başını sallayarak kırık bibloyu işaret eder ve Bn. Harold şömineye doğru bakar. Kırılmış biblonun parçalarını görür ve ellerini ve gözlerini havalara kaldırarak, oraya doğru bir iki adım gider.*) Büyük Allahım, nasıl oldu bu, Bay Craig! Şömineden aşağı mı düştü?

CRAIG: (*Hareketsiz*) Hayır, ben yere çarptım, Bn. Harold.

Bn. HAROLD: (*Şaşkın*). Bile bile mi demek istiyorsunuz, Bay Craig?

CRAIG : Evet, hoşuma gitmedi de.

Bn. HAROLD : Bn. Craig'e bunu yapanın siz olduğunuzu söylemenizi isterdim, Bay Craig; eğer görürse bizden birinin kıldığını sanır.

CRAIG : Hepsini söylerim ona, Bn. Harold; sakın endişeniz olmasın. (*Doğrulur ve yavaşça şöminenin önündeki büyük koltuğa doğru yönelir. Bn. Harold kadife perdelere doğru bir iki adım gider.*)

Bn. HAROLD : (*Ona dönerek*) Çöp kutusunu alıp süpüreyim mi onları, Bay Craig?

CRAIG : Hayır, şimdi kendini yorma bunun için, Bn. Harold; git de yemeğini ye. (*Kadife perdelere doğru gider, sonra gene durur.*)

Bn. HAROLD : Siz yemeğinizi yemeye gelmiyor musunuz, Bay Craig?

CRAIG : (*Oturarak*) Hayır, bu akşam yemek istemiyorum, Bn. Harold.

Bn. HAROLD : Yani hiçbir şey istemiyor musunuz?

CRAIG : Hiçbir şey. (*Çekilir ve Bay Craig de sigara içerek ve düşünerek oturur.*)

Bn. CRAIG : (*Merdivenlerin başından*) Aşağıda mısın, Walter?

CRAIG : Evet.

Bn. CRAIG : Buraya bak. Orada bir dakika önce yere bir şey düştü mü?

CRAIG : Hayır.

Bn. CRAIG : Emin misin?

CRAIG : Evet, eminim.

Bn. CRAIG : Oo, buraya yukarıya sanki ev yıkılıyormuş gibi bir ses geldi.

CRAIG : *(Hafif bir duraklamadan sonra)*. Belki de yıkılmıştır, Harriet. Ben de burada acaba öyle bir şey mi oldu diye düşünüyordum. *(Sigara içerek oturur. Yukarı, dışarı ve uzaklara doğru bakar.)*

PERDE YAVAŞÇA İNER

ÜÇÜNCÜ PERDE

Sahne: Önceki perdedekinin aynı. Vakit ertesi sabah, sekiz buçuk suları. Craig hâlâ şöminenin önündeki koltukta oturuyor ve uyukluyor. Bir sessizlikten sonra, Bn. Harold kadife perdelerden içeri elinde bir çöp kutusu ve el süpürgesi ile girer, Craig'i görür, merakla ona bakar ve ayaklarının etrafında biblonun saçılmış parçalarını ve sigara izmaritlerini görür döner ve süpürge ve çöp kutusunu, merdivenlerin sağındaki koltuğun üstüne koyar ve merdivenlere bir göz atarak, ileri geçer ön kapının kilidini açar ve dışarı çıkar. Craig etrafına bakar, saatine bir göz atar, kalkar ve aynanın önüne oturur. Bn. Harold ayaklarının ucuna basarak içeri girer, sabah gazetesini getirir.

CRAIG: Günaydın, Bn. Harold.

Bn. HAROLD: (Orta masasının gerisinde durarak) Günaydın, Bay Craig.

CRAIG: Geceyi burada geçirmişim galiba.

Bn. HAROLD: Evet, ben de bütün geceyi orada mı geçirdiniz diye merak ediyordum.

CRAIG: Uyuyup kalmış olmalıyım.

Bn. HAROLD: Herhalde yorgunsunuz. Öyle değil mi?

CRAIG: (Ona dönerek) Hayır, iyiyim. Getirdiğin sabah gazetesini mi, Bn. Harold?

Bn. HAROLD: Evet, efendim, yeni geldi.

CRAIG : Ver bakayım şunu.

Bn. HAROLD : Buyurun, efendim. (*Gazeteyi alır ve ileriye pencereye doğru giderek, merakla okur.*) Bir fincan kahve ister misiniz, Bay Craig?

CRAIG : Evet, yaptıysanız bir kahve içeyim.

Bn. HAROLD : (*Kadife perdelere yönelerek*) Kahve hazır. Biraz ısıtıp getireyim. (*Dışarı çıkar ve Craig okuyarak ayakta durur. Yukarıda bir yerde bir kapının açıldığı duyulur. Craig merdivenlerin başına bakar, sonra aceleyle yukarı ön kapiya doğru geçer ve dışarı terasa çıkar. Bn. Harold tekrar içeri girer, çöp kutusu ve süpürgeyi alarak, şömineye doğru gelir ve kırıkları ve sigara izmaritlerini süpürmeye başlar. Bn. Craig merdivende belirir.*)

Bn. CRAIG : Bn. Harold.

Bn. HAROLD : (*Toparlanarak*) Evet, hanımcığım?

Bn. CRAIG : Sabah gazetesi geldi mi?

Bn. HAROLD : Evet, hanımcığım, şimdi Bay Craig'e verdim; ön terasta onu okuyor.

Bn. CRAIG : (*Şaşkın ve merdivenlerden inerek*) Bu kadar erken kalkmış ne yapıyor?

Bn. HAROLD : Zaten hiç yatağa yattığını sanmıyorum, Bn. Craig; bu sabah ben buraya geldiğimde bu büyük koltukta oturuyordu ve ben dün gece kapıları kapattığımda da o burada oturuyordu. (*Bn. Craig soldaki cumbalı pencereye geçer ve dışarıya terasa bakar ve Bn. Harold süpürmeye devam eder. Bn. Craig, Bn. Harold'un yaptığı işi farkeder ve ona döner.*)

Bn. CRAIG : Ne süpürüyorsun orada, Bn. Harold?

Bn. HAROLD : (*Doğrularak*) Şey, orada ortada duran biblo,
Bn. Craig. (*Bn. Craig orta masasının önüne doğru geçer
şöminenin üstündeki boş yere gözlerini açarak bakar.*)

Bn. CRAIG : Ne!

Bn. HAROLD : Dün gece kırıldı.

Bn. CRAIG : Aman, Tanrım, Bn. Harold, yoksa o güzelim hey-
kelciği mi kırdın!

Bn. HAROLD : Bay Craig onu kendisinin kırdığını söyledi.

Bn. CRAIG : (*Bn. Harold'un elinde tuttuğu çöp kutusundaki
heykel parçalarına bakarak*) Oo! Tanrım, şuna bak ne
biçim kırılmış! Binlerce parçaya bölünüp tuzla buz ol-
muş.

Bn. HAROLD : Burada taşların üstüne düşmüş olmalı.

Bn. CRAIG : Oo, öyle basit bir düşüş değil o, Bn. Harold; ta-
mamen tuzla buz olmuş. Parçaların ufaklığına bak. Ta-
mir ettirmek bile söz konusu değil.

Bn. HAROLD : Hayır, sanmıyorum artık hiç tamir ettirilebile-
ceğini...

Bn. CRAIG : (*Neredeyse ağlayarak*) O güzelim, kimseyi yanı-
na yanaştırmadığım şey! Ve şimdi ona bak.

Bn. HAROLD : Gerçekten çok fena.

Bn. CRAIG : Ve, tabii, artık ötekileri de atıversem olur, çün-
kü bu olmadan ötekiler tamamen anlamsız. (*Acıdan kıv-
ranarak öteye döner ve sola doğru birkaç adım ilerler,
sonra aniden tekrar Bn. Harold'a döner.*) Nasıl oldu bu
iş, Bn. Harold?

Bn. HAROLD : Bilmiyorum, gerçekten, Bn. Craig.

- Bn. CRAIG : Galiba onu Mazie mahsus kırdı değil mi? Çünkü onu azarlamıştım dün gece arkasına bir şeyler koyduğu için.
- Bn. HAROLD : Hayır, o kırmadı, Bn. Craig, çünkü düştüğünü duyduğumuz zaman o benimle mutfaktaydı.
- Bn. CRAIG : (*Öteye dönerek ve orta masasının ön tarafına geçerek*) Peki, onu buraya yolla şimdi, onunla konuşmak istiyorum.
- Bn. HAROLD : Bay Craig onu kendisinin kırdığını söyledi. (*Bn. Craig döner ve ona bakar.*) Ve heykelcikten hoşlanmadığını da söyledi.
- Bn. CRAIG : Git Mazie'ye söyle gelsin.
- Bn. HAROLD : Burada değil, Bn. Craig; gitti.
- Bn. CRAIG : Gitmiş olduğunu mu söylemek istiyorsun?
- Bn. HAROLD : Evet, efendim, kahvaltı eder etmez gitti.
- Bn. CRAIG : Elbette gider, alçak küçük şeytan.
- Bn. HAROLD : Bay Craig size olan biteni anlatacağını söyledi.
- Bn. CRAIG : Mazie nereye gitti?
- Bn. HAROLD : Bir süre için evli kız kardeşinin yanına gideceğini söyledi.
- Bn. CRAIG : Parasını verdin mi?
- Bn. HAROLD : Evet, efendim, dün gece verdim.
- Bn. CRAIG : (*Öteye ön kapıya doğru dönerek*) Pekala, Bn. Harold. (*Bn. Harold kadife perdelerden dışarı çöp ve süpürgeyi de birlikte götürerek çıkar.*) Walter, bir dakika içeri gel, olur mu? (*Bn. Harold'un konuşmaları duyamayacağı kadar uzaklaşıp uzaklaşmadığını görmek için omuzu üzerinden ona göz atar, sonra döner ve Craig içeri gelinceye kadar bekler. Craig elinde gazete ile girer.*) Gazete ne diyor bu sabah Passmore olayı hakkında?

CRAIG: (*Gazeteyi ona vererek*) Korkmana gerek yok. (*İleriye doğru gelir ve orta masasının ön tarafından geçerek aynaya gider ve kravatını düzeltir.*)

Bn. CRAIG: (*Piyanoya doğru gider ve gazeteyi merakla serer.*) Ne diyor?

CRAIG: Erkek kardeşi dün gece Pittsburgh'dan gelmiş: Yanında Fergus'un ona yazdığı mektup varmış. Mektupta da maksadını açıklıyormuş.

Bn. CRAIG: Öyleyse, bu işi Fergus kendisi yapmıştır.

CRAIG: Öyle görünüyor.

Bn. CRAIG: Sana her zaman karısını çok kıskandığını söylemiştim. (*Craig döner ve ona bakar.*)

CRAIG: Karısı dürüst olmadığı için yapmıştır bunu.

Bn. CRAIG: (*Okuyarak*) Herhalde dün gece dedektiflerin burada ek bilgi geldi dedikleri şey Fergus'un mektubu hakkında erkek kardeşinden gelen telgraftı. (*Doğrulur ve Craig'e hitap eder.*) Buradan dedektif, polis merkezine telefon etti saat yedi sıralarında ve sonra bizi bir süre rahatsız etmelerinin gerekmeyeceğini söyledi; olayla ilgili ek bilgi elde ettiklerini söyledi: Herhalde buydu; çünkü burada telgrafın polis merkezine altı kırk beşte vardığını söylüyor.

CRAIG: (*Bezgin bir tavırla kadife perdelere doğru giderek*) Şimdi artık ne önemi var, Harriet?

Bn. CRAIG: Şimdi, önemi yok; fakat dün önemli olabilirdi; yalnız ben dün akşam sinirlerime hakim oldum ve senin telefon etmene izin vermedim ve hepimizi teşhir ettirmedim. (*Craig acı acı güler.*) Gül bakalım, istediğin kadar; fakat ismin bu sabah kentin bütün gazetelerinde olmadığı için bana teşekkür etmelisin. Okumaya devam eder.

CRAIG : Aa, sana bundan daha çok şeyler için teşekkür edebilirim, Harriet.

Bn. CRAIG : Her neyse, ama, bunun için teşekkür edebilirsin.

CRAIG : Dün gece bana yeni bir isim verdiğin için sana teşekkür edebilirim; bana öyle uyuyor ki, kullanmaya karar verdim. Beni romantik bir aptal diye adlandırdın.

Bn. CRAIG : Fergus muhakak, Adelaide'm gezip tozduğu bu adamdan, haberi olmalı; çünkü ondan daha önceki bir

CRAIG : (*Sessizce kadife perdelere dönerek*) Pekala, Bn. Harold kadife perdelerden görünür.)

Bn. HAROLD : Kahve hazır. Bay Craig.

CRAIG : (*Sessizce kadife perdelere dönerek*) Pekala, Bn. Harold. (*Çekilir ve Craig onu izler, Bn. Craig aniden başını kaldırır ve ona doğru gider.*)

Bn. CRAIG : Dinle, Walter, bir dakika buraya gel. (*Walter döner.*)

CRAIG : Ne var?

Bn. CRAIG : Dinle; (*Omuzunun üstünden Bn. Harold'un arkasından bakar, sonra sesini alçaltarak*) Billy Birkmire senden herhalde Fergus'un cenaze törenine onunla gelmeni isteyecek; fakat sakın böyle bir şey yapma. Ve ona da gitmemesini söyleyen iyi edersin; birinizden biriniz ağzından bir şey kaçırabilir. Ve o uşak sizi orada görürse, tanıyabilir. Ve şimdi her şey kapanmışken işleri yeniden karıştırmaya gerek yok. (*Walter ona bakmaya devam eder.*)

CRAIG : Bana bütün söylemek istediğin bu kadar mı?

Bn. CRAIG : Evet, yapılacak şey bu, değil mi? Şimdi bir laf etmek bir şeye fayda etmez, eder mi? Neye gülüyorsun?

CRAIG: Senin işleri düzeltmek istemene.

Bn. CRAIG: Evet yardım etmek istedim.

CRAIG: Ne zamandan beri?

Bn. CRAIG: (*Öteye orta masasına dönerek*) Bütün bunlara tekrar girmeyelim. Prensip olarak sana yardım etmek istiyordum; ama sende bunu takdir edecek kadar insaf yok.

CRAIG: Beni yalnız bunun için mi istiyorsun?

Bn. CRAIG: (*Tekrar ona dönerek*) Hayır, seni yalnız bunun için istemiyorum. Orada dün gece kırılan heykelciğe ne olduğunu bilmek istiyorum.

CRAIG: Ne olmuş?

Bn. CRAIG: Ben bilmiyorum ne olmuş; onun için sana soruyorum. Bn. Harold burada bana, onu dün gece senin kır-
dığı söyledi de.

CRAIG: Evet ben kırdım.

Bn. CRAIG: Öyleyse kendinle iftihar etmelisin.

CRAIG: Bir saniye için ettim.

Bn. CRAIG: Ne yapıyordun, her zamanki gibi şömineye mi dayanıyordun?

CRAIG: Hayır, kaza değildi. Bilhassa yaptım.

Bn. CRAIG: Ne demek istiyorsun, bilhassa yaptım diyerek?

CRAIG: Bilhassa yere çarptım demek istiyorum.

Bn. CRAIG: Ne için?

CRAIG: Birdenbire kahramanlığım tuttu.

Bn. CRAIG: Sana inanmıyorum.

CRAIG: (*Öteye dönerek*) Pekala, ama, işte böyle.

Bn. CRAIG : Neden bilhassa kıracaksın böyle güzel, pahalı bir süs eşyasını?

CRAIG : (*Geriye dönerek*) Kırmadım.

Bn. CRAIG : Peki ama, kırdım dedin ya.

CRAIG : (*Acı acı gülümser*) Yere çarptım dedim, işte burada tuğlaların üzerinde tuzla buz oldu. Sonra da senin bu Tanrıçanın mabedini küller ve sigara izmaritleriyle batırana kadar sigara üstüne sigara içtim. Beni bir görseydin, dün gece burada bir saat kadar gerçekten kahraman kesildim.

Bn. CRAIG : Ne oldu, aklını falan mı kaçırdın?

CRAIG : Yo, tuhaftır söylemesi, aklım tam başımdaydı. Dün gece sen burada bir şey söyledin, Harriet, bu da benim aklımı tamamen başıma getirdi ve senin ne olduğunu anladım. Gece yarısı şimşek çakınca bir manzaranın görünürvermesi gibi ilk defa birdenbire her şeyi gördüm. Ama, maalesef, şimşek benim evime şarptı ve onu yerle bir etti; onu nasıl tekrar yapabilirim diye düşünerek bütün gece burada oturdum.

Bn. CRAIG : Ne demişim ben?

CRAIG : Dedin ki, eğer bir kadın güvenceye almayı bilirse kocasını kaybedebilir ama evini kaybetmez.

Bn. CRAIG : Bir sürü kadın kocasını kaybetmemiş midir?

CRAIG : Eşi yeterince aydınlatıcı bir laf etmediği için bir sürü adam da hayatını kaybetmiştir, Harriet. Fakat sen o lafı ettin. Bir de şöyle demiştin : «İnsanlardan onları evlerinden kaçırmadan kurtulabilirsiniz. (*Acı acı gülümser.*) Bütün hayat planını gördüm, Harriet ve benimle bağlantısını. Ve şimdi benim kendimi koruma içgüdüm,

derhal harekete geçmek gerektiği eğiliminde. Dün gece burada yeni rejimin yürürlüğe girmesi eğilimindeydi; böylece oradaki küçük ev süsünü darmadağan ettim. Bu yeni bir idarenin gelişini müjdeleyen bir top atışı gibi bir şeydi. Ve bütün öteki küçük süsleri paramparça edecektim ve buradaki bu mabede yerleştirdiğin tanrıların da birlikte, her şeyi, karım dahil, evimi düzene sokacaktım, onu diktatörce yönetecektim. (*Bn. Craig hafif bir gülümseme ile öteye döner.*) Bunun seni eğlendirdiğine şaşmıyorum; beni eğlendiriyor. Özellikle birdenbire dün gece beni nasıl adlandırdığını aniden hatırlayınca; bunun ışığında, böyle bir rolü devamlı sürdürmeye çalışmanın saçmalığını anladım. Beni güldürdü. Fakat beni göremediğine de üzüldüm aslında; sanıyorum ki hiç olmazsa benim burada koca olarak devam etme çabamın içtenliğini takdir ederdin. (*Yavaşça döner ve kadife perdelere doğru ilerler.*)

Bn. CRAIG : Ne demek istiyorsun, burada koca olarak devam etme çabam demekle?

CRAIG : Bu rol bana göre değil, Harriet; ben sadece romantik bir rol oynayabilirim. (*Yavaşça başını döndürür ve Craig'e bakar ve Craig bir saniye bakışını sabitleştirir sonra kadife perdelerden çıkar ve Bn. Craig arkasından bakarak ayakta durur. Sonra yavaşça kadife perdelere doğru düşünceli düşünceli yürür ve durur. Kapı zili çalar, fakat anlaşılan Bn. Craig zili işitmemiştir. Hâlâ düşünceli düşünceli ileriye doğru yavaşça gider ve Bn. Harold kadife perdelerden aceleyle girer.*)

Bn. CRAIG : Kapıda biri var, Bn. Harold. (*Kapı zili tekrar çalar.*)

Bn. HAROLD : (*Aceleyle kapıya bakmaya gider*). Belki de Bn. Austen'in eşyalarını almaya gelen adamdır.

Bn. CRAIG : Bn. Austen hemen gidiyor mu?

Bn. HAROLD : *(Kapıya yakın durarak)* Sanırım; dün gece sabah ilk işinin buradan gitmek olacağını söyledi.

Bn. CRAIG : Acaba kalktı mı?

Bn. HAROLD : Evet, hanımcığım, bana yedide kendisini uyardırmamı söylemişti. *(Çıkar ve Bn. Craig arkasından geçer.)*

Bn. CRAIG : Ee, eğer onun eşyalarını almaya gelen adamsa, Bn. Harold, ona yan kapıya gitmesini ve eşyaları arka merdivenden indirmesini söyle; bu ön merdivenlerden sandıkları sürüklemesini istemiyorum. *(Soldaki cumbalı pencereye doğru gider ve taşıyıcıya bakar.)*

TAŞIYICI : *(Ön kapıda)* Sandıklar hazır mı?

Bn. HAROLD : Evet, hazır. Yandaki kapıya gider misiniz? Arka taraftan indirebilirsiniz.

TAŞIYICI : Şu tarafa mı?

Bn. HAROLD : Evet, merdivenlerden yukarı; size kapıyı açarım oradan. *(Sürmeli kapı kapanır ve tekrar aceleyle içeri girer, kadife perdelere doğru geçer.)*

Bn. CRAIG : Bn. Austen'in eşyaları hazır mı Bn. Harold?

Bn. HAROLD : Evet, hanımcığım, dün gece toplanmasına yardım ettim.

Bn. CRAIG : Nereye gideceğini söyledi mi?

Bn. HAROLD : *(Durarak)* Evet, hanımcığım; şimdi Ritz-Carlton Oteline gittiğini, fakat ondan sonra seyahate çıkacağını söylüyor. *(Kadife perdelere doğru gider.)* Şu adama kapıyı açayım. *(Çıkar ve Bn. Craig ayakta, arkasından düşünceli bakar. Kadife perdelere doğru gider ve*

kadife perdelerden bakarak tekrar durur. Ethel merdivenlerden aşağı aceleyle iner, başına şapkasını ve üstüne ceketini giymiştir.)

Bn. CRAIG : Ethel, sevgili çocuğum, bu kadar erken ne yapıyorsun?

ETHEL : Bütün gece uyumadım. Birinin kalkmasını bekliyordum.

Bn. CRAIG : Hasta değilsin, değil mi, canım?

ETHEL : Hayır, ama derhal eve gitmeliyim, Harriet Teyze; burada daha fazla duramayacak kadar huzursuzum.

Bn. CRAIG : Ama hemen gidemezsin, canım.

ETHEL : Gitmeliyim, Harriet Teyze.

Bn. CRAIG : Fakat dokuz-on yediye kadar hiç tren yok, canım.

ETHEL : Öyleyse, işte şimdi neredeyse vakit yaklaşıyor, değil mi? *(Bn. Craig saatine bakar.)*

Bn. CRAIG : Daha dokuz çeyrek kala bile değil.

ETHEL : Ama, istasyona gitmek zaman alır, değil mi?

Bn. CRAIG : Taksiyle, on dakika sürmez, canım; çağırırız beş dakikada taksi gelir.

ETHEL : *(Çantasını masaya koyar ve aynaya doğru gider.)* Peki, bir taksi çağırır mısın, lütfen?

Bn. CRAIG : *(Arkasından giderek)* Tabii, canım; ama şimdi çağırmanın faydası yok, oralarda istasyonda beklemen gerekecek.

ETHEL : Çok endişeliyim, Harriet Teyze.

Bn. CRAIG : Biliyorum, sevgili çocuğum; ama eminim ki kendini gereksiz yere mahvediyorsun; bir şey olsaydı biz muhakkak duyardık.

ETHEL: (*Bn. Craig'e dönerek*) Gerçekten Bay Fredericks'i şehirlerarası aramam gerek, Harriet Teyze; ne oldu diye merak edecek. Çünkü Dr. Wood'un telgrafını alır almaz koştum ve sadece «annem çok hasta» diye bir not bıraktım. Ve belki de bu ara beni evde aradı ve benim burada olduğumu öğrendi ve tabii ne düşüneceğini bilemez bu durum karşısında.

Bn. CRAIG: Oo, ne düşüneceği hakkında ben olsam kendimi yormam, canım.

ETHEL: Fakat eğer annem o kadar çok hastaysa, benim burada olmamı saçma bulacak. (*Yukarıdan bir sandığın taşındığı duyulur.*)

Bn. CRAIG: (*Merdivenlere koşar, merdiven dibinde durur*). Galiba hiç dikkat etmiyor.

ETHEL: (*Masanın arka tarafına doğru geçer ve cumbalı pencereden bakar.*) Oo, öyle deme, Harriet Teyze, eminim dikkat eder. (*Bn. Craig taşıyıcının dikkatini çekmek için sertçe ellerini çırpıyor.*)

Bn. CRAIG: Lütfen döşemeye dikkat edin bayım, olur mu?

TAŞIYICI: Bu valiz elimden çıktı. Olduğundan hafif sandım.

Bn. CRAIG: Aa. Lütfen oradaki duvardan uzak tutmaya çalış; o duvarın her yerinin çizilmesini istemiyorum; daha nisanda boyattım. (*Holden, arka merdivenlere doğru bir sandığın sürüklendiği ve sertçe düştüğü duyulur. Bn. Craig canı giderek gözlerini kapar ve bayılmamak için korkuluğa iyice abanır. Sonra döner ve tekrar salona gelir.*) Bay Craig'in teyzesi bazı eşyalarını tamire yolluyor ve bu nakliyatçılar öyle dikkatsiz ki, evi yıksalar umurlarında olmaz.

ETHEL: Bn. Austen'la konuşma fırsatım olmadı henüz.

Bn. CRAIG : Herhalde giyiniyor.

ETHEL : Walter Eniştayi de henüz görmedim.

Bn. CRAIG : O da kahve içiyor, galiba. Sen de gelip biraz kahve içmek istemez misin, canım?

ETHEL : Canımın hiçbir şey istediğini sanmıyorum, Harriet Teyze.

Bn. CRAIG : Bir yudum kahve içersin.

ETHEL : Walter Eniştanın beni bu berbat halimle görmesini istemem.

Bn. CRAIG : Ne farkedersin, canım; durumu anlar. Ve sen zaten hiçbir şey yemeden yola çıkmamalıydın. Ve geri döndüğün zaman, Ethel, benim Bay Fredericks hakkında söylediklerimi ciddi olarak düşünmeni istiyorum. Onunla henüz evli değilsin ve yapılacak bir şey varsa şimdi yapılmalıdır. Geri dönüp evlilik gibi bir şeyi bozamazsın.

ETHEL : Of, ne yapacağımı bilmiyorum, Harriet Teyze.

Bn. CRAIG : Şimdilik herhangi bir şey yapmak için aceleye gerek yok. Ve onun seni acele ettirmesine izin verme. Tekrar düşün. Hem onu hem de kendini. Ona yük olmak istemezsin, değil mi?

ETHEL : Elbette istemem.

Bn. CRAIG : Peki, kendi paranı kullanmadıkça ona yük olmayıp da başka ne olabilirsin, canım? Ve zaten, bir süre sonra senin bağımsız olmandan hoşlanmayacaktır.

Bn. AUESTEN : (*Merdivenlerin başında*) Evet, çantamda, Bn. Harold.

Bn. CRAIG : (*Ethel'i kadife perdelere doğru çekerek*). İşte bunun için tekrar düşün. Gel kahvaltıya gidelim ve sana

bir şey hazırlayayım. (*Kadife perdelerden dışarı çıkarlar.*
Bn. Austen merdivenlerden aşağı gelir; sokak kıyafetini
giymiştir; bir valiz ve bir de daha küçük bir çanta taşı-
maktadır.) Bu eşyaları dışarı terasa götürebilirsin herhal-
de, Bn. Harold.

Bn. HAROLD: (*Dışarı giderek*) Evet, hanımcığım.

Bn. AUSTEN: Taksi gelince onları hazır et. (*Telefonda*) Alo!
Altı yüz seksen Belmont Villası'na bir taksi gönderir misi-
niz hemen lütfen? Evet. (*Telefonu kapatır ve Bn. Harold*
içeri girer.) Birkaç dakikada burada olur. Bn. Harold.
Hazırlığın tamam mı?

Bn. HAROLD: Evet, hanımcığım, hazırım.

Bn. AUSTEN: Bn. Craig'le sendeki anahtarlar için konuşsan
daha iyi olmaz mı, Bn. Harold?

Bn. HAROLD: Sizinkilerle beraber yukarıda tuvalet masası-
nın üzerine bıraktım.

Bn. AUSTEN: Kendisine de söyleyen iyi olur, Bn. Harold.

Bn. HAROLD: Sizin gittiğinizi onlara söylememi ister misi-
niz?

Bn. AUSTEN: (*Kapıya doğru giderek*) Hayır, gereği yok, Bn.
Harold; Ben Bay Craig'e yazarım. Fakat, samrım sen git-
tiğini söyleyen iyi olur.

Bn. HAROLD: Bay Craig'e söyledim; bu sabah söyledim ona.

Bn. AUSTEN: Ama, Bn. Craig'e de söyleyen iyi olur.

Bn. HAROLD: Evet, hanımcığım.

Bn. AUSTEN: Sana soracağı bir şey olabilir.

Bn. HAROLD: Pekala, söyleyeyim.

Bn. AUSTEN: Ben burada dışarıda taksi gelinceye kadar oturacağım. (*Dışarı çıkar; Bn. Harold aynaya gider ve komik görünümünü şapkasını düzeltir.*)

Bn. CRAIG: (*Bitişikteki odadan gelerek*) Orada mısın, Bn. Harold? (*Bn. Harold merdivenlerin dibine gider ve kadi- fe perdelerine dönük durur. Bn. Craig içeri girer.*) Aa, sizi orada arıyordum, Bn. Harold; yeğenime biraz kahvaltı vermenizi isteyecektim.

Bn. HAROLD: Her şeyi oraya hazır bıraktım, Bn. Craig.

Bn. CRAIG: Nereye gidiyorsun, Bn. Harold?

Bn. HAROLD: Şey, Bn. Austen'la gidiyorum, Bn. Craig.

Bn. CRAIG: Öyle mi?

Bn. HAROLD: Dün gece bana buradan ayrılacağını söylüyor- du ve ben de yakında ayrılmayı düşündüğümü söyledim: Böylece o da nasıl olsa gideceksem, beni yanına almayı istediğini söyledi.

Bn. CRAIG: Peki nereye gidiyorsun onunla?

Bn. HAROLD: Şey, Ritz - Carlton'a gidiyoruz önce, ve sonra birkaç yıl seyahat edeceğini söylüyor.

Bn. CRAIG: Oo, bu senin için çok iyi bir fırsat olacak.

Bn. HAROLD: Evet, buradan ve Long Branch'den başka yer görmedim ve fırsat elime geçmişken şansımı deneyeyim dedim.

Bn. CRAIG: Ve böylece bana önceden bildirmeden çekip git- men düşünceli bir hareket mi, Bn. Harold?

Bn. HAROLD: Siz Mazie'ye dün gece pek önceden bildirmedi- niz, Bn. Craig.

Bn. CRAIG : Mazie önceden haber verme gibi bir şeyi hak etmedi; çok itaatsiz bir kızdı. Dediğimi hiçbir zaman yapmamıştır.

Bn. HAOLD : Aa, ben de her zaman sizin bana söylediklerinizi aynen yapmadım, Bn. Craig. Böyle olunca belki ben de Mazie gibi gitmeye müstahakım.

Bn. CRAIG : Elbette, gidip gitmemek sizin bileceğiniz bir iş, Bn. Harold, ama Bn. Hewlitt'e, önceden haber vermeden gittiğini haber vermek zorundayım.

Bn. HAROLD : Bn. Hewlitt benim buradan ayrılacağım konusunda her şeyi biliyor, Bn. Craig; işin aslı, çoktan ayrılmadığıma şaşıyor.

Bn. CRAIG : Öyleyse neden ayrılmadın?

Bn. HAROLD : Ooo, çocuk yoktu ve kiliseye yakındı burası. Ama ben buraya geldiğimde, Bn. Hewlitt, eğer bir ay kalırsam, çalışmaya gelen yedi kişiden kalabilen ilk kişi olacağımı söyledi.

Bn. CRAIG : Bn. Hewlitt buraya bir sürü işe yaramaz kadınlar yolladı.

Bn. HAROLD : Birçoğu çok iyi yerlerde çalışmışlardı.

Bn. CRAIG : *(Öteye döner, ön tarafa aynaya doğru gider.)* Tabii bu bir insanın iyi yerden ne kastettiğine bağlıdır. Ve sanırım bundan sonra bana göndereceği sürü ötekilerden daha yetenekli olmayacak.

Bn. HAROLD : Eğer bana sorarsanız, Bn. Craig, ondan artık başkalarını göndermesini istemek aptallık olur.

Bn. CRAIG : Bir kişi her şeye yetişemez.

Bn. HAROLD : Sizin defalarca, çalıştırdığınız kadınların arkasından her şeyi yeni baştan yapmanız gerektiğini söyledi-

ğinizi duydum, böyle olunca neden paranızı sokağa atacaksınız? (*Bn. Craig aynadan döner ve ona doğru gelir.*)

Bn. CRAIG: Anahtarları ne yaptın?

Bn. HAROLD: Hepsini yukarıda tuvalet masanızın üstüne bıraktım; Bn. Austen'inkileri de.

Bn. CRAIG: Bırakılacak başka bir şey yok muydu?

Bn. HAROLD: Evet bayan, üstümdeki parayı haftalık alışveriş listesiyle birlikte anahtarların olduğu zarfa koydum.

Bn. CRAIG: (*Kadife perdelere dönerek*) Pekala umarım dünya gezinden memnun kalırsın.

Bn. HAROLD: (*Ön kapıya doğru giderek*) Hiç olmazsa bir değişiklik olmuş olacak. (*Bn. Craig kadife perdelere döner.*)

Bn. CRAIG: Ve inşallah döndüğünde, burası kadar rahat bir iş bulabilirsin.

Bn. HAROLD: (*Kapıda durur ve döner*) Benim için meraklanmayın, Bn. Craig; benim evimde kimse açlıktan ölmedi. (*Terasa çıkar Bn. Craig arkasından taş kesilmiş gibi bakar. Ön kapı zili sürekli çalar ve Bn. Craig sağa ileri doğru gider ve merakla ön kapıya bakar.*)

FREDERICKS: (*Ön kapıda*) Merhaba?

Bn. HAROLD: Merhaba.

FREDERICKS: Mümkünse, Bn. Landreth'i görmek istiyorum. Adım Fredericks. (*Bn. Craig şaşkınlıkla döner, sonra kadife perdelere bakar. Ethel kadife perdelerden içeri gelir.*)

ETHEL VE Bn. HAROLD: (*Beraber konuşarak*)

ETHEL: Ben eşyalarımı alıp gelsem iyi olacak, Harriet Teyze; neredeyse dokuz olmuştur.

Bn. HAROLD : Oo, içeri gelin lütfen. Sanıyorum. Bn. Landreth henüz kahvaltı ediyor. (*Sürmeli kapı kapanır.*)

ETHEL ve FREDERICKS : (*Beraber konuşarak*)

ETHEL : Bir taksi çağırır mısın?

FREDERICKS : Sanıyorum biraz erken geldim. (*Ethel onun sesini işitir ve merdivenlerin dibinde durur. Bn. Craig kadife perdelerden kaybolur. Bn. Harold ön kapıdan içeri girer.*)

Bn. HAROLD : Oo, tam sizi çağırmaya geliyordum, Bn. Landreth; Bay Fredericks adlı biri burada, sizi görmeye geldi. (*İçeri girer.*)

FREDERICKS : Merhaba, Ethel. (*Bn. Harold onun arkasından kapıya doğru geçer ve tekrar dışarı çıkar.*)

ETHEL : Gene, anneme bir şey mi oldu?

FREDERICKS : Hiçbir şey olmadı canım, benim bildiğim kadarıyla.

ETHEL : Emin misin?

FREDERICKS : Sözüme inan, Ethel. Evinize uğramadım.

ETHEL : Peki, neden öyleyse sabahın bu saatinde bu kadar yol geldin?

FREDERICKS : (*Ona doğru bir iki adım atarak*) Seni görmek istedim. (*Ethel ağlamaya başlar, o da onu kollarına alır.*) Hasta falan sandım seni. Ağlama, sevgilim; evde kötü hiçbir şey yok, sözüme inan. Notunu alır almaz sana telefon ettim ve buraya gelmek üzere yola çıktığını söylediler : Sonra seni şehirlerarası aradım. Ama şehirlerarası konuşmamdan bir şey elde edemedim ve ne düşüneceğimi bilemedim. Böyle olunca gece trenine binip, sekizi yirmi geçe buraya geldim.

ETHEL: *(Toparlanıp, saçını düzelterek)* Derhal geri dönüyorum. Gene dokuz-on yedide bir tren var.

FREDERICKS: Beraber döneriz.

ETHEL: Zaten ne diye buraya geldiğimi bilmiyorum.

FREDERICKS: *(Onu piyanonun sağındaki koltuğa götürek)* Bir dakika buraya otur, camm; rengin çok soluk. *(Şapkasını piyanoya koyar.)*

ETHEL: Buraya geleli beri gözüme uyku girmedi, çok merak ediyordum.

FREDERICKS: Ben de seni merak ediyordum, notunu aldığım dakikadan beri.

ETHEL: Ve sonra Harriet Teyzeye nişanlandığımızı söyledim, bu da beni çok sarstı.

FREDERICKS: Neden?

ETHEL: Oo, pek uygun görmedi sanırım.

FREDERICKS: Niçin

ETHEL: *(Kalkarak)* Oo, bazı sebepler vardı, Gene, sana trende anlatırım. *(Merdivenlerin dibine doğru gider.)*

FREDERICKS: *(O yanından geçerken elini tutar.)* Keşke şimdi söylesen, Ethel.

ETHEL: *(Ona dönerek)* Vakit yok, canım.

FREDERICKS: Fakat tedirgin ettin beni.

ETHEL: Çok önemli değil, Gene. Sadece belki de benim bu evlilik üzerinde yeterince düşünmediğimi sandığını söyledi.

FREDERICKS: Birbirimizi sevdiğimizden başka düşünülecek ne var, sevgilim, böyle bir durumda.

ETHEL: Fakat evlilik gibi bir şeyin daha pratik yönleriyle düşünülmesi gerektiğini söyledi.

FREDERICKS: Böyle bir anlayışı kabul etmem, Ethel; dikkatle mantıkla düşünülmüş olup da kötü olan pek çok evlilikler gördüm. Evlilik, sadece, kişinin göze alması gereken bir şans işidir aşağı yukarı. Ve iyi bir kazancım var.

ETHEL: Bekar bir erkek için, evet.

FREDERICKS: Ve evli bir adam olarak da.

ETHEL: Bunu daha bilmiyorsun Gene, olup olmayacağını.

FREDERICKS: Fakat öteki arkadaşlar evleniyor, sevgilim ve benim aldığımdan daha az bir maaşla geçiniyorlar.

ETHEL: Biliyorum Gene; fakat, Harriet Teyzenin dediği gibi, onların eşleri benim alışageldiğim bir hayat sürdürmüyorlar. Benim böyle bir şeye aldırıldığımdan değil, canım; sadece senin benim bazı fedakârlıklara katlandığımı hissetmeni istemem. O, «sen şimdiki durumunda böyle hissedebilirsin» diyor.

FREDERICKS: Fakat mevcut durumu daha düzelteceğime dair bana hiç güvenmiyor musun?

ETHEL: Elbette, fakat şimdilik sana yük olmak istemem.

FREDERICKS: Fakat, benim istediğim senin gibi bir yük, Ethel. Biliyorsun seni tanıdığımdan beri üç kere terfi ettim.

ETHEL: Evet, biliyorum ettin.

FREDERICKS: Bunu da seninle evlenme fikrinin bana verdiği güce borçluyum. Bu son iki yılda hayvan gibi çalıştım, aklımda bu fikir olduğu için; eğer vazgeçildiyse, bundan ötesini düşünemem, hepsi bu kadar. *(Birkaç adım öteye sola döner ve dışarı bakarak ayakta durur. Ethel yanına geçer ve onun kolunu tutar.)*

ETHEL: Seninle evlenmemek aklımdan kıyısından geçmemişti, Gene; sadece ertelemenin akıllıca bir şey olup olmayacağını düşünüyordum.

FREDERICKS : *(Ona dönerek)* Akıllıca bir iş olmaz, Ethel; evlilik gibi bir şeyi ertelemek iyi bir şey değil; çok şeyler olabilir. *(Aniden onu kollarına alır.)* Ve ben de bir şey olmasını istemiyorum.

ETHEL : Başka kimim var, Gene, anneme bir şey olursa? *(Yüzünü onun omuzlarına yaslar ve iyice ağlar.)*

FREDERICKS : Ona hiçbir şey olmayacak, sevgilim. Eğer öyle bir şey olursa, yani evlenmemiz suya düşerse ben senden daha fazla üzüleceğim. *(Biraz daha ağlamaya devam eder, sonra doğrulur ve mendilini gözlerine bastırır.)*

ETHEL : Gitsek iyi olur, Gene, neredeyse saat dokuz. *(Masanın ön tarafına doğru aynaya geçer. Fredericks masanın arka tarafına doğru telefona gider. Craig kadife perdelerden içeri girer.)*

FREDERICKS : Bir taksi çağırmak iyi olur, değil mi?

ETHEL : Oo, Walter Enişte, Bay Fredericks. *(Fredericks, Craig ile el sıkışırken, Ethel Fredericks'in soluna geçer.)*

CRAIG : *(El sıkarak)* Sizinle tanıştığıma memnun oldum, Bay Fredericks.

FREDERICKS : Nasılsınız, Bay Craig.

ETHEL : Bay Fredericks evleneceğim ve nişanlı olduğum gençtir.

CRAIG : Oo, sizinle tanıştığıma memnun oldum.

FREDERICKS : Şanslı bir erkeğim, değil mi, Bay Craig?

CRAIG : Ben de öyle olduğunuzu düşünüyorum, her şey kararlaştırıldı mı?

FREDERICKS : Umarım; Ethel bu konuda biraz çekingen görünüyorsa da...

CRAIG : Neden çekiniyorsun, Ethel?

ETHEL: Çekinmek değil de. Ama Gene'e Harriet Teyzemle bu konuyu tartıştığımızı anlatıyordum ve o, benim belki de bu konuyu yeteri kadar düşünmediğimi sandığını söyledi. (*Fredericks Craig'e bakar.*)

CRAIG: Senin neyi düşünmeni istedi?

ETHEL: Şey, yaşım icabı, evliliğin pratik yönünü düşünebildiğimi sanmadığını söyledi.

CRAIG: Bu, evliliğin, çok ciddiyetle ağırlık verilmemesi gereken, yegâne yönüdür, Ethel; bu birbirine güvenmemek demektir.

FREDERICKS: Ben de Ethel'e öyle söylüyorum.

CRAIG: Gerçekten ciddiyetle düşünmen gereken yegâne şey sanıyorum. Birbirinize karşı tamamen dürüst müsünüz? (*Fredericks Ethel'e bakar ve Craig onların yanından merdivenlere doğru geçer.*) Bana bundan başka endişe edecek pek bir şey yok gibi görünüyor.

ETHEL: Biz dokuz - on yedi treni ile gidiyoruz, Walter Enişte; taksi şirketinin numarasını biliyor musunuz?

CRAIG: (*Merdivenleri çıkmaya başlayarak*) Taksiye ihtiyacınız olmayacak, ben tam istasyonun yanından geçiyorum.

ETHEL: Şimdi gidiyor musunuz?

CRAIG: Evet, hemen. Şapkamı alacağım. Zamanımız var daha; on dakika sürmez sizi oraya götürmem.

ETHEL: Walter Enişte, gelirken benim el çantamı da getirir misiniz?

CRAIG: Olur, getiririm.

ETHEL: Sandalyenin üzerinde orada, benim odamda. (*Masadan çantasını alıp, ön taraftaki aynada kendine çeki düzen vermeye başlar.*) Taksi çağırmamız gerekmeyecek.

(Fredericks kadife perdelerden dışarı bakar, sonra ileriye doğru gelir, sesini alçaltarak)

FREDERICKS: Teyzen, dün gece benim seni aradığımı söyledi mi? *(Ethel döner ve ona bakar.)*

ETHEL: Şehirlerarası mı, yani?

FREDERICKS: Evet, notunu alır almaz seni aradım, Northampton'dan. Önce evden aradım, elbette ve bana bu adresi verdiler.

ETHEL: Ve sen buraya telefon ettin?

FREDERICKS: Evet, yedi sıralarında. Sana söyledi mi?

ETHEL: Hayır, söylemedi, Gene.

FREDERICKS: Onunla konuştum. Senin uyuduğunu söyledi.

ETHEL: Uyumuyordum, Gene.

FREDERICKS: Seni telefona çağırmasını söyledim, ama çağırmak ister gibi görünmedi. Henüz eve geldiğini ve çok yorgun olduğunu söyledi.

ETHEL: Evet, çok yorgundum ama beni çağırabilirdi; seninle konuşmak isteyeceğimi tahmin edebilirdi. Çünkü senin eve gidiyorum diye not bıraktıktan sonra benim burada olmamı neye yoracağını bilmiyordum.

FREDERICKS: Onu gördün mü bu sabah?

ETHEL: Evet, ama o konuda hiçbir şey söylemedi. Ve burada bu sabah ona senden söz ediyordum. Seni şehirlerarası aramam gerektiğini, ne olduğunu merak edeceğini...

CRAIG: *(Ethel'in el çantasıyla aceleyle merdivenlerden inerek)* Ben koşup arabayı getireyim.

FREDERICKS: Onu alabilir miyim, Bay Craig?

CRAIG: Terasa bırakırım. İki dakikada geri gelirim. Zamanımız var.

FREDERICKS : (*Şapkasını almaya piyanoya giderek*) Hazır mısın, Ethel?

ETHEL : Evet, hazırım, Gene. Harriet Teyzeye allahaısmarladık diyeyim.

FREDERICKS : Seni dışarıda mı bekleyeyim?

ETHEL : Onunla tanışmak istemez misin, Gene?

FREDERICKS : Benimle tanışmak istediğini sanmıyorum, Ethel.

ETHEL : Niçin?

FREDERICKS : Bana anlattıklarından sonra.

ETHEL : Aa, bu önemli değil, Gene.

FREDERICKS : Dün gece telefonu yüzüme kapattı.

ETHEL : Evet, ona bu konuyu soracağım.

FREDERICKS : (*Dışarı çıkarak*) Sanırım seni dışarıda beklesem daha iyi olacak. (*Ethel kadife perdelerden içeri bir bakar, sonra düşünceli, ileriye sağa doğru gelir. Hafif bir duraklama olur. Sonra Bn. Craig kadife perdelerden acele içeri gelir ve dışarı bakmak üzere cumbalı pencereye geçer. Ethel onu yakından izler, sonra orta masasının sağ tarafına doğru geçer.*)

ETHEL : Ben hemen gidiyorum, Harriet Teyze. (*Bn. Craig döner, hafiften ürkerek*)

Bn. CRAIG : Oo, seni gitti sandım. (*Ethel'e doğru geri gelir.*) Burada hiç ses işitmedim ve bana söylemeden gitti mi acaba diyordum.

ETHEL : Hayır, şimdi gidiyorum.

Bn. CRAIG : Bay Craig ve Bay Fredericks neredeler?

ETHEL: Bay Fredericks orada terasta. (*Bn. Craig ön kapıya döner ve dışarı bakar.*) Walter Enişte arabayı çıkartmaya gitti.

Bn. CRAIG: Oo, sizi götürecek mi?

ETHEL: Evet.

Bn. CRAIG: Aa, iyi olacak bu. Taksi çağırman gerekmeyecek. (*Tekrar Ethel'e doğru gelerek*) Bay Fredericks annen hakkında haber getirmiş mi?

ETHEL: Hayır, eve gitmemiş.

Bn. CRAIG: Neden içeri çağırılmıyorsun onu, Ethel; tanışmak isterdim.

ETHEL: Belki de kendisiyle tanışmak istemeyeceğinizi düşünüyor.

Bn. CRAIG: Niçin, ne kadar saçma! Neden istemeyeyim?

ETHEL: Dün gece evleneceğimizi söylediğimde size, bana ne söylediğinizi kendisine anlatıyordum.

Bn. CRAIG: Ama, sevgili çocuğum, ben sadece genel konuşuyordum. Benim sözlerim Bay Fredericks'e yönelik değildi özellikle. Eminim ki benim söylediklerimin mantıkî olduğunu kendisi de takdir eder.

ETHEL: Kabul etmiyor, Harriet Teyze; ne dediğinizi söyledim, ama o tamamen karşı fikirlere sahip.

Bn. CRAIG: Aa, elbette, bu işte büyük kazancı var, Ethel, bunu unutmamalısın.

ETHEL: Peki ama, Walter Eniştenin kazanacağı hiçbir şey yok, fakat o da onunla aynı fikirde.

Bn. CRAIG: Ama bak, dün gece sana Bay `Craig'in ne kadar romantik olduğunu söylemiştim.

ETHEL: (*Taş kesilerek*) Niçin beni dün gece çağırmadınız, Harriet Teyze, Bay Fredericks telefon ettiği zaman?

Bn. CRAIG: Çünkü uyuyordun canım.

ETHEL: Uykuda olamazdım. Buraya geleli beri gözlerimi kırpmadım.

Bn. CRAIG: Evet ama, ben seni uyuyor sandım, Ethel; Mazie'yi yukarı senin odana yolladım ve o da odanın kapalı olduğunu söyledi.

ETHEL: Ama, kapıyı vurabilirdi.

Bn. CRAIG: Seni rahatsız etmenin faydası neydi, canım?

ETHEL: Çünkü benim için önemliydi.

Bn. CRAIG: Ona sordum önemli miydi? Ve bırakacağı bir mesaj var mıydı diye ve o da hayır dedi.

ETHEL: Ve sen yüzüne telefonu kapattın.

Bn. CRAIG: Çünkü seninle konuşmakta ısrar etti ve senin de durumun konuşmaya müsait değildi. (*Cumbalı pencereye doğru gider.*)

ETHEL: Neden bu sabah telefon ettiğini söylemediniz, ona telefon etmem gerek dediğim zaman?

Bn. CRAIG: (*Dönerek soğuk bir tavırla*) Lütfen, Ethel canım, Bay Fredericks hakkında daha fazla soru cevaplandıramam. (*Dışarı bakmak üzere cumbalı pencereye gider.*) Bu sabah başımda Bay Fredericks'i düşünmeyecek kadar yeterince dert vardı zaten. Sanıyorum, seninle dönüyor?

ETHEL: (*Ön kapıya doğru geçerek*) Evet.

Bn. CRAIG: (*Ona dönerek*) Yolculuğu yalnız yapmayacağın için memnun oldum. Güle güle, canım. (*Onu öper.*) İnşallah bana anneni nasıl bulduğunu derhal bildirirsin.

ETHEL: (*Elini tutarak*) Harriet Teyze

Bn. CRAIG: Ne canım?

ETHEL: (*Bir duraklamadan sonra gözlerine bakarak*) Herriet Teyze, Walter Enişte ayrılıyor mu?

Bn. CRAIG: Ne, bunu da hangi şeytan getirdi aklına, Ethel?

ETHEL: Bu sabah, aşağı inmek için merdivenlerin başına geldiğimde, söylediğini duyduğum bir şeyden.

Bn. CRAIG: Ne diyordu bakalım?

ETHEL: Senin söylediğin bir sözün, onun artık burada kocan olarak kalmasını imkânsız kıldığından söz ediyordu.

Bn. CRAIG: Eminim ki neden söz ettiğin hakkında en ufak bir fikrim yok, Ethel.

ETHEL: Ve burada, biraz önce, ona Bay Fredericks ile evleneceğimi söylediğim zaman, düşünmemiz gereken tek şeyin birbirimize karşı tamamen dürüst olup olmadığımız olduğunu söyledi. Ve ben de öğrendi mi acaba diye merak ediyordum.

Bn. CRAIG: Neyi öğrendi?

ETHEL: Dün gece bana söylediğini. Benim de sana o tutumun dürüst olmadığını söylediğimi (*Ön terasta bir hareket olur. Sürmeli kapı kapanır ve Bn. Craig çabucak öteye döner ve cumbalı pencereden dışarı bakar.*)

CRAIG: (*Dışarıda*) Her şey hazır mı?

FREDERICKS: (*Dışarıda*) Evet, hazır. Ethel içeride.

ETHEL: (*Dışarı çıkarak*) Allahısmarladık, Harriet Teyze.

Bn. CRAIG: (*Dönerek ve onu kapıya kadar geçirerek*). Güle güle, canım.

ETHEL: Eve varır varmaz size yazarım.

Bn. CRAIG: Muhakkak yaz, canım; annenin nasıl olduğunu bildir.

ETHEL: Evet, yazarım. (*Sürmeli kapı kapanır.*)

CRAIG: Hazır mısın, Ethel?

ETHEL: Evet, geliyorum, Walter Enişte. (*Bn. Craig sinirli bir durumda döner ve şömineye doğru geçer.*)

CRAIG: El çantan arabada. Bir dakikada geliyorum. (*İçeri girer, cebinden küçük deri bir anahtarlık çıkararak kadife perdelerle yönelir.*)

Bn. CRAIG: Daireye mi gidiyorsun şimdi?

CRAIG: Evet, saat dokuzda geliyor. (*Kadife perdelerden geçer. Bn. Craig kadife perdelerle doğru gider.*)

Bn. CRAIG: Bn. Harold senin bütün gece yatmadığını söylüyor; masada oturmak canın istemeyecek bugün, bütün gün.

CRAIG: (*Öteki salondan*) Bir süre sonra dinlenecek çok zamanım olacak. (*Bn. Craig bu sözü anlamaya çalışarak gözlerini kısar. Yavaşça ve düşünceli tekrar ileri sağa gelir. Küçük anahtarlığı bağlayarak Craig girer, ön kapıya doğru geçer geçerken masadan şapkasını alır.*)

Bn. CRAIG: Aradığını buldun mu?

CRAIG: Bir şey aramıyordum. Sadece senin arabanın ve garajın anahtarlarını bırakıyordum diğer bazı şeylerle birlikte. (*Kapıya döner.*) Eğer beni gelecek bir iki hafta içinde bir şey için ararsan, Harriet, Ritz Otelinde olacağım. (*Aniden döner ve orta masasına doğru gider.*)

Bn. CRAIG: Dinle beni, şimdi, Walter Craig, bu evden ayrılma konusunda muhakkak ki ciddi değilsin.

CRAIG : Neden, seni bu kararın pek çok memnun edeceğini sanırdım.

Bn. CRAIG : Beni hiç de memnun etmiyor; tamamen gülünç.

CRAIG : Fakat o kadar münasip ki.

Bn. CRAIG : Güldürme insanı.

CRAIG : Benim becerikli olmayışımдан yakınıyordun çoktan beri.

Bn. CRAIG : Bir adamın çekip gitmesi ve karısını ve evini terketmesinin beceriklilik neresinde bilmek isterim.

CRAIG : Benim terkedecek karım yok çünkü sen beni ne sevdin ne de saydın.

Bn. CRAIG : Pekala, bunları yaptım ya da yapmadım sen benimle evlendin ya.

CRAIG : Seni hiç görememişim hayatımda, Harriet dün geceye dek.

Bn. CRAIG : Sen benimle evlendin mi, evlenmedin mi?

CRAIG : Sen de bir evle evlendin ve eğer senin için uygunsa, bu evin senin olması için gerekeni yapacağım, ve böylece ona sahip olmayı sürdürebilirsin, tıpkı sanki ben buradaymışım gibi.

Bn. CRAIG : *(Öteye şömineye doğru dönerek)* Sen burada olacaksın; eğer çok fazla yanılmıyorsam.

CRAIG : Sen karşıdaki adamı tanı mıyorsun, Harriet.

Bn. CRAIG : Ben onu yeteri kadar iyi tanırım.

CRAIG : Oo, beni çok iyi tanıdın, sana bunu bağışlarım; özellikle benim kafamın çok yavaş çalıştığını söylediğinde.

Bn. CRAIG : Şu anda çok yavaş çalışıyor, bu tür bir ayrılışın saçmalığını anlayamadığından.

CRAIG : Çalışmıyor ama, çalıştığı zaman da ne kadar iyi çalıştığını hesaba katmadın, Harriet. Ve şimdi o bu durumu o kadar etraflı değerlendiriyor ki, burada devam etmemin imkânsızlığı hakkında hiç kuşkusu yok.

Bn. CRAIG : O kadar imkânsız olan ne, bu konuda?

CRAIG : Ellerimizi gösterdik, Harriet ve oyun sona erdi.

Bn. CRAIG : Dün gece çok kötü olan ne yaptım ben?

CRAIG : Sadece elini gösterdin, hepsi o.

Bn. CRAIG : Sadece kendini gülünç düşürecek bir hareket yapmanı önledim; hepsi o kadardı.

CRAIG : Fakat aynı zamanda, gelecekte, nasıl kendimi aptal yerine konulmaktan koruyabileceğimi de gösterdin.

Bn. CRAIG : Ama, sana şunu söyleyeyim ki, bu başladığın iş pek uygun bir şeye benzemiyor.

CRAIG : Ama hiç olmazsa kendine saygısı olan bir aptal olacağım ve bu da şayet burada kalırsam hiç olamayacağım bir şey. Bir adamda temel olan bir şey var ki, Harriet, sanıyorum o da onun bir erkek oluşudur ve dün gece sen buna hakaret ettin. Senin, erkeğin karakterine hiç saygın olmadığını bile bile, burada senin yanında, çok tedirgin olurum. Ben ikimizin geleceği için, sevdiğimin, sıcaklığı ve heyecanının var olduğunu düşünmek isterim; ama sen bana ancak nefretle tahammül ediyordun, kendi geleceğinin hatırı için. Buna tahammül edemem.

Bn. CRAIG : Gerçeği söylemiyorsun; sana her zaman saygım vardı ve senin planlarına da saygıdan başka bir kusurum olmamıştır.

CRAIG : Böyle benim azabımı hafifletmeye çalışma, Harriet; seni temin ederim ki gerekmez. (*Kapıya doğru döner. Harriet ona doğru ilerler.*)

- Bn. CRAIG : Buradan ayrılınca nereye gidiyorsun? (*Döner ve ona bakar.*)
- CRAIG : Nereye olduğunu bilmek ilginç olacak, Harriet; benim durumumdaki birçoklarının gittiği yere. Artık geçerli olmayan bir yol.
- Bn. CRAIG : Peki, eşyaların ne olacak? Yanına bir şey almıyormusun?
- CRAIG : Eğer istersen onları bana gönderirsin.
- Bn. CRAIG : (*Öteye dönerek*) Sana göndermem onları; çünkü geri dönmen mümkündür bir hafta içinde.
- CRAIG : Belki de göndermesen daha iyi olur, Harriet, çünkü ben herşeyi hissî yönden alırım ve eski halime döner, yani romantik bir aptal olurum belki.
- Bn. CRAIG : Oo, sana böyle söylediğim için beni hiç affetmeyeceksin sanırım.
- CRAIG : Hayır, senin her kusurunu affederim Harriet; buraya artık gelmemin gereği olmadığının sebebi de bu zaten; düzeltecek hiçbir şey yok. Sanırım belki de ben biraz eski kafalı bir adamım. Ben güvenilmeyecek bir adam değilim, ama sen bana hiç güvenmedin.
- Bn. CRAIG : Gördüklerimden sonra hiçbir erkeğe güvenmem.
- CRAIG : Seni suçlamıyorum. Fakat şaşıyorum, bütün o aklınla, hiçbir insanın ilelebet sahtekârca bir oyun oynayamayacağını düşünemedin mi?
- Bn. CRAIG : Ben sahtekârca bir oyun oynamadım.
- CRAIG : Belki de oynamadın, senin ölçülerine göre; ama ben oynadığını sanıyorum. Ve senin de oyunu oynadığını bildiğini sanıyorum. Ve işte biz böyle bir kayaya çarpıp ikiye ayrıldık, Harriet. Şayet Passmore'lardaki bu olay seni ele vermeseydi, başka bir şey verirdi : Böyle olunca ha bu

gün ha yarın gitmişim. Allahısmarladık, Harriet. (Bay Craig dışarı çıkar; Harriet masaya dayanır. Sürmeli kapı kapanır. Harriet cumbalı pencereye ilerler ve Bay Craig'in arabaya binişini seyreder; sonra sağdaki pencereye doğru gelir ve yoldan aşağı gidişini seyreder. Gözden kaybolunca, gözleri salona döner ve şöminenin yanında kırılan biblonun iki küçük parçası dikkatini çeker. Eğilir ve onları alır, daha başka etrafta olması mümkün görünmeyen parçaları ayağıyla iter. Sonra şöminenin üzerinde kalan iki bibloya bakar ve yerleri hakkında bir karara varmaya çalışır. Onların şöminenin iki ucuna karşılıklı eşit uzaklıkta koyar ve nasıl durduklarına bakmak için geri çekilir. Ön kapı zili sürekli çalar. Döner ve bakmaya gider.)

ÇOCUK SESİ: (Ön kapıda) Bn. Walter Craig'e telgraf var. (Telgrafi imzalar, sürmeli kapı kapanır ve içeri gelir, telgrafi açarak okur, ileriye doğru bakar, bir saniye düşünerek tekrar telgrafa bakar. Piyanonun sağındaki koltuğa gömülerek hüüngür hüüngür ağlar. Bir süre ağlamaya devam eder, sonra telgrafi düzeltir ve tekrar okur. Bn. Frazier kapıda görünür; griler giymiştir ve bir kucak dolusu beyaz güller taşımaktadır. Meraklı bir tavırla ilerler.)

Bn. FRAZIER: Günaydın, Bn. Craig. (Bn. Craig işitmez.) Günaydın. (Bn. Craig ona bakar, ürkek, sinirli bir tavırla kalkar ve orta masasının ön kısmına doğru ilerler; elleri ile gözlerine ve saçlarına dokunur.) Zili çalmadan girişimi mazur görürsünüz umarım, Bn. Austen ön terasta olur sanmıştım ve ona bu gülleri getirmek istemiştım. (Bn. Craig'e gülleri verir.) Dün kendisine daha getiririm demiştim; beyaz gülleri çok sevdiğini söylüyordu ve bizim orada şimdi o kadar çok var ki.

Bn. CRAIG: Henüz görmedim onu bu sabah.

Bn. FRAZIER: (Gitmeye hazırlanarak) Eğer ona benim getirdiğimi söylerseniz.

Bn. CRAIG : Evet, söylerim; çok teşekkürler.

Bn. FRAZIER : (*Geri dönerek*) Aa, kız kardeşinizden bir haber var mı, bu sabah? Bn. Austen dün bana çok rahatsız olduğunu söylemişti.

Bn. CRAIG : (*Tekrar ağlamaya başlayarak*) Bu sabah altıda ölmüş.

Bn. FRAZIER : O, aman Allahım, ne üzüntülü bir haber.

Bn. CRAIG : Şimdi bir telgraf aldım.

Bn. FRAZIER : Aman, Allahım, ah, ah, ne kötü, değil mi!

Bn. CRAIG : Bu kadar hasta olduğunu hiç bilemedim. Yoksa hiç geri gelirmiydim.

Bn. FRAZIER : Allah, Allah; Allah, Allah, çok üzüldüm. Sizi hiç rahatsız etmemeliydim.

Bn. CRAIG : Oo, hiç zararı yok.

Bn. FRAZIER : Başınız sağolsun, çok üzüldüm.

Bn. CRAIG : Teşekkür ederim.

Bn. FRAZIER : Lütfen bana söyleyin, Bn. Craig, eğer size bir yardımım dokunabilirse...

Bn. CRAIG : Çok teşekkür ederim hiç kimsenin bir şey yapabileceğini sanmıyorum.

Bn. FRAZIER : Sanırım tekrar hemen oraya gitmeniz gerekecek, değil mi?

Bn. CRAIG : Gidip gidemeyeceğimi bilmiyorum, aslında, Bn. Frazier; öylesine dayanılması güç bir durumdu ki.

Bn. FRAZIER : Evet, bu uzun hastalıklar insanı mahveder. Ama sakın benim yapabileceğim bir şey varsa söylemekten çekinmeyin.

Bn. CRAIG : Çok nazıksınız. Bu gülleri Bn. Austen'a veririm, görünce.

Bn. FRAZIER : Lütfen, zahmet olmazsa. (Kapıya yönelir.) Çok üzüldüm. Tekrar uğrarım. (Dışarı çıkar ve Bn. Craig sürmeli kapının kapandığını duyuncaya kadar hareketsiz durur. Sonra kapıya doğru gider ve sürgüyü sürgüler. Sonra döner, tekrar salona birkaç adım ilerler, gülleri göğsüne dayayarak ve direkt olarak dışarı bakarak. Bitişik salonlardan birindeki bir saat hazin hazin dokuzu çalar. Dördüncü gongdan sonra, Harriet'in gözleri saatin yönüne döner ve o yavaşça kadife perdelere doğru ilerler. Sonra ileriye sağa doğru dolaşarak gelir ve masanın yanından piyanoya doğru geçer. Yere birkaç gül yaprağı düşer. Piyanonun yanında cumbalı pencereden dışarı bakarak bir dakika durur, sonra tekrar aynı yerleri dolaşır. Düşen gül yapraklarına dalgın gözlerle bakar, kadife perdelere doğru yürür, boş salonlara bakar ve nihayet durur. Yere birkaç gül yaprağı daha düşer. Perde çok, çok ağır bir biçimde inmeye başlar. Bn. Craig perişan bir durumda döner ve tekrar piyanoya doğru ilerler. Gülleri kucaklar. Boş ve ümitsiz gözlerle etrafa bakar.)

PERDE